

NOMENCLATOR

selectissimas

RERUM APPELLATIONES

tribus Linguis,

Latinâ, Germanicâ, Polonicâ, explicatas indicans;

SEXTA EDITIO

QUINTÆ CONFORMIS.

IN VSVM SCHOLARVM

Borussicarum & Polonicarum: maxime verò Gymnasij Thorunensis.

NOMENCLATOR

Ad Lectorem.

Lector eme, invenies isto Germana Latinis
Nomina, Germanis juncta Polona, libro.
Sæpè Borussorum sum vestigatus in ora:
Nondum natus eram, nunc ero, Lector eme.

Cum Gratia & Privilegio S. R. M.

DANTISCI,

Typis & Sumptibus ANDRÆ

HÜNEFELDII,

Bibliopolæ, Anno M. DC. XLIII.

2271495

M. Huldericus Schoberus

AD JUVENTUTEM.

Hunc age, Musarum sacris operata Juventus,
Sollicitis manibus volve revolve librum.
Disce tenendarum nativa Vocabula Rerum,
Disce, sed ut scopulos, barbara, prisca, fuge.
Qui sapit, antiquis vix usurpata Cethegis
Verba, Sibyllarum tempore nata, cavet.
Deridebat eos Cæsar, quos norat ab ipso
Saturni seculo non imitanda loqui.
Nec nova, fidereæ quod fecit scilicet urbis
Autor Alexarchus, fingere verba stude :
Putas sed è medio pete verba, frequentia vulgo.
Sanis ingeniis Dictio sana placet.
Sermones animum pingunt, Sapientia, vocum
Quas recipit genitor publicus Usus, amat.
Ut referas igitur, quæ sunt dicenda, disertè
Et propriè, Rerum Nomina disce puer.
Disce puer, dum tempus adest : nunc aurea messis
Doctrinæ studium provocat ecce tuum.
Barbariem sensim fastidia nostra refundunt,
Aurea dum regnant, ferrea secula cave.

JO-

Et 125. 243

JOHANNES STURMIUS
CLASS. EPIST. II.

PRæter inflectendi officium, illud quoq; etiam atq; etiam diligenter faciendum est Præceptori, ut copiam sibi Pueri atque facultatem comparent Vocabulorum, rerum earum omnium, quæ in quotidiano versantur usu, quæ sensibus hominum sunt applicatæ. Nihil videatur in corpore hominis, nihil in pecudibus, nihil sit in culina, in cella vinaria, in cella frumentaria: ad cœnam quotidianam nihil afferatur: nihil in hortis conspiciatur herbarum, fruticum, arborum, nihil in scholis sit usurpatum, nihil in bibliotheca: nihil in templis frequentatum: nihil in cœlo sensus quotidie hominum moveat: quod Pueri, quoad ejus fieri poterit, non queant latino nomine nominare.

INDEX

INDEX LOCORUM HUIUS NOMENCLATURÆ.

1. De DEO & Spiritibus.
Von GOTT vnd den Geſtern.
O Bogu y Duchách.
2. De Mundo, Cœlo & Elementis.
Von der Welt/dem Himmel vnd Elementen.
O Swiecie/ Wiebie y o Zywiołách.
3. De Temporibus & Fectis diebus.
Von Zeiten vnd Feyertagen.
O Czasiech y Dniách swietych.
4. De Aquis.
Von Waſſern.
O Wodách.
5. De Locis & Terris.
Von Stellen vnd Landen.
O Mieyscách y Ziemiách.
6. De homine & ejus partibus.
Von Menſchen vnd ſeinen Theilen.
O Czowieku y jego częściách.
7. De Morbis.
Von Kranckheiten.
O Chorobách.
8. De Cibis.
Von Speſſen.
O pokarmiech.
9. De potu.
Von Trancf.
O piću.
10. De animalibus quadrupedibus.
Von Vierfüßigen Thieren.
O Zwierzetách czworonogich.

11. De Avibus.
Von Vögeln.
O ptačách.
12. De Vermibus & Insectis.
Von Würmen vnd Thierlein/denen das Köpff
lein am Leibe abgethetlet ist.
O Kobáčách y Gádzinách.
13. De Piscibus.
Von Fischen.
O Rybách.
14. De Arboribus & Fruticibus.
Von Baumen vnd Strauden.
O Drzewách y Krzakách.
15. De fructibus & mensis secundis.
Von Früchten vnd Nachrichten
O Owocách y co sie ná ostatku blesiády dáwa.
16. De Frumentis & Leguminibus.
Von Feldfrüchten vnd Hülsenfrüchten.
O Zbožu y Járzynách ábo Wárzymie.
17. De partibus Plantatum & Fructuum.
Von Theilen allerley Gewächs vnd Früchten.
O częścíách wśelákich Drzewek y owocow.
18. De Herbis & Floribus.
Von Krautern vnd Blumen.
O Ziołách y Kwiecin.
19. De Aromatibus.
Von Specereien.
O drogich Ziołách ábo Korzenia.
20. De Rure & Agro.
Von Feld vnd Acker.
O Wsi/polu y Koli.
21. De suppellectile Rusticorum.
Von Bawren vnd Hausrath.
O Náředách ábo przyrządkach thopstom.

22. De Urbe.
Von der Stadt.
O Mieście.
23. Nomina Regionum & Gentium.
Die Nahmen der Lander vnd Völder.
Imioná Krájom y Narodow.
24. Nomina Civitatum.
Nahmen der Stádte.
Imioná Míast.
25. De Domo.
Vom Hause.
O Domu.
26. De Hypocausto & rebus ad mensam pertinentibus.
Von der Stuben vnd Tischgeräthe. (tibus.
O Izbie y rzeczách do stołu należących.
27. De culina.
Von der Küchen.
O Kuchni.
28. De Cubiculo.
Von der Schlafstammer.
O Komorze ábo Łożnicy.
29. De Stabulo.
Vom Stalle.
O Stájni.
30. De Balneo.
Vom Bade.
O Łájni.
31. De Schola & re Libraria.
Vonder Schul/Büchern vnd seinen zugehören.
O Szkole y Rzeczách Szkolnych.
32. De Templo & rebus personisq; Ecclesiasticis.
Von der Kirchen/ Geistlichen Dingen vnd Personen.
O Kościele/ Rzeczach y Osobách Kościelnych.

33. De re forensi.
Von Berichtshändeln.
 O Sadowych rzeczach.
34. De officiis Politicis
Von Weltlichen Eymptern.
 O Urzędziech państwowych.
35. De Artificibus.
Von Künstlern.
 O subtelnych rzemieślnikach.
36. De Opificibus.
Von Handwerckleuten.
 O rzemieślnikach.
37. De Matrimonio & Affinitate.
Von der Ehe vnd Schwägerschafft.
 O Matrzeństwie y Schwägerstwie.
38. De Cognatione.
Von der Verwandschafft.
 O Krewności albo powinowactwie.
39. De Lanificio.
Von Wollwerck.
 O przedziwie.
40. De Vestitu.
Von Kleidung.
 O Odzieniu.
41. De Coloribus.
Von Farben.
 O Färbach.
42. De Bello.
Vom Krieg.
 O Wojnie.
43. De Navi.
Vom Schiff.
 O O Fregacie albo łodzi.

44. De Ludo.
 Vom Sp̃tel.
 O Gr̃anu
45. De Metallis, Gemmis & Lapidibus.
 Von Metall/Edlen vnd gemeinen Steinen.
 O Kr̃uſſc̃ach/perſt̃ach y Kr̃am̃enĩach.
46. De Pecunia.
 Vom Gelde.
 O Pieñed̃z̃ach.
47. De Menſuris & Ponderibus.
 Von Maas vnd Gewichten.
 O Mãr̃ach y Wãg̃ach.
48. De Numeris.
 Von Zahlen.
 O Lic̃z̃ble.
49. Quædam Adjectiva Nomina.
50. Quædam exempla Conjugationum.

Ad Lectorem.

Parua damus Parvis, quorum sed, ut auguror, Usus,
 Qui facit artifices, non mediocris erit.
 Res tam maternis, quam alienis dicere posse
 Nominibus, minimè simplicis esse puta.
 Ergo tribus Præſens Linguis quia ad ista libellus
 Instruit, hunc vigili volve revolve manu.

Petrus Artemius.

DE DEO ET SPIRITIBUS.

Von GOTT vnd den Geistern.

O Bogu y Duchách.

- DEUS, GOTT/ BOG.-
 - Deus Pater, Gott der Vater/ Bog Ociec.-
 - Deus Filius, Gott der Sohn/ Bog Syn.-
 - Deus Spiritus Sanctus, Gott der heilige Geist.
 Bog Duch swiety.-
 - Sancta Trinitas. Sancta Trias, Die Heilige Dreyfaltigkeit.
 Troycá swietá.
 Divinitas, Deitas, die Gottheit/ Bostwo.
 Numen divinum, Vis ac virtus divina, Die Göttliche
 Krafft/Gewalt vnd Wille. Moc Bostka.
 IESUS, J Seligmacher / oder Heylandt.
 - Salvator J Zbawiciel.
 Christus, Messias, Gesalbeter / Pomazániec
 Mediator Mittler/ posrzednik.
 Deprecator Fürsprecher/ Oredownik.
 - Redemptor Erlöser/ Odkupiciel.
 Conservator Erhalter/ Zachowyciel.
 - Spiritus Geist/ Duch.
 - Angelus, Genius, Engel/ Anjot. -
 Archangelus ErzEngel/ Archanjot.
 Angeli boni gute Engel/ Dobrzy Anjotowie.
 Angeli mali böse Engel/ Zli Anjotowie.
 Penates, Lares, Dií familiares, die Hausgötter.
 Domowi Bostkowie.
 Patriarcha, Erkväter/ Patriarchowie.
 Calites, Coelicola, Superi, die Heiligen im Himmel.
 w niebie ábo niebescy swieci.

Divi, Indigetes Caelo consecrati, Irdische Heiligen.
Tie mscey swieci.

- *Diabolus* 7 Teuffel oder böse Geist.
- *Cacodæmon* } Diabet ábo sty Duch.
- *Infernus* Hell/ pieklo.
- *Gehenna* das Hellsch Feuer. piekielny ogien
- *Vindicta divina,* Gottes Rache/ Pomsta Boża.
- *Manes, Umbra defunctorum, Genii,* die Geister oder See-
 len der Abgestorbenen. Duse zmártych ludzi.
- *Lemures nocturni, Larva,* Poltergeister oder Nachtgeis-
 ter/ Gespenst. Potussy álbo stráchy w nocy
 ná ludzie przychodzące.
- *Spectrum, Visum,* ein Gespenst se für den Augen schwebt.
 Obluda/ Mára ábo potussa.
- *Terriculum, Terriculamentum,* ein Gesicht oder Ge-
 spenst/ das etnen erschreckt.
 Stráskydlo ábo Stráchowisko.
- *Anima* die Seel/ Dusa.
- *Fatum, Divini numinis decretum,* Gottes Ordnung/ scht-
 lung vnd verhängniß Gottes Przejrzzenie Boże.

II.

DE MUNDO, COELO ET ELEMENTIS.

Von der Welt/ dem Himmel vnd
 Elementen.

O Swiecie/ Niebie y o Zywiołách.

- *Mundus* die Welt/ Swiat.
- *Coelum* der Himmel/ Niebo.
- *Novem orbis caelestes,* die neun Himmel.
 Dziewiec obregow niebieskich.

Pla-

Planeta, Erro, *Stella errans* Planet/irriger Stern.

planeta/Bladzaka gwiazda.

- Sol die Sonne/ Słońce.

Sol per diem, wenn die Sonne den ganzen Tag scheint.
Słońce cały dzień świecące.

Eclipsis Sol, *Soli defectio*, Finsterniß der Sonnen.
Zaćmienie Słońca.

Radius Solaris, der Sonnenstrahl/stoneczny promień.

- Luna der Mond/ Kieżyć/ Miesiąc.

Eclipsis Luna, *Luna defectio*, Finsterniß des Monden.
Zaćmienie Miesiaca.

Conjunctio, *Luna nova*, *Novilunium*,
der New Mond. Now.

Luna corniculata, vel *falcata*.

Spitziger Mond wenn er nicht halb voll ist.

Czwarta część Miesiaca ktora
sierpiasta bywa.

Luna dimidia vel *semitplena*, halber Mond.

Półmiesiąc.

Oppositio, *Luna plena*, *Plenilunium*, der voll Mond.

Pełnia.

Luna gibbosa, wenn der Mond mehr denn halb voll ist.

Coś nad półmiesiąc.

Luna crescens vel *adolescens*, wenn der Mond zunimmt.

Miesiąc albo Kieżyć ktorego przybywa.

Luna decrescens vel *senescens*, wenn der Mond abnimmt.

Miesiąc ktorego ubywa.

Luna pernox, wenn der Mond die ganze Nacht durch
scheinet/ Kieżyć cały noc świecący.

Nato, Kreyß umb den Mond/ Pole koło Kieżyca.

- Stella ein Stern/ Gwiazda.

Stellula, *Astericus*, Kleiner Stern/ Gwiazdka.

Sidus, Astrum, Gestirn/ viel Sternen bey einander.

Gromáda gwiazd.

Cometa, Cometes, Stern mit einem Schwanz.

Cometa ábo Miotka ná niebie.

Ecliptica Sonnenweg/ *Stonieczny Obroc*:

Duodecim signa Zodiaci, die zwölf Zeichen
des Himmels an der Sonnen Circel.

Dwánaście Znakow niebieskich.

— 1. Aries	Wider/	Báran.
2. Taurus	Stier/	Byk.
3. Gemini	Zwilling/	Bliźnięta.
— 4. Cancer	Krebs/	Krak.
— 5. Leo	Löw/	Lew.
— 6. Virgo	Jungfrau/	Panna.
— 7. Libra	Wage/	Waga.
8. Scorpio, Scorpion, Scorpion/		Niedźwiadek.
— 9. Sagittarius	Schütze/	Strzelec.
10. Capricornus	Steinbock/	Koziorożec.
11. Aquarius	Wassermann/	Wodnik.
12. Pisces	Fisch/	Ryby.
— Lucifer,	der Morgenstern/	Jutrzenka
Hesperus, Noctifer,	Abendstern.	

Wieczorna gwiazda.

<i>Canis, Canicula</i> ,	der Hundstern/	<i>Vesta gwiazda</i> .
<i>Ursa major</i>	der Wagen/	<i>Mos ná niebie</i> .
<i>Cingulum Orionis</i> ,	Jacobsstab/	<i>Łaska } Jąko</i>
<i>Via lactea</i>	Jacobsstrasse/	<i>Drośka } bowa.</i>
<i>Caligo</i>	Dunkelheit/	Pochmur.
— <i>Lux, Lumen</i> ,	Lecht/	Światłość.
— <i>Tenebrae</i> ,	Finsterniß/	Ciemność.
— <i>Umbra</i>	Schatten/	Cień.
<i>Elementum</i>	Element/	Zywiol.
— <i>Ignis</i>	Feuer/	Ogień.
— <i>Aër</i>	Luft/	Powietrze.

Aqua

Aqua	Wasser/	Woda.
Terra	Erde/	Ziemia.
Flamma	Flamm/	Płomien.
Jubar	} ignis.	der glantz oder schein der Feners.
Splendor		
Fulgor		
Color	Wärme/	Ciepło.
Æstus	Hitze/	Gorocość.
Frigus	Kälte/	Zimno.
Gelu	Frost/	Mroz.
Congelascit	es gefreiere/	Marznie.
Iris,	} Regenbogen/	Tęcza.
Arcus caelestis,		
Nubes	eine Wolcke/	Obłok.
Nubecula	kleine Wolcke/	Obłoczek.
Nubilus	Gewülde/	Obłoczysty.
Nebula	Nebel/	Mgła.
Serenitas	gut Wetter/	pogoda.
Tempestas	Ungetwitter/	Niepogoda.
Cælum dubium,	unbeständig Wetter.	
	Nienstáwiczne niebo.	
Procella	Sturmwindt mit Regen/	
	Wiatr nagły z deszczem.	
Tranquillitas	Windstille/	Cichość.
Turbo,	Wirbelwindt oder Windbrauß. Wicher.	
Nimbus	} Plaz Regen.	
Imber		
Pluvia	Regen/	Deszcz.
Pluit	es Regnet/	Deszcz pada.
Stilla	ein fallender Tropff/	Kroplá.
Gutta	ein stehender Tropff/	Kąplá.
Stillicidium,	ein Trose/	Włápnienie.
Bulla	ein Wasserblase/	Bombol ná wodzie

<i>Aura</i>	kühles Lüfflein/	Chłodny wiátrek.
<i>Ventus</i>	Wíndt	Wiátr.
<i>Ventus secundus vel ferens, guter</i>	Wíndt/oder	Nachtwíndt/
		Dobry Wiátr.
<i>Ventus adversus, Gegenwíndt/</i>		Sty ábo Przeciwny.
<i>Ventus vehemens vel gravis, ein hefftiger grosser Wíndt/</i>		Wielki wiátr.
<i>Eurus, subsolanus, Der Ostwíndt von Morgen.</i>		
	Od wschodu słońca	wiátr.
<i>Aquilo, Boreas, der Nordwíndt von Mitternacht.</i>		
	Wiátr od północy.	
<i>Auster, Notus, der Südwindt von Mittag.</i>		
	Wiátr od południa.	
<i>Zephyrus, Favonius, der Westwíndt von Abende.</i>		
	Wiátr od zachodu słońca.	
<i>Glacies</i>	Eyß/	Lód.
<i>Stiria,</i>	Eyßapff/	Lódowy sopel.
<i>Grando</i>	} Hagel oder Schloß.	
<i>Imber lapideus</i>		
<i>Grandinat</i>	es Hagelt/	Grad pada.
<i>Nix</i>	Schnee/	Śnieg.
<i>Ningit</i>	es schnehet/	Śnieg pada.
<i>Floci nivei</i>	Schneeflocken/	Śnieżne płatki.
<i>Ros</i>	Thaw/	Rosá.
<i>Rorat</i>	es Thawet	Rosá pada,
<i>Vredo</i>	der Brenner/	
<i>Carbunculus,</i>	der Brenner an den Neben/	} Strzy- żegá.
<i>Astrigo,</i>	der Brenner an allerley Früchte/	
<i>Rubigo,</i>	Reelthaw/ die röhre an der Frucht/	Czerw.
<i>Pruina</i>	Reiff/	Szron.
<i>Tonitru</i>	Donner/	Grzmienie.
<i>Tonat</i>	es Donnert/	Grzmi.

- Lapis fulminaris*, Donnerkehl/ *Pioronowy kámién.*
Fulmen Donnerschlag/ *piorun.*
Fulminat es schlägt/ *piorun bije.*
Fulgetrum, *Fulgur*, *Coruscatio*, der Blitz/ das Wetter-
 leuchten/ *Lyskanie albo Lyskawica.*
Fulgurat, es blizet/ es Wetterleuchtet/ *Lyska sie.*
Terræ motus, das Erbibben/ *Trzęsienie ziemi.*
Ignis fatuus, Irrewisch/ *Ogień co się w puszczy.*
ukazuje.

III.

DE TEMPORIBUS ET FESTIS diebus.

Von Zeiten und Feyrtagen. O Czasiech y Dniach swietych.

- Tempus* Zeit/ *Czas.*
Tempus succisivum, Nebenzeit/ geschohen zeit.
Wolny czas
Seculum, hundert jährige Zeit/ *Stoletny wiek.*
Aevum, *Aeternitas*, Ewigkeit/ immerwehrende Zeit.
Wieczność.
Prieteris, Zeit von drey Jahren/ *Trzy letny czas.*
Lustrum, *Olympias*, Fünffjährige Zeit.
Pieć letny czas albo pięć lat.
Annus Jahr/ *Rok.*
Annus bisextilis, Schalt Jahr/ *Przestepny rok.*
Annus Iubilæus, Jubel Jahr/ *Mitoscwie lato.*
Trimestre, Viertel Jahr/ oder Quartal.
Czwierc roku/ Kwartał.
Semiannus 1/2 Halb Jahr. *pusłok.*
Semestre 1/2

- Sesquiannus,	anderthalb Jahr/	Pulkora látá.
- Biennium	zwey Jahr/	Dwie liecie.
- Triennium	drey Jahr/	Trzy látá.
- Quadriennium	vier Jahr/	Cztery látá.
- Quinquennium	fünff Jahr/	Piec lát.
- Sexennium	sechs Jahr/	Szesć lát.
- Decennium	zehn Jahr/	Dziesięć lát.
- Annuus,	Jährig/	Koczny.
- Bimus	Zweyjährig/	Dwuletny.
- Trimus	Dreijährig/	Trzeletny.
- Quadrimus	Vierjährig/	Czwartoletny.
- Hornus	Heurig/	Látosi.
- Anni partes	die vier Zeiten des Jahrs.	Części roku.
- Ver	Lenz/ Frühling/	Wiosna.
- Aestas	Sommer.	Lato.
- Autumnus	Herbst/	Jesien.
- Hyems	Winter/	Zima.
- Bruma	der künzte Tag/	Mittwinter/ Pukzimny.
- Solstitium,	der längste Tag im Jahr/	Sonnenwende.
	Przesilenie dnia.	
- Aequinoctium, Aequidiale,	weñ Tag vñ Nacht gleich sind.	Porównanie dnia z nocą.
- Mensis	Monat/	Miesiąc.
- Sesquimensis,	anderthalb Monat.	
	Pulkora miesiaca.	
- Bimestris	zween Monat alt/	Dwantesieczny.
- Trimestris	drey Monat alt/	Czwierćroczy.
- Semestris,	sechs Monat alt/ ein halb Jahr/	W pultroczu.
- Ianuarius	Jenner/	Styczeń.
- Februarius	Hornung/	Luty.
- Martius	Mers/	Márzec.
- Aprilis	Aprill	Kwiecień.

- Majus	May	May.
- Junius	Brachmon/	Czerwiec.
- Julius	Hermon/	Lipiec.
- Augustus	Augstmon/	Sierpień.
- September	Herbstmon/	Wrzesień.
- October	Weinmon/	Pazdziernik.
- November	Wintermon/	Listopad.
- December	Christmon/	Grudzień.
Calendæ,	der erste Tag eines jeden Monats. Pierwszy dzień każdego miesiąca.	
Calendæ Jannarij,	der New Jahrstag/ Nowe Lato.	
- Septimana,	} Woche/ Tydzień.	
Hebdomada,		
Hebdomas		
Hebdomas geminata,	Zwo Wochen oder vierzechen Tag. Dwie niedzieli.	
- Dies	Tag/	Dzień.
Dies naturalis,	Tag von 24. Stunden/ Tag und Nacht. Dzień y noc/ to jest czas 24. godzin.	
Dies artificialis,	Tag zwischen der Sonnen auffgang und niedergang.	
Dzień własny	od wschodu Słońca do zachodu.	
- Dies Comitialis,	Reichs Tag oder Land Tag/ Sejm.	
- Dies fastus	Gerichts Tag/ Sadowy dzień.	
Dies nefastus,	Jusstitium, verschlossener Rechts Tag/ Dzień abo dni ktorych nie sadza.	
Dies ater, infelix,	unglückhafter Tag/ Niefczęsny dzień.	
Dies natalis,	Geburts Tag/ Dzień narodzenia	
Dies lustricus,	Tauf Tag/ Dzień krztu.	
Dies emortualis,	Sterbe Tag. Dzień ktorego kto umarl.	

Caniculares, Die HundsTage/ Póie dni.
 festus Feyertag/ dzien swiety.
 intercisus, ein halber Feyertag/
 Do południa swieto.

Dies } profestus }
 operarius } Werck Tag. Robotny dzien.
 Solis Do- Sontag/ Niedziela.
 minicus,
 Lunæ Montag/ poniedziałek.
 Martis Dienstag/ Wtorek.
 Mercurij Mittwoch/ Szroda.
 Jovis Donnerstag/ Czwartek.
 Veneris Freytag/ Piątek.
 Saturni, }
 Sabbathi } Sonntabendt/ Sobota.

- Feriæ, Feyertag/ Swieto.
 Encenia Kirmes/ Kirmas.
 Paganalia, Dorff oder Bauern Kirmes. Prażnik.
 Mercatus, Markt/ Targ.
 - Nundinæ, Jahrmarkt/ Jarmark.
 - Natalis Christi, Christtag.

Boże Narodzenie/ Gody.

- Infanticidium, der unschuldigen Kindlin Tag.
 Włodziankow dzien.

- Epiphania, Regalia, der heiligen drey König Tag.
 Trzech Krolow/ abo szodry dzien.

- Purificatio, Lustratio, Fleckmes/ Gromnice.

- Cineralia Aschermtwoch/ Popielec.

- Dominica Palmarum, } Palmen Sontag.

Oschophoria, Ramalia, } Kwietna niedziela.
 Verbenalia }

Soteria, *Larajceyl.* Karfreitag/ Wielki piątek.

Dies resurrectio-7

nis Dominica, } Oster Tag. Wielka Noc.

Pascha,

Ascensio Domini, Himmelfahrt Christi.
Boże wstąpienie.

Pentecoste, Pfingst Tag/ Świątki.

Festum omnium Sanctorum, Aller Heiligen Tag.

Wszystkich świętych.

Martinalia, S. Mertens Tag/ S. Marciná.

Rubigalia, Ambarvalia, Cruz Tage/ Arzyżowe dni.

Dionysia, Bacchanalia, Liberalia, Fastnacht.

Mieśnopusty.

Androdionysia, Wanne Fastnacht/ Zápust.

Quadragesima, die Faste/ post.

Biduum, zween Tage lang/ dwa dni.

Sesquidies, anderthalb Tag/ pułtorá dniá.

Triduum, drey Tage lang/ Trzy dni.

Trinoctium drey Nacht lang/ Trzy nocy.

Quatriduum, vier Tage lang/ Cztery dni.

Octiduum, acht Tage lang/ Tydzień.

Diluculum, der Morgen/ Poránek.

Crepusculum, } Demmerung / wenn Tag vund Nacht sich
scheidet/ Frühe oder spath

Dubia Lux } Zmierzch ábo mrok rák ráno
jáke y w wieczor.

Aurora Morgenröht/ Dórsa poránna

Meridies Mittag/ Południe.

Vesper Abends/ Wieczór.

Prima fax, wenn man Liecht einträgt/

Pierwsze posiedzenie przy świecy.

Conticinium der erste Schlaf/ Pierwospy.

Nox

-Nox	Nacht/	Noc.
Nox intempesta,	Mitternacht/	Północ.
Gallicinium,	die Zeit wenn die Hähnen krehen.	
	O kurách.	
Nox subluſtris,	helle Nacht/	Jasna Noc.
Nox illunis	Nacht darin der Mond nicht ſcheinet	
	Ciemná Noc.	
Pernox Luna,	wenn der Mond die ganze Nacht ſcheinet.	
	poſwiata cała Noc.	
-Hora	Stunde/	Godzina.
-Semihora,	halbe ſtunde/	Pół godziny.
-Sesquihora,	ander halb ſtunde/	pięć ory godziny
Momentum	Augenblick/Minut/	Mgnienie oka.
-Heri	Geſtern/	Wczorá.
Nudius tertius,	vorgeſtern/Heute der dritte Tag.	
	Przed wczorem/dziś trzeci dzień.	
Nudius quartus,	vor dreien Tagen/Heute der 4. Tag.	
	Dziś czwarty dzień	
Nudius quintus.	vor vier Tagen/Heute der 5. Tag.	
	Dziś piąty dzień.	
-Manè	Morgensfrüh/	Ráno.
-Vesperì	Abends/	Wieczor.
Priedie	der Tag zuvor/	Dzień przed tym.
Poſtridie	der Tag hernach/	Dzień po tym.
-Hodiè	Heut/	Dziś.
-Cras	Morgen/	Jutro.
Perendie	übermorgen/	Po jutrzejszym dniu
-Quotidiè	Täglich/	Każdy dzień.
-Ad Calendas Græcas,	Nimmermehr/	Nigdy.

III.

DE AQUIS.

Von Waſſern. O Wodách.

Aqua

Aqua	Wasser/	Wodá.
Aqua pluvialis	Regenwasser/	Deszczowa wodá.
Aqua puteana,	Brunnwasser/	Studzienna wodá
Aqua nivalis	Schneewasser/	Studzna wodá.
Mare Pelagus, Aequor, Meer/	Morze.	
Mare mediterraneum,	Mitteländisch Meer/	
Morze precz w świat abo w ziemię chodzące.		
Fretum	ein enge Meer/	Ciasne Morze.
Oceanus	das gross Meer/	Wielkie Morze.
Littus,	Ufer des Meers/	Brzeg Morzki.
Ripa, Ufer eines fließenden Wassers/	Brzeg rzeczny.	
Portus, Port/der Ort da die Schiff anlanden.	Port.	
Æstus	Ungestüm des Meers/	Szum morzki
Vadum, Wasserfurt/da man durchwatē oder reiten kan		
Stagnum, Lacus, See/	Jezioro. (Brod.	
Unda, Fluctus,	Wasserwellen/	Wasserwoge.
	Nawałność.	
Spuma	Jeść/	Pijana.
Bulla	Wasserblase/	Bąbel na wodzie.
Vorago, Gurgus	Teuffel/	Głębokość.
Vortex	Wirbel/oder drehe im Wasser/	Wiry.
Brevia, Syrtis,	gefährliche Dertter im Meer.	
	Liebesspieczne młysca na morzu.	
Flumen, Fluvius, Amnis,		
	Fluß/fließend Wasser/	Rzeká.
Fluentum	klein Wasserlein/	Rzeká.
Fluvio,	überlauff des Wassers/	Wasserfluth:
	Zebranie wod/	Powódz.
Rivus	Bach/	Kow/potok.
Rivulus	Bächlin/	Kowek/potoczek
Torrents	Regenbach/	Strumien.
Palus	Pfüze/Pfudel/	Kałuzá.

Pons

Pons	Brücke/	Most.
Pons sublicius,	hölzerne Brücke/	Drzewiany most.
Vrinator	der unter dem Wasser gehet.	
<i>Nurken</i> <i>skrek</i> <i>ptywać.</i>	Co pod wodą chodzi.	
Puteus,	Schöpfbrunn/	Zięhebrunn.
	Studnia.	
Puteal,	der Dedel des Brunnens.	
	Przykrywadlo na studni.	
Fons	fließend Brunn/	Zdroj.
Fonticulus,	Brünnlein/	Zdrojek.
Scatebra	ein Quell/	Źródło.
Ciconia	Brunnenschwengel/	Zoraw u studni
Canalis	Brunnenrohr/	Wasserkanal.
	Kurá/ Etorá wodá idzie.	
Sulci aquarū	Wasserfurchen/	Wodne rowy.
Aqueductus,	Wassergang/	Wasserleitung.
	Przewóz wody.	
Therma	Warmbad/	Cieplice.
Sipho	Wassersprünge/	Sikawka.
Tubus	ein Prompe/	pompá.
Cataracta,	Wasserfall/	Wolkenbruch.
	Oblot Etorý z deśezem spáda.	
Diluvium	Sündfluth/	Potop.
Nissus	die Reisse/	Łissa.
Spera	die Sprew/	Sprá.
Albis	die Elbe/	Lábia.
Rhenus	der Rhein/	Rhen.
Danubius,	die Thonaw/	Dunay.
Odora, Viadrus	die Oder	Odrá.
Istula, Vistula,	die Weichsel/	Wistá.

DE LOCIS ET TERRIS.

Von Stellen vnd Landen.

O Mieyscäch y Ziemiäch.

-Locus	Ort/	Mieysce.
Locus maritimus,	Ort am Meer/	przy morzu mleyse.
Locus mediterraneus,	Ort der weit vom Meer im Erdreich liegt.	Mieysce przy dalszym od morza.
Locus Apricus,	ein Ort den die Sonne beschetnet.	Mieysce gdzie słońce grzeje.
-Mundus	Welt/	Świat.
-Terra, Tellus,	Erd/	Ziemiá.
-Regio	Land/	Kraina.
-Patria	Vaterland/	Oczyzná.
-Regnum	Königreich/	Królestwo.
-Principatus	Fürstenthumb/	Kieństwo.
Ducatus	Herzogthumb/	Idem.
-Comitatus	Gravisschafft/	Grabstwo.
-Ditio	Herrschafft/	Panństwo.
-Territorium,	ein Gebiet / so weit ein Stadt zugebieten hat.	Powiat.
-Dioecesis,	eines Bisthumbs Krenß/ oder Gebiet.	Biskupstwo.
Insula	Insel/ ein stück Landes im Wasser.	Wysep ábo Wyspa.
Peninsula,	halbe Insel / da das Wasser nicht gar herum fließt.	Mały wysep.
-Limes, Finis, Ora,	die Grenze des Landes.	Gránicá.
Finitimi,	die mit einander grenzen/	Pograniczní.
		Terra

<i>Terra ferax</i>	fruchtbar Land/	plodna ziemiā.
- <i>Arena</i>	Sandf/	piasek.
- <i>Creta</i>	Kreide/	Kretā.
<i>Caenum Lutum,</i>	Koch/	Bloto.
<i>Cuniculus</i>	Gang vnter der Erden.	
Przechod ábo dziurá pod ziemiá:		
<i>Specus</i>	Höle/ Kluffe/	Jaskinia.
- <i>Fovea, Scrobs,</i>	Grube/	Dot.
- <i>Mons</i>	Berg/	Gorá.
- <i>Monticulus,</i>	Berglein/	Gorká.
- <i>Montes</i>	Berge/ das Gebirge.	Gory.
<i>Montosus,</i>	Bergicht/ vneben.	Gorzysty/ Wierowny.
<i>Vertex</i>	mon- die spitze am Berge.	
<i>Cacumen</i>	tis, Wierzh gory.	
<i>Radices montis,</i>	die wurzel des Bergs/ oder das vnterste	
	am Berge.	Brzegi gory ná dole.
<i>Montes Sudetes,</i>	das Böhmische Gebirge.	Czeskie gory.
<i>Mons Cacijs</i>	der Kaleberg/	Lyssa gorá.
<i>Collis</i>	Hügel/	pagorek.
<i>Clivus</i>	niedriger Berg/	pochozista gorá
<i>Grumus</i>	Moltworffshauffen/	Kretowe skopanie.
- <i>Vallis</i>	Thal/	padol.
<i>Convallis</i>	Rundthal/	Okragly padol
<i>Petra, Rupes, Scopulus,</i>	Fels/ Stein klippe.	Opośá.
<i>Specula</i>	eine Warte/	Strażnicá.
<i>Planities, Campus,</i>	eben Feldt.	

Rowniná/ Blonie.

VI.

DE HOMINE ET EJUS PARTIBUS.

Vom Menschen vnd seinen Theilen.

O Cłowieku y jego częściách.

Homo

Homo	Mensch/	Człowiek.
Homuncio	Klein Mensch/	Człowieczek.
Pumilio, Nanus	Zwerg/	Karzet.
Gigas	Riese/	Obrzym.
Longurio	sehr langer Mensch/	Długos.
Vir	Mann/	Mąż.
Mulier	Weib/	Kiewiaśka.
Mas	Mannsbildt/	Męszczyzna.
Fœmina	Weibsbildt/	Biała piec.
Maritus	Ehemann/	Żonaty.
Uxor	Eheweib/	Żona.
Ætas	ein jedes Alter/	Latá człowieczę.
Infans	unmündig Kind / das noch unter 7. Jahr ist.	Niemowiatko.
Infantia	unwürdige Jahr/	Latá niemowiatka.
Puer	Kind / Knab unter 14. Jahren/ Dziecie Poto 14. Lat.	
Pueritia	Kindheit/das Alter zwischen 7. und 14. Jahren/ Dziecinste latá miedza 7. y 14. Lat.	
Puer vagiens	ein Kind das schreiet/placzące dziecie.	
Puer lactens	ein Seugling/ Ssące dziecie.	
Puer anniculus,	Kind eines Jahrs alt/ W roku dziecie.	
Puer posthumus,	Kind das nach des Vaters Tode jung wird. Dziecie posmierci oycowski narodzone.	
Puer expositus	ein Fündling/ Walezionek.	
Puer suppositus,	Wechselfind/ Podrzuczone dziecie.	
Puella, Măgdelein/	Töchterlein/ Dzierozatko.	
Puber, Ephebus,	ein Knab der über 14. Jahr ist. Páchole nad 14. Lat.	
Adolescens	Jüngling/ Młodzieniec.	
Juvenis	junger Mann/Młody mąż.	

Adolescentia, Juventus,	die Jugend/	Młodzieńszwa.
- Senex	alter Mann/	Stary.
Senectus	das Alter/	Starość.
Silicernium, Decrepitus,	ein gar alter Mann der auff	
	der Gruben gehet.	
	Zgrzybiały stárzec/	Strych.
- Anus, Vetula,	alt Weib/	Bába.
- Virgo	Jungfraw/	Pánna.
Virgo nubilis.	Mannbar Jungfraw.	Śamszyna Pánna?
Virgo desponsa	verlobte Jungfraw/	
	Ślubna ábo poślubiona Pánna.	
Virgo exoleta	alte betagte Jungfraw.	
	Stára zwietśáta Pánna.	
Puerpera,	Sechswöchnerin/oder Kindbetterin.	
	Sześniedziółka ábo Potożnica.	
Obstetrix,	Hebamme.	
	Bába ktora bywa przy porodzeniu.	
- Nutrix	Seugamme/	Mamka.
- Corpus	Leib/	Ciáto.
Corpulentus	Leibig/	Cielisty.
Cadaver,	totter Körper/	Trup.
Truncus	ein Leib ohne Haupt/	Ciáto bez głowy.
- Membrum	Glied/	Członek.
Artus	Gliedmaß/	Staw.
- Caput	Haupt/	Kopff/
Capito	Großkopff/	Głowacz.
Synciput	das fördertheil am Haupt/	
	Przednia część głowy.	
Occiput	das hindertheil am Haupt/	
	Tył głowy.	
Vertex	der Wirbel/	Wierzech głowy.

Vertex in summa fronte, eine Kuhlecke/ Czupryna.
 Discrimen vel Equamentum capillorum, der Scheitel.
 Przedział albo Przeborek.

Cranium	1	Hirnschal/ Hirnschedel.
Calva	1	Czaska wgtowie.
Calvaria	1	
Calvicium		die Glaze/ Kale/ Lysina.
Calvus		Kahlkopff/ Lysy.
Capillus, Crinis, Haar/		Włos.
Coma		lang Haar/ Frauen Haar/ Długie włosy.
Cesaries,		Mannshaar/ so man abschneidet/ Menskie włosy co je strzyga.
Crispus		Kraushartig/ Redzierzawy.
Rufus		Roßkopff/ Lisowaty.
Cincinnati,		trauspen Haar/ Redziorki/ albo Redzierzawe włosy.
Cani		grawe Haar/ Siwe włosy.
Canus, ein graver Mann.		Siwy/ Cztowiek.
Tricæ		verworren Haar/ Koczany.
Cerebrum		das Gehirne/ Mózg.
Meninx,		das Hirnhäutlein/ Blonka nad mozgiem.
Tempora		der Schlaaf/ Skronie/ Piegy.
Frons		Stirn/ Czolo.
Frons exposita, glatte Stirn/		gladkie czolo.
Frons caperata, gerunkelte Stirn/ vel rugosa,		zmarszczona czolo.
Fronto		groß Stirn/ Wielkoczol.
Ruga		Kunkel/ Zmarszka.
Facies		Angeſicht/ Antlitz/ Oblicze.

Vultus das Geberde/ die wandelbahre Gestalt des Angesichts. Twarz.

Oculus Auge/ Oko.

Oculi momentum, Augenblick/ Magniente oká.

Albugo das weisse in Augen/ Białeś w oku.

Pupilla die Sehe/Augapffel/oder Augenstern. Brzemić oká.

Palpebræ Augenlieder/ Powieky.

Cilia die Haar an den Augenliedern/ Augenbräuen/ U powiekow wlosy.

Supercilia die obersten Augbräuen/Winbräuen. Brwi.

Hirqui die Augenwinkel/ Kąciki w oczu.

Auris Ohr/ Ucho

Auricula Ohrläplein/ Mielkoś uchá ná dole.

Auritus groß Ohr/ Uśasty.

Aurium marmoratum, Ohrenschmalz. Gnoy w uszach.

Auriscalpium Ohrenleffel/ Wska.

Nasus Nase/ Nos.

Nasus aquilinus, HabichtNase/ Orli nos.

Nasus simus, eingebogene Nase/flache Nase, Zeller Nase
Płaski nos.

Naso, nasutus großNässche/ Nosaty.

Nares die Nasenlöcher.

Nozdrzá/ábo dziurki w nosie.

Nares stillant sanguine, die Nase blutet/
Krew z nosá ściecze

Vibrissæ, Vibrissi, Nasenhaar/ Włosy w nosie.

Barba Baart/ Broda.

Barbula Bärtchen/ Brodka.

Prima lanugo } der erste Baart.

Prima barba } Pierwszy mech gdyto żarasta.

Aenobarbus Rohthaart/ Lisowaty.

Pro-

Promissa barba	langer Bart/	Długa brodą.
Myrtax	Knebelbaart/	Was.
Imberbis	der keinen Bart hat.	Bes brody.
Aruncus	Ziegenbaart	Kozia brodka.
Barba bifurcata	zweifelter Bart.	Broda rozdwójona.
Gena, Mala	das Wange/	Jągodą.
Bucca	Backe/	policzki/ Geba:
Bucco	} der große Backen hat/ Groß Maul.	}
Bucculentus		
Gelasinus	das Grüblein im Wange.	
	Dolek ob śmiechu.	
Labium, Labrum.	Lippe/	Wągi.
Labeo, Chilo	} der große Lippen hat/ Dicklippe.	}
Labrosus		
Lagochilus	der ein Nasensdarte hat.	
	Co sąjeczka gebe ma.	
Mentum	das Kinne/	podbrodek.
Mento	der ein länglicht Kinne hat/	Brodał.
Mandibula, Maxilla,	Kinnbacken/	Czeluść.
Os	Mund/	Usta.
Osculum	Mündlein/	Kuś pocałowanie.
Dens	Zahn/	Zab.
Dento, Dentatus,	Langzahn/	Zębiasty/ Zębał.
Edentulus	Zahnloß/ oder Zahnlüchlich/	Beszebowa.
Gingiva	Zahnfleisch/	Dziąsła.
Den- { primores }	} die fördern Zahn/ oder Schaufelzahn	}
tes { incisores }		
	Przedne zęby.	
Dentes canini,	die spitze Zahn/ oder scheide Zahn.	Żły.
Dentes maiores, Dentes maxillares,	die Backenzahn.	
	Trzonowe zęby.	

Dentes genuini, die besten vnd hindersten Stockzähne.

Zadnie zęby.

Dentiscalpium, Zahnstacher / DREWIENTKO DO ZĘBOW
Odontagra Zange damit man die Zähne ausbricht.
Kleszcze od wyrywania zębów.

- Lingua Zung Jezyk.

- Balbus Stämmler / Zająkacz.

Blasus Löffeler / Szepiet.

- Mutus, Elinguis, Stumm / Niemy.

Palatum der Gumen / podniebienie.

Faux Schlund / Rachen / paśćżek.

Columella das Zäpln am Hals / Jezyczek.

- Collum Hals / Szyja.

Larynx, seu Nodus gutturis Knöpflein am Hals.
Gus v gardzieli.

Jugulum Förderhals.

Przodek szyi / albo podgarteł.

- Cervix Hinderhals / das Genicke /
Szyja / Kregi / Tyt.

Trachea arteria } Gurgul / die Lufftröhre / vnrechte Keele.
Guttur } Krtan.

Gula Keele / die Speise Röhre / Gardziel.

Thorax, der Rumpff / Pierści od szyi aż do paśsa.

- Pectus Brust / Pierści.

Mammæ, Mammillæ, Brüste / pierści: sprosta Cyck.

Uber Enie Wymie.

Papillæ die Warzen / Brodawki u pierści.

- Lac Milch / Mleko.

Lactare säugen / pierśiami karmić

Lactere saugen / Ssac.

Juguli, Claviculi, Furcula, die Schloßbein am Halße.

Kostki nad pierśiami z obu stron szyi.

Hu-

-Humerus	Schulter/	Kámie.
Scapula	Schulterblat.	
	Szudra/Lopátka/Schab.	
Axilla, Ala,	Achsel/	pachy.
-Tergum, Dorsum,	Rücke/	Grzbiet.
Spina dorsi	Rückgrad/	Spojone pacterzow.
Vertebra	Rückgelenk/	Pácierz w grzebiecie
Lumbi	die Lenden/	Biodra/Ladynie.
Coxa, Coxendix,	Hufft/Siadlowy	Siergno. Lopatka, rd.
-Latus	Seite/	Boż.
-Costa	Ribbe/	Żebro.
Sinus	Bussem/	Żanadrze.
Gremium	Schoß/	Lono.
-Venter, Alvus, Bauch/		Brzuch.
Ventricosus	Großbauch/	Schmeerbauch.
Ventriosus	Wielkobrzuch/	Brzuchat.
Umbilicus	Nabel/	pepek.
Viscera. Extra.	die innerlichen Glieder im Leib.	
	Wnetrzności.	
Intestina, Ilia,	die Därmer/	Żelita/Trzewá.
Intestinum rectum,	Mastdarm.	
	Prostakistka/Katnica.	
Nates, Clives	Arßbaden/	putrzydły/Putoupek.
-Anus, Podex, der Arß/		Dupa/Slednica.
Pulmo	Lunge/	Pluca.
Anhelitus	der Athem/	Dech/Obdech.
Cor	Herz/	Serce.
Præcordium	Herzgrüblin.	Dotek przeciwko sercu.
Pracordia, Diaphragma, Septum transversum,		
der Unterscheid oder das Blat / die Lenge des Leibs/		
oder das Neck umbs Herz.		Blonka/
Wnetrzności dzieląca / abo blonka poło serca.		

- Ventriculus Magen Zoladek
- Jecur, Epar Leber Wątroba
- Fel, Bilis Galle Zolc
- Vesicula fellis Gallenbläslein/ **Niesieczek wlot-
rym sie zolc zamyla**
- Lien, Splen Milz Stodzona
- Ren Nieren Nyrka.
- Vesica Blase Niechyzyna
- Manus Hand Reka
- Brachium ober Arm Ramie
- Cubitus förder Arm/ item/ groß Armrohr/
Łokieć/ Grubszą kość w ręku
- Radius, das klein Armrohr/ **Mniejszy kość w ręku**
- Flexus Ellenbogen/ **Przegięcina w łokciu**
- Carpus, das Gelenck an der Hand/ da man den Puls
greiff. **U łokni przegięcina/ gdzie puls u pańcza**
- Dextra Rechte Hand/ **Prawa reka Prawica**
- Laeva, Sinistra Lincke Hand/ **Lewa reka. Lewica**
- Ambidexter } der Lincks vnd Rechts ist.
- **Aequimanus** } **Ná obierzece gotow.**
- Scava, Scavola, der Lincks ist/ **Wárdawy/ Maniáty.**
- Digitus Finger/ **Pálec**
- Sedigitus der sechs Finger an einer Hand hat/
Ten co sześć páley ma.
- Pollex Daum/ **Wielki pálec.**
- Index Ze ger Finger/ **Pierwszy od wielkiego.**
- Medius Mittel Finger/ **Szedni.**
- Midicus } **Gold Finger.**
- Annularis } **Blizszy od mátego.**
- Minimus } **klein Finger/ Ohren Finger.**
- Auricularis } **Namniejszy pálec.**

Articulus Gelenck/ Staw.

Condyl, die Kniebel Kłyćcie ábo Czlontki u pálcow

Unguis Nagel/ Pázmogięć.

Præsegmına unguium, was von Nageln ab geschnitten wird.
Zbytek páznogci obrzezanych.

Nubecula, dā blien der Nagel Kwitnienie páznogci

Vola das hole in den Händen vnd Füßen.

Plástowiná u rąk y nog

Incisura Linten in der Hand

Brozdy po ręk/ ábo ná dloni linie

Palma flache Hand/ außgestreckte Hand.

Dłoń/ rościagniona ręka.

Pugnus gebalgte Faust/ Pieść.

Alapa, } Mausschelle oder Wadenstreich.

Colaphus } Pogembek ábo Policzek.

Talacrum, Stirnendel/ Szudłok/ item, od pieści rąs.

Pes der ganze Schenckel/ der Fuß/ Nogá.

Pedo Langbein. Długonogi.

Femur, Femen, ober Schenckel/ Łedzwie.

Crus vnter Schenckel/ Golen.

Genu Knie/ Koláno.

Patella Kniescheibe/ Czápka.

Poples Kniekele/ podkolánek.

Tibia Schienbein/ Golen.

Radius, das grosse Schienbein. Wielka kość w goleni.

Fibula, d; kleine schlenbein. Mniejszy kość w goleni

Sura Wade/ Łyst.

Malleoli } Knochen/ Kottelbein.

Tali } Kości nád piętą.

Calx, Calcaneum Ferß/ Pietá.

Planeta Fußbret/ Przyśwá ábo Podeśwá.

Solum Fußsole/ Podeśwá.

Digitus pedis,	Zehe/	Pálec u nogi.
Allux	grosse Zehe/	wielki palec u nogi.
Allucinari,	mit der grossen Zeh anstossen.	
	Tracić sie w	pálec wielki u nogi.
- Vestigium,	Fußstapff/	Stopá.
- Cutis	Haut/	Skorá/ po ki ná miesie jest.
- Fellis	Fell/	Skorá z miesá odarta.
Cuticula	Häutlein/	Skorká.
Callus, Callum,	die harte Haut an Händen vnd Füßen/	
	so von harter Arbeit kompt.	
	Martwá skorá ná rękú abo ná nogách/	Modzele.
- Os	Bein/	Kość.
- Medulla	Marck in beinen/	Mozg/ Spit.
Medulla spinalis,	Marck im Rückgrad.	
	Mozg w grzbietnych pácierzach.	
- Caro	Fleisch/	Mieso.
Nervus	Spannader/	Sucha żyła.
Vena	Blutader/	Żyłá.
Arteria,	Pulsader/	Lufftader / Oddesná żyła.
Ligamenta,	Flachader.	
	Żyły które sie poplotly/	członki spajające.
Chorda	Schnader.	Ciagnące sie żyły.
Hæmorrhoides	Güldenader.	
	Żyły w pośladku krewo z siebie wypuszczające.	
Cartilago	Knorpel/	Chrześciła.
Musculus	Mäuslein/	Mięsko.
- Pinguedo	Fettigkeit/	Tłustość.
Arvina	Schmeer/	Sądło/ Smalec.
- Lachrima	Zehr/	Thránen. Łza.
Mucus	Koś/	Smárki.
Saliva, Sputum,	Speichel/	Sliny.

Pori	die Schweißlöchlin/	Sterotk.
Sudor	Schweiß/	Pos.
Sanguis, Cruor, Blut/		Krew.
Sanies, Tabum,	BlutEnter/	Siarczanie.
Pus	WeißEnter/	Kopá.
Lotium, Urina, Harn/		Mocz.
Stercus, Merda, Dreck/		Gówno/Láyno.

VII.

DE MORBIS.

Von Kranckheiten. O Chorobách.

Morbus	Kranckheit/	Chorobá.
Morbus contagiosus, ein anstaltige Kranckheit.		Zarazliwa chorobá.
Morbus lethalis, tödliche Kranckheit.		Smiertelna chorobá.
Morbus epidemicus, Morbus popularis,		
gemetne Kranckheit/damit viel Leute befaßt sind.		
Pospolita chorobá.		
Morbus acutus, Morbus princeps.		
geschwinde Kranckheit die bald tödtet oder auffhöret.		
Gwałtowna niebezpieczna chorobá.		
Morbus longus, vel longinquus, langwehrende Kranckheit/		
Długa chorobá.		
Morbus hereditarius, Erbkrankheit.		
Dziedziczna chorobá.		
Pestis	Seuche/ Pestilenz.	
	Mor/powietrze morowe.	
Dolor	Schmerz/	Boleść.
Cephalalgia, Dolor capitis, Hauptweh/		Boł głowy.
Hemicrania,	Hauptweh auf einer seiten.	
	Boł pól głowy.	

Vertigo
Crapula

Schwindel. Záwracanie głowy.
Hauptweh von Trunckenheit.
Ból głowy z pijanistwá.

Oblivio
Torpor, das schlaffen der Glieder. Etorpienie członków.
Lethargus, Vaternus, schlafende Sucht,
Szubet / spiłoca choroba.

Apoplexia, Sideratio, der ganze Schlag / Tropff.

Apoplexia / gdy kogo powiertze ruszy.

Apoplecticus, den der Schlag geschlagen hat.

Powietrzem ruszony.

Hemiplexia, der halbe Schlag / Tropff.

Gdy kogo do połowiec powietrzem ruszy.

Paralysis die Lähme / Sichtsbruch. Paraliż

Paralyticus, Lähm / gichtsbrüchig. Paraliżem żarazony

Morbus comitialis, Epilepsia, Morbus caducus.

die fallende Sucht / S. Belzins Krankheit.

S. Walentego / ábo Wielka niemoc.

Spasmus Krampff / Kurcz.

Incubus, Ephialtes, der Alp oder Schreie / das Nachts
männlein. Gdy kogo (jako morwia)

Wieszczyca / ábo Morádlawi.

Tremor das zittern der Glieder.

Drżenie członków.

Defluvium capillorum, Alopecia, außfallen des Haars.
Padanie włosów.

Porrigines } die Schuppen auffm Haupt.

Furfures } Otreby w głowie.

Suffusio der Staar im Auge / Sternfell.
Kacarakey / ábo błonki na oczu.

Cecus blind / Stepý.

Cocles, Luscus Einäugig / Jednooki.

Myops, Lusciosus, der ein blöd vnd turr Gesicht hat.

Tępy wzrok mający.

Strabo, Strabus	der Schiele/	Kozofl.
Patus	der Stebängelt.	Żezowáty.
Ocella	der kleine Augen hat.	
Lucinius	Mate oczy mający.	
Lippus	Erleffäugig.	
	Tiefäce/ábo oparzyste oczy mający.	
Herdeolum	das Gerstenhörnlein am Auge.	
	Jeczmionek ná oczu.	
Lippitudo	Erleffen der Augen.	
Ophthalmia	Opórzysteść oczu.	
Morphea	Rüpfhern vnterm Angesicht.	
Vitiligo	Czerwoność twarzy/Tredowizná.	
Vari	Finnen.	Wegry.
Pediculi capillares,	Haartwürm/	Wsy.
Impetigo, Lichen, Lentigines	Flechte/die sprenckel vnterm	
	Augen	Piegi/Plamypotwarczy.
Ephelides	Sommer sprossen.	Piegi od Słońca.
Surdus	Taub/	Stuchy.
Sudaster	übel hörende/	Niedosłuch.
Surditas	Taubheit/Taubsucht.	Stuchość.
Auditus gravitas	schwer Gehör.	
Tarditas aurium	Niepewny słuch.	
Tinnitus aurium,	das Ohrenklingen/	Grzmiente w uszu.
Phthiriasis, Morbus pedicularis	Leuse Krankheit.	
	Wřawa niemoc.	
Cancer	Krebs/oder fressend Wolff/	
Carcinoma	Wřzód rzeżony Rák.	
Catharrus	Hauptfluß.	
Destillatio	Ryma.	
Gravedo	die Schnuppe/	Sápłá.
Gravedinosus,	der den Schnuppen hat,	Sápiasty.
Raucitas, Raucedo	heiser/	
	Wchrápniemie/Chrapłá.	

Uva, Inflammatio columella, Wenn das Zäpfflein im
Halse geschossen oder geschwollen ist
Zäpalenie Jezyczka w gardle.

Obstipus Krummhalß/ Krzywoszyjaty.

Cernuus der gebücket gehet/ Zgarbiony.

• Dentium stupor, wenn die Zähne eystig werden.

Zdretwiałosć zębów.

Vacillatio dentium, wenn die Zähne wackeln.

Ruskanie albo chwieianie zębów.

• Dentium dolor } das Zahnwehe/

— Odontalgia } Bol zębów.

• Dentitio das Zahnbringen/ Darcie zębów.

Dentientes pueri, Kinder die Zähne bringen.

Dziećci ktorym sie zęby drg.

Anigma die Bräume Slinogory.

— Tussis der Husten/ Kąsel.

Difficultas spirandi, schwere des Athems.

Trudny oddech.

• Asthma das Keuchen/ Dycharwicá.

Asthmaticus, Suspiriosus der ein kurzen Athem hat/ Eng-
brästig. Dycharwiczny.

Hæmorrhagia, } das bluten der Nasen/

Profluvium narium } Cieczenie krwi z nosa.

Sanguinis rejectio, vel exputio, auswurf des Blutes/

Blutspenen/ Plawienie krwi.

Hæmoptoeus, der Blut ausspeneht/ Plawojacy krewia.

Gibber } ein Höcker oder Buckel/

Gibbus } Garb/ Guz.

Gibbosus Höckericht oder bucklicht/ Garbáty.

Struma der Kropff/ Wole.

Strumofus } Kröpflicht/

Gutturifus } Woláty/ albo ten co Wole ma.

Varix, aufgelauffene Krampffader an Schenkeln.
Wieża albo martwa kostka, ościełka nadęta żyłą.

Varicosus, Krampffaderig/
Ten co ościełkę nadęte żyły ma.

Tumor Geschwulst/ Puchlina.

Appetitus caninus, unnatürlicher grosser Hunger.
Wieżmierny głód albo appetit.

Bulimus, Bulimia, vnersättiger Hunger.
Wienąsycony głód.

Oscitatio das Behnen/ Ziewanie.

Sternutatio das Niesen/ Rychanie.

Suppuratio Brustgeschwere/ Zajątrzenie.

Pleuritis das Seitenweh/ das stechen in der Seiten.
Kłócie w bok. *Kółka*

Peripneumonia, Lungensucht/ entzündung der Lungen.
Zapalenie płuc.

Cardiognus, Cardialgia,
Hertz spann/ wenns einen in der Hertzgrub drückt.
Serca boleńie.

Palpitatio cordis, das Hertzstern/ Trzesienie serca.

Tabes, Phthisis Schwindsucht/ oder die Darre.
Suchoty.

Tabidus } der die Schwindsucht hat/

Phthisicus } Ktory ná suchoty steka.

Hircus. Virus. Achseln gestanck.
Smród z podpaśią.

Hircosus der Böckingt/ Co potem takim smierdzi.

Reduvia, Redivia, Reidenagel/ wenn sich die Haut von
den Nägeln abscheler. Ządarcie paznoga.

Defectus animi

Reliquium animi

Defectio animæ

Hypothymia, Syncopo

Dhnmacht/
Omolewanie albo mdłość.

Nausea

Graven/Ekel für der Speiß.

Brzydliwość potraw.

Fastidium cibi, unlust zu essen/Niechec jeść.

Vomitus das Speyen/Wracanie/Womit.

Singultus das schlucken/ Szczałotka.

Ructus das focken/ Rzyganie.

Ardor stomachi, der Sod/ Śgaga.

Screatus das Reuspern. Chrachanie.

Lienteria wenn die Speise ungedawet weggehet

Brzucanie niestrawionym jeblem.

Dysenteria die rethe Ruhr/oder rothe Wehe/

Czerwona niemoc

Dysentericus der die rethe Ruhr hat.

Co czerwona niemoc cierpi.

Diarrhaea, } das gemeine Darcklauffen/Dauchfluß

Profluviū alvi, } Biegunka predka.

Tormina ventris, das reissen im Leibe/

Targanie/Sol w zymocie.

Tenasmus } Arßzwang Stulßuch.

Tenesmus } Zatrzymanie stolcow.

Lumbago Lendenwehe/ Darcie w biodrach.

Calculus der Stein/ Kamień.

Lithiasis, Krankheit am stein/Niemoc na kamień.

Calculus vesicae, Blasenstein/ Niecherzowy kamień.

Calculus renum, Lendenstein/ Nerkowy kamień.

Nephritis, Krankheit am Lendenstein.

W ledźwiach kamień.

Nephriticus der den Lendenstein hat.

Co w ledźwiach kamień.

Regius morbus } Geelsucht.

Icterus, Aurigo. w. } Żółta niemoc.

Ictericus, } Geelsüchtig.

Auriginosus } Co na żółta niemoc choruje.

Aurigo. żółta.

Strau.

Stranguria, die kalte Pinckel.

Trudność puszczania wody.

Lumbrici, Würmtm Bauch/ Glisty.

Verminosus, voller Würme. Ktorego glisty trapią.

Ani prociencia, wenn der Mastdarm außgehet.

Gdy trzewo z tego wychodzi.

Ramix, Hernia, der Bruch/ Kospuktosc.

Herniosus, gebrochen/ Kospukty.

Hamorrhoid, Fluß der gülden Adern.

Biezenie krwiazadkiem.

Aqua intercus, Hydrops, Wassersucht. Puchliná.

Arthritis, Morbus articularis, die Gicht/das Zipperle;

Lamánie w człontách

Chiragra, Gicht an Händen. Lamánie w rękú.

Podagra Zipperlein/oder Gicht an Füßen.

Podagra ábo lamánie w nogách.

Claudus Hincfend/ Chromy.

Doripes, Krummfuß/ Krzywonogi.

Colica, Iliaca, Darmgicht/bauchkrimmen/Kotká/Étoíte

Ischias, Coxarius morbus, Hufstweh/ Scyáryka.

Morbus Gallicus, Scabies Hispanica, Frannose/ Fráncá.

Scabies Kráze Swierzbiaczka/ Swierzb.

Prurigo das Jücken. Swierzbienie.

Elephantiasis, Lepra, Außsaß. Sorgi trad.

Pica, Malacia, Schwanger Weiber Lust.

Brzemiennych niewiaßt chorobá.

Abortus, Mißgeburtt/ Pomiot.

Erysipelas, Sacer ignis, S. Antonii Feuer/oder

Kothlauff. Pietkielny ogień.

Sudamina, die Hißblätterlin.

Kropki od potu.

·Vari. Morbili. Kinderblattern oder Pocken.
Ospice/Ospá.

Papulæ, die Masern. Pozarznice/Kur.

Ficus, Marisca, Feigwarz.

Krosty w postádku ná kstalt fig.

·Ulcus, Schwer/ Wzrod.

·Ulcerosus, voller Schwer/ Wzrodácy.

·Vulnus, Wunde/ Rána.

·Cicatrix, Wundzeichen/Wundmahl/Marbe,
Blizná.

Luxatio, verrenkung eines Gliedes. Wymięcie.

·Vibex, Striem/ Degá;

Stigma, Brandmahl/ Cech ábo piśno wypalone

Nevus, Macula, angeborenen Mahl/ Anmahl.

Žnáč z ktorým sie kto urodził.

·Tuber ein Beule/ Guz.

Intertrigo, Attritus, der Arswolff.

Starcie/Šatretowanie.

·Verruca die Warzen/ Brodawki.

Verrucosus, voller Warzen/ Brodawiaſty.

Clavus, HühnerAug/Kanensporn.

Koſoſa dupá ábo drzeń w wzrodzie tkwiaca.

Febris, das Fieber/das Kalte.

Febrá/Žimno/Žimnicá/Goraczka/Trzesca.

Febricula, eine Schauer/ Ograska.

Tertiana febris, dreytägig Fieber/ trzeciaczka.

Quartana febris, 4.tägig Fieber. Czwartaczka.

Diaria febris, Febris ephemera, Fieber das nur ein

Tag wehret. Jednego dnia Febra.

Febris quotidiana, ein Fieber das einen täglich
anstößt Na każdy dzien Febrá.

Paroxysmus, Accessio.

ankommen des Fiebers / oder ander Krankheit.

Żucie albo poczatek febry /
także inſey choroby.

Febris continuus, ein ſtets unauffhörendes Fieber.

Wſtawiczna febrá.

Febris anniverſaria, Fieber das einen Jährlich anſtoß.

Roczna febrá.

Medicus, Arſt / Lekarz.

Chirurgus, Wundarſt. Cyrulik / Bárwierz.

Medicamentum, Medicina, Pharmacum,
-Remedium. Arſney. Lekárstwo.

Alexipharmacum, Antidotum, Arſney wider Gift.

Lekárstwo ná jad.

Amuletum Arſney ſo man an den Hals hengt.

Lekárstwo / co ná ſyje záwieſáje.

Medicamentum præſens, Bewehrte Arſney.

Pewne lekárstwo.

Medicamentum ſoporiferum, Arſney die ſchlafend macht.

Lekárstwo ſpiť czyniace.

Medica potio, Arſney Trand / Lekárſky trunek.

Syrupus, Syrup / Syropet.

Cataplaſma, } Pflaſter.

Emplaſtrum, } plaſter.

Unguentum Salbe Máſc.

Theriaca, Syriackſ / Dryakiew.

Glans, vulgò Suppoſitorium, ein Stulzápfflin.

Czopet.

Elyſter, Enema, Elyſtier Kryſterá.

Suffitus, das Räuchern. Rádzenie.

Gargarismus, Gurgelwaſſer / Gárgari zowánte.

Collyrium Augen Arzney. Lát oczy lekářstwo.
 Dentifricium, Arzney die Zähne weiß zumachen.
 Lekárstwo co zeby białe czyni.
 Philtrum, Buhlstrand/ Gamrácti trunek.
 Catapocia, Pilula, Pillen. Pigulki.
 Venenum, Virus, Gifft/ Jad/ Trucizná.
 Venenū lethale, tödtlich gifft/ Smiertelny jad.

VIII

DE CIBIS.

Von Speisen. O Pořármiech.

Penus, Penus, allerley essende vnd trinkende Waar. Vor-
 rath Wřeláká spizá ábo žywnosć nágotowána.
 Cibus, Cibarium Speise/ pořarm.
 Cibus anceps, Speise/ die einem gesundt / dem andern
 schädlich ist. pořarm ná dwoje/ to jest/ jednym
 zdrowy drugim nie.
 Alimentum, Nahrung/ Żywnosć.
 Commeatus, Copia, Kriegsprobiant.
 Spizá ábo žywnosć dla sořnterzow
 Annona, Jahrwachs/ Żywnosć ná roř.
 interdum Żboże.
 Annonæ caritas, Thewre Zelt/ Drogość zboża.
 Annonæ vilitas, wolfeile Zelt. Tántosć zboża.
 Diarium, tägliche Speise. Żywnosć ná jeden dzeń.
 Viaticum, Zehrung auff die Reise.
 Żywnosć ná droge.
 Proventus, Einkommen/ Dochody:
 Pabulū, Viehesutter. picá álo Karmia bydleca
 Sagina, Mařtspeise/ Tuczenie.
 Missus, Ferculum, ein Gericht/ Potrawá.
 Obsonium, allerley Speise ohne Wein vnd Brod.
 Stráwá wřeláká/ oproz Chlebá y Wíná.

Obsonari, Rùchenspelße einlauffen/ Stráwe kupowác.
 Bellaria, Tragemata, Mensa secunda, allerley Spelße so
 man zulezte auffsetzt/ als Obß vnd dergleichen.
 Wsela ki owoc/ ktory z serem ná
 ostátku dawája/ Wetty.

Convivium, Gasteren/ Biesiada.

- Conviva, geladener Gast/ Gość.

- Hospes, Wirth oder Gast/ Gospodarz ábo
 Gość.

Hospes invocatus, vngeladener Gast/ nieproszony gość.

- Convivator, der Gastung belst/ Ten co czestuje.

- Commensalis, Tischgesell. stółowy towarzysz.

Symbolum, Collecta, die Breten/ Zechpfenning.

Stół towarzyski.

- Jentaculum, } Frühstück/ Morgenbrodt.

Prandiculum, } Śniadanie.

- Prandium, Mittagsmahl/ Obiad.

- Merenda, Vesperbrodt/ podwieczorek.

- Coena, Abendmahl/ Wieczera.

Pocœnium, } Schlafstrunck.

Commessatio, } Na noc trunek.

Repotia, Nachhochzelt.

Poprawá wesela/ ábo przenosiny

Puls, Pulmentum, Brey/ Kaśa.

Pappa, Kindermuß/ Páppe. Dziecienna kaśa.

Embamma, Eintunde/ Przysmak.

Jus, Jusculum, Brüe/ Polewka.

Offa, Suppe/ idem.

Jus aquarium, Wassersuppe/ Wodna polewka.

Jus carnarium, Fleischsuppe/ Mięsna polewka.

Sorbitio cerevisiaria, Bieruppe/ Piwna polewka.

Sorbitio vinaria, Weinsuppe/ Winna polewka.

Sorbitio è papavere, Mohnsuppe. Makowa polewka.
 Sorbitio è canabe, Henffsuppe. Konopna polewka.
 Intritum, Eingebrocttes/ Färmuska/Drobionka.
 Bolus, Bucca, Buccella, Mundvoll/ oder ein
 Bissen. Sztuka co gęba obeymie.
 Turunda, Speckschntzel/ damit man das Fleisch spickt.
 Stonina do spitowania.

- Frustum, Stück/ Sztuka.
- Frustulum Stücklein/ Sztuczka.
- Micæ Fragmenta, die Brocken/ Brosamen.
 Odrobiny.

Mica salis, Salzförnlein. Drobinka soli.

Panis, Brod/ Chleb.

Panarium, Brodkorb/ Kosz chlebowy.

Forū panarium, Brodbäntel. Chlebowe jątki.

- siligineus, Roggenbrod/ Rżany.
 - triticeus, Weizenbrod/ Psenny.
 - similagineus, Weißbrod/ Semmeln/ Wede.
 Biaski.

domesticus, Haubbrod Domowy.

primarius, Herrenbrod. Piłowany. Przedny

cibarius, secundarius, gemein Brod/ damit man
 das Haubgesind speiset. Czeladny

acerosus, grob brod/ voll spreuen. Borys

furfuraceus, Akenbrod. Otrebny

hordeaceus, Gerstenbrod/ Jeczmienny

spongiosus, Schwammrechtg Brod.

Pulchry/ nienągnieciony.

nauticus, bi coctus, Schiffbrod/ Wschotten.

Szyperski.

recens, Neubacken Brod/ Swieży

vetus, Altbacken Brod/ Twardy

Panis

- *Panis fermentatus*, gesäwert Brod. Kwásiony chleb.

Panis azymus, vngesäwert Brod.

Przasny ábo niekwásiony chleb.

Panis mucidus, schimlich Brod/ Spleśniaty chleb.

- *Panis dulciarius*, süß Kuchen/ piernik/ Miodownik

- *Panis Martins*, Marzegan/ Marcypan.

Medulla panis, das weiche im Brod/ Brosamen.

Wórzodká

- *Crustum, Crustulum*, Rinde am Brod.

Skorká.

Panicia mensa, BrodZeller/ Zchlebá tálerz.

- *Placenta*, Kuchen/ placek/ Kolacz.

- *Spira*, Prezel/ prael/ Obwá-
rzánek.

Placenta tortiles, Sprinkuchen.

Wyciski z ciasta smázone/ Torty.

Crepides, Kreplein/ Kreple.

obelie, Stangtuchen/ Nálíju Kolacz.

Lulytini, Liba, Gladen/ plácel.

- *Taganica*, Pfannkuchen/ Paczki

Eichyti, Streubel. Sztriebel.

Analecta, Reliquia ciborum,

Ausschütt / was vom Tische felle / oder mit
dem Tischtuch angeschüttet wird.

To co siez stolu strzasá.

Salsamentum, gesalzen Fleisch / oder Fisch.

Stone mieso ábo ryby.

- *Lardum*, Speck/ Stonina

Larcum rancidum, Garstiger Speck.

Zolte stoniny.

- *Succidia*, Speckfelle/ poleć miesá.

- *Perna, Petaso*, Schinde/ Szynká/ šotora.

Faliscus venter,	Ventriculus fartus,	die grosse Wurst/ der Gewisack.	Uadzierwany zoladek/ ábo Brzuchó
Falccimen,	Wurst.	Kiszká/ Jatrznica.	
Botulus,	^{Botullarius} Lucanica, ^{Kelbasník} Bratwurst/	Kielbasá.	
Tomaculum,	Leberwurst/	Wotrobna Kiská.	
Apexabo,	Schweinewurst/	Ze krwia Kiská.	
Armus ovillus,	Schöpfsteule.	Skopowy udziec.	
Intestina.	Gekröse/	Kreski.	
Caro	Fleisch/	Mieso.	
ferina,	Wildpret/	Zwierzyna	
cervina,	Hirschfleisch/	Jelenie.	
aprugna,	Schweinen Wildpret.		
	Dzikięgo wieprzá.		
suilla,	Schweinenfleisch.		
podcina,	Swinte/ ábo Wieprzowe		
bubula,	Kindfleisch/	Wotowe	
agnina,	Lambfleisch/	Jagniece	
ovilia,	Schaf-fleisch/	Owce	
vervecina,	Schöpfenfleisch.	Skopowe.	
vitulina,	Kalb-fleisch/	Cietec.	
Caprina,	Ziegenfleisch/	Kozie.	
salita,	gesalzen Fleisch/	Stone.	
infumata,	geruchert Fleisch.	Wedzone.	
jurulenta,	Suppenfleisch.	pod polewką.	
assa,	gebraten Fleisch/	pieczone	
elixa,	gesotten/ gekocht Fleisch/	Wazzone	
fixa, fricta,	geröst/ oder im schmalk gebacken Fleisch.	Smazone.	
rosta,	Fleisch auff dem Roß geröst/ oder auff Kolen gebraten/ przypiekane/ rostowane		
Morticina,	Tauel Fleisch vom Thier das selbst gestorben ist.	Idchliná/ Sciern.	

Caro

Mieso

Pulpa

- Pulpa, Torus, Pulpamentum, Fleisch ohne Wein.
 Mieso bes kości.
 Caput vitulinum, Kalbstopff. Cieleca głowa.
 Assum vitulinum, ein Kalberbraten Cieleca pieczenia
 Minuta, } Gehacktes/ oder Lämmel.
 Trunculi, } Stiekániná/stiekanká. Bigos. -
 Capedia, Leckerbislein. Łatoci.
 Ovum, Ey/ Jáje. -
 Ovum recens, newgelegt Ey/oder frisch Ey.
 Swieże Jáje.
 Ovum requietum, } verlegen oder faul Ey.
 Ovum non recens, } Stáre Jáje ábo záparstek.
 Ovum tremulum vel molle, Ovum scorbile.
 weich gesotten Ey. Mielkie jáje. -
 Ovum edurum, Totter Weich. Wrozmazki jáje. -
 Ova frixa, Eyer im schmalz/ Smázone jáycá. -
 Ova elixa, gesottene Eyer/ Wárzone jáycá. -
 Ova liquidius frixa, gerührte Eyer
 Miesáne jáycá/ Jájeczniká.
 Ovi luteum, } das gelbe im Ey/ Eyerdotter.
 Vitellus, } Zottek.
 Ovi albumen, } das weisse im Ey/ Eyerklar.
 Ovi albor, } Biaktek.
 Ovi testa vel putamen, Eyerschale.
 Skorupá jájowa.
 Butyrum, Butter/ Mástlo. -
 Caseus Kése/ Ser.
 Casei quadra, ein stück Kése/ Sztuká será.
 Caseus bubulus, Rinderkése/ Landkése. Ser játowieczy.
 Caseus ovillus, Schafkése/ Ser owczy.
 Caseus caprinus, Ziegenkése/ Ser kozł.

Caseus Parmensis, Parmesan/ Parmesin.

Caseus oculatus vel pumicosus vel spongiosus, ein Kase
voller Augen oder Löcher/ **Kzádli ser.**

- Caseus recens vel musteus, ein frischer oder neuer Kase.
Swieży ser.

- Caseus vetus vel aridus vel siccus, alter oder durrer Kase.
Stáry wyschly ser.

Casearia forma, Kase Neppel/ **Tworzydło.**

- Sal, **Salz/ Sol.**

Salis flos, Sal purus, Sal gemma, weiß Salz.

Oczkowata sol.

- Lac, **Milch/ Mleko.**

- Lac bubulum, **Rüch Milch/ Krowie mleko.**

- Lac ovillum, **Schafs Milch/ Owce mleko.**

- Lac caprinum. **Ziegen Milch/ Kozie mleko.**

- Lacicinia, **Milchspeise/ Mleczno.**

Flos

- Cremor } lactis, Milchrom/ Smiotána.

Pingue }

- Serum lactis, **Molken. Kápolicá álbo Serratká.**

Mulctrale, **Melckgelte. Szkopie w ktory doja.**

- Lac densare in butyrum, **Buttern. Mástlo tucé.**

- Lac ferofum, **Buttermilch/ Mástanka.**

- Oxygala, Acetosum lac, **Sauer Milch/ Romps.**

Kámpust.

Coagulum, **Labe/ damit man die Kase lábet/ Kaserinnen**
Serzisko.

Lac gelatum, **Klox Milch/ geronnen Milch.**

Żsiádle mleko.

Muria, Salsugo, **Salzwasser oder Late. Kosol/ Lat.**

IX.

DE POTU.

Vom Tranch. O picciu.

- Cella	Keller/	piwnica. (ca
- Oenopolis, Cella vinaria,	Weinsteller.	Winna piwni-
Oenopola,	Weinschenck/	Co wino synkuje.
- Pincerna,	ein Schenck/oder Zapffin.	
	Szynkarz/abo Szynkarka.	
- Dolium,	Faß/	Klodá/Fassa/Beczka.
Cadus,	Weinsfaß/	Winny státek.
Circulus,	der Keiff/	Obrecz.
Os vasis,	der Spunt.	Wroná y beczki.
Epistomion.	Nan im Faß.	Kurek u beczki abo Czap.
- Lagená,	Flasche/Lágel.	Flasá/tagiewka.
Uter,	Weinschlauch.	Bebenek.
- Potus, Poculum,	Tranck.	Trunek.
Potio,	Arzneý Tranck.	Lečárski trunek.

- Cerevisia,	Bier/	piwo.
[Gorlicensis,	Görlisch bier/	Gierlickie
- [Martialis,	Mertz bier/	Márcowe
Hordeacea,	Gerstenbier/	Jeczmienne
Triticea	Weizenbier/	Pšenne
Vratislaviensis,	Breslawischer Schöpffs.	
	Wrocławskie.	
Torgensis,	Torgisch bier/	Torstie.
Freiburgensis,	Frenbergisch bier,	Freyburstie.
Laubensis,	Laubnisch.	Lubinstie.
Ortrandica,	Ortrandisch bier/	Ortrandstie
Sittaviensis,	Sittawisch bier/	Sytawstie
Danaiscana,	Danzler Bier.	
- Gedanensis,	Gdanskie.	
- Torunienis,	Thornisch bier/	Torunstie
[Brombergensis,	Brombergisch,	Bydgoſkie

Cerevisia

piwo

Cere-

- Cerevisia primaria, Herren Bier. Przednie piwo.
 - Cerevisia secundaria, Rosent. Cienke piwo/Cienkuf.
 - Acetum, Essig/ Ocet.
 - Fex, Hefen/ Drożdże.
 - Spuma, ~~Fest/ Baum~~ Pijana.
 - Sicera, Apffelcrantz/ Jablecznik.
 - Mulsum, Mehl/ Miod.
 - Hydromeli, Honigmehl/ Wodnistymiod.
 - Oenomeli, Weinmehl/ Winomiedzic.
 - Vinum, Wein/ Wino.
 - Villum ein Weinlein/ Winsto.
 - Temetum, Grave vinum, Wein der bald Truncken macht. Pijane Wino.
 - Temulentia, Trunckenheit/ Pijanstwo.
 - Abstemius, Invinus, der keinen Wein trinckt. Co Wina nie pija.
 - Mucor vini, Ron/ pleśń Winte.
 - Fex vini usta, Weinstock Złamiłość winá w słatku
V
i
n
u
m	merum,	Lauter vnd vngemengter	W
i
n
o
	meracum,	Wein.	
	purum putum,	Niemiesane.	
	dilutum	gewässerter/vermischter Wein	
	lymphatū,	Niesane; woda.	
	generosum nobile,	köstlicher Wein/	
	cibarium ignobile,	Lecker Wein. Kostowne.	
	operarium,	schlechter Wein. Stotowe.	
secundarium,	Lora, Lawer.	Postled ne.	

conficiens,	beständiger oder dauerhafti-
ferens atatem,	ger Wein.
firmum,	Trwale.
fugiens,	auffstehender Wein/der
exolescens,	nicht dauret.
dubium,	Nietrwale.
acescens,	verrochener/verdorbener/
marcidum,	oder verschaltter Wein.
Vappa,	Zlezale abo zwiertzale.
mucidum,	Kanicht Wein.
	Zwierkale abo spleśniate.
pendulum,	zher oder langer Wein.
	Zgestle/Klijowale.
hornum,	Hewriger Wein.
hornotinum,	Látosie.
anniculum,	Wein von einem Jahr.
	Koczne.
bimum,	Zwenjähriger Wein.
	Dwuletne.
annosum,	alter oder Firne Wein.
vetustum,	Stäre.
Plenum,	starcker Wein. Mocne.
frugans,	wolrichender Wein.
odoratum,	pachnage.
aromaticū,	gewürkter Wein. Przyprawne.
ablinthiacum,	WermutWein. Piotynkowe.
salviacum,	SalbenWein. Szalwiowe.
enulaticum,	Olandwein. Omanowe.
pigmentatum,	geschmelter Wein.
	Perfumowane.
vitiatum sulphure,	geschwefelt Wein.
	Siarczyste.

adustum, igni eliquatum, Gebrandtwein.

Gorzálká ábo Palone.

patrium, indigenum, Landwein.

Wieprzywożne / Tuteczne Wino.

honorarium, Schenckwein / Verehrung Wein.

Dárowne wino.

Arvisum, Creticum, Chium, Malvasier.

Mátmázya.

Apianum, Falernum, Muscateller / Muskatetka

Pucinium, Reinfall. Ryzoulá / to jest / ze Wloch.

Rhenense, Rheinisch Wein. Rynskie

Francicum, Franzwein / Francuskie

Rhaticum, Retsliner / Włoskie.

Hispanense Spanischer Wein / Romanen.

Hispańskie

infestans, ein Hienreißer / Lomigloro

molle, milder oder lieblicher Wein.

lene,

Wdzieczne

innocens & salubre, Wein der nicht schadet.

Żdrowe.

asperum, harter vnlieblicher Wein.

Przykre.

album, blander Wein. Białe

rubrum, rother Wein. Czerwone

atrum, Illicitanum, dicker rother Wein.

Alefant.

Alakánt.

helvolum mixtum, Schiler. Szare / blade

dulce, süßer Wein /

Słodkie

austerum, saurer Wein /

Kwaśne

Vinum

Wino

defru-

defrutum gesottener Wein/Przewarżane.
 passum, Bastart/ Bástart.
 fervens, Wein der da jehret/Robigce.
 diffusum, abgezogener Wein/Odciagnone
 venale, Wein/den man schencket.
 Szynekowne.

elutriare, de fece demere, Wein abziehen/oder ablassen. Sziagnac wino.

Mustum, Most/newer Wein. Moszcz.
 Oleum, Oele Oley.
 Olivum, Baumöle/ Oliwa.
 Oleum rancidum, garstig Oeles Gorski oley.
 Amurca Delhasen/ Brudy.

X.

DE ANIMALIBUS QUADRUPEDIBUS.

Von vierfüßigen Thieren.

O zwierzetách Czwornogich.

Animal, ein jegliches Thier/ Zwierze.

Animal { aquaticum Thier das im Wasser lebt.

Wodne zwierze.

Animal { natatile, schwinnend Thier/ Co plywa.

reptile, kriechend Thier/ Koback.

volatile, fliegend Thier/ Colata.

Quadrupes, vierfüßig Thier.

Czwornogie zwierze.

Fera, Wildt/wild Thier. Dzikié zwierze.

Bestia, ein schädlich Thier. Bestia

brutum, unvernünfftig Thier. Niemie zwierze.

Fellua, grausames erschreckliches Thier.

Stragle zwierze.

- Pecus,	Viehe/	Bydło.
- Grex, Pecuarium,	Kleine Herde/ Drobne bydło.	
Armentum,	ein hauffe grosses Viehes.	Stado.
Jumentum,	arbeitsam oder lastbar Thier.	
	Robotne bydło.	
Jumentum molarium,	MühlRoss/ oder MühlEsel.	
	Bydło co w mlynie robi.	
Jumentum clitellarium, vel dossuarium, vel sarcinarium,	SaumRoss/ oder SaumEsel/ ein Thier das auffm Rücken trägt.	
	Bydło co tkomoki nosi.	
Jumentum plaustrarium,	Vieh das am Wagen zeucht.	
Stabulum. Chlew.	Bydło co w wozie ciągnie.	
Altilia	Maastviehe/	Karmne bydło.
- Armus	Borderburg/	Lopátka.
- Ungula	Klaw/ Huff.	Kopyto.
- Cauda,	Schwanz/	Ogon.
Muscarium, Equi cauda,	Rosschwanz.	
	Koniński ogon.	
Juba	die Mähne/ der Kamm.	Grzywa.
Suffragines,	Hinderbüge/ die Knie an hindern schenckeln.	Przegięciná zadnich nog.
- Corium, Tergus,	Leder/ Haut.	
	Skóra.	
Pellis cervina,	Hirschhaut/	Jelenia skórá.
Pellis suilla,	Schweinleder/	Swinia skórá.
Pellis ovina,	SchafFell/	Owca skórá.
Pellis caprina,	BockFell/	Kozłowa skórá.
Pellis agnina,	LambFell/	Jágnieca skórá.
- Cornua,	Hörner/	Rogi.
Rami cornuum,	die Ast oder stinde an Hörnern.	
	Gáláski ná rogách.	

Rostrum suillum, Sårwüssel Swini pysł
 Promusca, Proboscis, ElephantenRüssel / Trąbka
 Stoniowa.

Ruma, Rumen, der Kropff in widerkathenden Thieren/
 Zwawledto.

Ingluvies, Kropff an den Vogeln / Gárdziel ptássa.

Palearia, die Wammen / Odwieżenie skóry pod
 gárdlem u Wolow.

Seta equina Pferdhaar Koński włos

Seta suilla Sårwrost / Swinia szczecina

Aruncus Ziegenbaart / Kozia broda

Castorium Bibergeyß / Bobrowe stroys

Adeps, Aryna Schmeer / Smalec

Sevum, Sebum Vnschlitt / Talc / Loy.

Sevum caprinum Bocken Vnschlitt / Koztowy loy

Axungia Schmetzenschmeer / Sądto.

Fimus, Stercus Mist / Dreck / Gnoy.

Fimus bovis } Kuhfladen / Krowieniec

Lætamen } Kuhdreck

Fimus equi Pferdmist Koński gnoy

Fimus asini Eselodreck Ośli gnoy

Fimus ovillus Schafzörbern Owczy gnoy

Fimus capræ Ziegenmist Kozí gnoy

Succerda Sårwist / Swinie } pluga

Muscerda Mußdreck / Myße } stwo

Collare } Halsband / Halsband

Millus } ábo Obraz

Numella } Strick damit man die Jagthunde

Copula } foppelt / Smycz

Rea equi ferrea HufEysen / podkowá

Aqualiculus SårTrog / Swinie koryto.

Rece, Cassis Plaga ein Netz / ein Jägergarn / Siec

Solea nig. swiec albo (o) Dpodjoutky prysie

- Venabulum	Schweinspieß / Knebelspieß	Oficzepek na żwierz
<i>Pedum</i>	Hirtenstab	Łaska pastercka
- Ovis	Schaf	Owca
- Ovicula	Schäfflein	Owieczka
- Agnus	Lamb	Jagnie
<i>Agnus subrumus</i>	Säuglamb /	Jagnie sface / al-
<i>vel lactens</i>	Milchlamb /	bo Ofesek
- Aries	Wider	Baran
- Vervex	Hammel / Schöps	Skop
- Alce	Elend	Łos
- Sus	Schwein oder Sawe	Swinia
<i>Sus grandinosus</i>	finnichte Saw	Wegrowata swinia.
- Grando	eine Finne	Wegra
<i>Sus domesticus</i>	zahn Schwein	domowa swinta
<i>Sus sylvestris</i>	wild Schwein	Lesna swinta
- Aper	wilder Eber	dziki wieprz
- Porcus	Dorg	Wieprz
<i>Porcus saginatus</i>	gemästet Schwein	Karmiony wieprz
- Porca	Saw	Swinia
- Porculus, Porcellus	Ferkel	prosie
<i>Porcellus lactens</i>	Saugferkel	prostotko sface
<i>Majalis</i>	Dorg/verschutt.	Czyżezony
	tener Eber	wieprz
<i>Verres</i>	Eber / Hawer	Kiernos
<i>Scrophia</i>	Sammutter	Swinia co sie oprosita
- Asinns	Esel	Osiel
<i>Onager, Asinus</i>	Waldsoder wil.	Lesny Osiel
<i>sylvestris</i>	der Esel	
- Mulus	MaulEsel	Mut Bos

Bos	Ochse/Kind	Wot
Bos lactaria	Melcke Kuh/	Doywá Krowá
Bos lactans	Kuh die ein Kalb hat/	Krowá Krowa ciele s/a
Bucula, Juvenca	junge Kuh/	Jálowicá.
Buculus	Juvenca junger Ochse	
	Junieć/Miodzić	
Vacca	Kuh	Krowá
Forda, Horda	tragende Kuh	Cielna Krowá
Vitulus	Stierkalb	Ciele
Vitula	Kuhkalb	Jálowiczká
Bubalus	PüffelOchs	Báwot
Urus	UwerOchs	idem, ábo Dzik Wot
Bonafus	wilder Püffel/	idem.
Taurus	FarrOchs/StierBycl/Bujak	
Camelus	CameelThier	Wielbład
Canis	Hund oder Hündin	pies
	lagax, vestigator	Spürhund Wyjet/Wgán
	aquaticus	Wasserhund pies pod rusznica/ ptywacz
	venaticus	Jagthund/Wind/Chart
	pecuarius, pastoralis	Schafrüde/Hirtenhundt Od bydła pies
	molossus	grosser Hund Wielki pies
	domesticus	Haushund Domowy pies
	vigilax	Wacker Czujny pies
	fodalis	Zoffhund Towarzystki pies
	erroneus	Umbläuffer Bledny pies
	armillatus	der ein Halsband hat. Pies z halsbántem ábo z obrożem
	catenarius	Kettenhund Łáncusny pies
	rabiesus	toller Hund Szalony pies
	villosus	zotrichter Hund Rudlaty pies
Catuli	junge Hündlein	Szczenitá

- Catelli	Kleine Hündlein/	Máte psietá.	
Catellus Melitans,	Jungfrauhündlein/	Łusthündlein/	
	Spielhündlein/	Mály piesaczeł.	
- Hircus	Bock	Koziet	
Caper verschnittener Bock/		Czyściony Koziet	
Capricornus	Steinbock	Koztorozec.	
Ibex	Steinbock	Dziśi Koziet.	
- Capra	Ziege	Koza	
Capella.	Zieglein	Kozka	
Hædus.	Ziegenböcklein/	Kozle	
Caprea	Rehe	Łesná Koza/Sárná	
Capreolus	Reheböcklein	Sárná mtode	
- Cervus.	Hirsch	Jelien	
- Cerva.	Hinde	Lánia.	
Hinnulus,	jung Rehlein	mtody Jelonek	
- Crocodilus	Krocodill	Krokodill	
- Cercopithecus	Meerkatz	Morski Kot	
- Cuniculus,	Kanintchen/Runkelstn/	Brolit	
- Dama	Gems	Lánia	
- Elephas, Elephantus	Elephant	Ston	
- Ebur	Elffenbein	stoniowa Łosc	
- Erinaceus	Igel	Jez	
- Equus,	Pferde/Koß	Kon	
- Caballus,	Hengst	Szápá Drygam	
- Equa,	Mehre/Stutt/	Klaczá/ Kobelá.	
- Equulus,]	Füllichen/ein junges Pferd	
Pullus equinus,]	Żrzebie	
]	pumilus manrus, ein kleines Kößlein Smudżineł	
Equus	bajalus,	SaumKos	Co łłomoki nosi
	acer,	muhřig Pferde/	Suchwáły.
	calcitro,]	schlagende Pferd
	calcitrosus,]	Kopájacy Kon.
			Equus

Equus

permax, a sperno. Pferde das gern abwirfft/
Drzucziacy Kon.
refractorius duri oris hartmäulig Pferde/
Twárdorsty Kon.
pavidus, schew Pferde/ Leckmy Kon.
cespitator } ein Pferde das da strauchelt/
offensator } Nie perony ná nogi Kon.
successor, }
successator, } hartstrabend Pferde/
successarius, } Tieflo nošacy Kon. (Kon.
itinerarius, Klepper/ Oddrožny ábo Podrožny
gradarius, volutarius, ein Zeiter/
Stepak ábo Jednochodnik.
helciarius, das am Schiff zeucht/ Kon co we
gli/ ábo w chomacie/item, kolo okretu robi.
stingosus, mager Pferde/ Chudy Kon.
decumanus, ein Sattel Pferde/ Stoolowy Kon.
ephippiatus, instratus, besattelt Pferde/
Osiodlanc Kon.
desultorius, ungesattelt Pferde/ Bes osiodla.
anteccessor, forder Pferde/ RiemenPferd/ Lecowy
meritorius, } Metet-Ross/ lenbe-Ross/ (Kon.
conducticius, } Najemny Kon.
aratorius Ader Pferde/ Pluzny/ Robotny Kon.
jugalis WagenPferde/ Woznik.
indomitus, wild/ ungerámt Ross/ Dzika škápá.
mordax Pferde dz gern beist/ Kasziacy Kon.
scabiosus reudicht Pferde/ Páršywy Kon/
iners faul Pferde/ Lemny Kon.
discolor, ein Scheck/ Pštry.
scutulatus, ein apffelgrauer Hengst/ jáblkowity
Thracius Türckisch Ross/ Turecki Kon. (Kon.

Equus calceatus	b. schlagen Pferd / Kowanny	
Equus truncatâ caudâ	ein Mux / bes ogonâ Kon (Kon	
Veredus	Postpferdt	Gonczy Kon
- Veredarius	Postreiter	Goniec
Mango	Koßreuscher	Kostrucharz
- Equiso	der die Koß zâmet vnd abbricht / Koßbereiter	
	Kawâlikator / Mâstalerz	
- Glis Kâtye	Schânberg oder grosse Hauselmauß	
	Szczurek / interdum Popielicâ.	
Hystrix	Stachelschwein / Iseischwein /	Jâzwiec
Fiber	Biber	Bobr
- Leo	Lôw	Lew
- Leæna	Lôwin	Lwica
- Lupus	Wolff	Wilk
- Lupa	Wôlffin	Wilczyca
- Lepus	Hase	Zâjac / Korpak Skoczek
- Lepusculus	Hâslein	Zâjaczek
- Lutra	Otter	Wydra
- Zobela	Zobel	Sobol
Pelles Zobelinae	Zobeln	Sobole
Noerza, Latax	Mûrk	Murka
Lynx, Lupus cernarius	Luchs	Rys abo Ostrowidz
- Martes	Marder	Kuny
Meles	Dachs	
- Felis	Katz	Kotka
- Catus	Kater	Koc
- Mus	Mauß	Mysz
Musculus	Mâuslein	Myszka
Mus sylvestris	Haselmauß	Leóna myś
Mus agrestis	Feldmauß	Polna myś
Mus aquaticus	Wassermauß	Wodna myś
Mus Alpinus	Murmelschitz	Mus

Mus domesticus major	Natte	Sczurek albo
vel mus musculus	glis	Wielka mysz
Muscipula	Mausfalle	Lapica
Sorex	Spizmauß	Mala myška
Mustela domestica	Wiesel	Lásica domowa
Mustela sylvestris	Zitß	Lásica dzika
Sciurus	Eichhorn	Wiewiorka
Unicornis, Monoceros	Einhorn	Jednorożec
Rhinoceros	Nasehorn	Kogonos
Simius, Simia	Aff/Affin	Matpa
Ursus	Beer	Wiedźwiedź
Talpa	Maulworff	Kret
Grumus	Moltworff hauffen	Kretowizna
Tigris	Liegerthier	Tigris zwierzę
Panthera	Pantherthier oder Leopard	Lámpárt
Pardalis		
Vulpes	Fuchs	Lis
Vulpecula	Füchselein	Lisčka
Vulpini catuli	junge Füchse	Lisletá
Vivarium	Thiergarten	Zwierzyniec.

XI.

DE AVIBUS.

Von Vögeln. O Ptákách.

Avis	Vogel	ptak
Avicula	Vögelein	ptašek
Avicula implumis	ein nacktes Vögelein	Gole ptaše
Pullus	junges Hünlein oder Keuchlein	Kurczatko
Aves oscines	singende Vogel	spiewający ptacy
Aves inclusa carnis	Vögel die im Geheuer sitzen	W płacze ptacy

Ara allectatrix, ein Eockvogel/ Wabny peak.
Volueris, ein fliegend Thier. Latájoce zwierze.
Ales, ein Thier das Flügel hat. 3 skrzydłowny/zwierze.
- Ala, Flügel/ Skrydło.
- Penna, Feder/ pioro.
Caulis penna, Federtiel/ Kura piorka.
Penna remiges, Schwingfedern.

Zbrzeżne piora u skrzydła

- Pluma, Plaumfedern. pierze/ mech/ puch/ kwóp
Crista, Federn die man auff dem Hute trägt.

- Piorko za czapka, item, der Hanenkamm.

item, Grzebien kurow na głowie.

Circus, das Sträußlein auffm Kopff. Czubek na głowie.

Palea, das rohte Lápfein an der Hanen Halse.

Grzebien kurow okotow syje/ podgardzek.

Plectrum, *Calcar*, der sporn an Hanenfüssen.

Ostrożki u kura.

- Rostrum, schnabel/ pyśt/ Nos.

Ingluvies, Kropff/ Gárdziel

Picuita, der Zipff/ Pyppec.

- Cauda, schwanz/ Ogón.

Cauda pavonis, Pfawschwanz/ pawlogon.

Ungvis, Klaw/ paznogieć.

- Nidus, Nest/ Gniazdo.

Aves nido detrahere, Vögel aufnehmen/

ptaki z gniazda wybierać.

- Columbarium, Taubenschlag/ Gotebnie.

Cavea, Aviarum, Vogelbawer/ Klatka ptąsa.

Cavea opaca, Bawer mit tangels besetzt/ darinn man die Nachtigal helt. Ciemna klatka w jaskiew

slowiki chowaja.

- Cubilia gallinarum, Hünernerst. Kokośe gniazdo.

Area, C

Area,	Bogelheerd/	Plác v gaytaw.
Rete aviarius,	BogelNex/	Práša sieć.
Ames,	Klob/	polá ábo poty.
Viscus,	Bogelleim/	Lep.
Calamus viscatu,	Virga viscata,	Letmruthe.
	Kozgá ábo Laska ná kory Lep.	
Auceps,	Bogelsteller/	ptáshník.
Pedica,	Sprendel.	Sideltá ná ptáki.
Decipulum,	Dohn oder Diebstasten.	Potrzasť
	Dony ábo Klatká ná síkory.	
Cavea sturnorum,	Starmesse/	Klatká ná Szapki.
Avibus insidias moliri,	Bogelstellen/	Pratítowić.
Gallinarium	Hünerhaus.	Klatká ná kury.
Saginarium	Neststall.	Sad3/Koćiec/Karmnik.
Aquila,	Adler/	Orzel.
Aquila lepararia,	Falco, Valeria,	Falciel Sokol.
Accipiter,	Habicht/	Jástrzab.
Nisus, Perca,	Accipiter, fringillarius.	
	Sperber.	Krogulec.
Alauda,	Lerch/	Skowronek.
Castita, Galerita,	Häubelkuch.	Skowronek z czubem.
Anas,	Ente/Entrich.	Káčzka/Kaczor
Anas cicur,	zahn Ente.	Domowa Káčzka
Anaticulæ,	junge Enten.	Kaczeta.
Anas fera,	Anas sylvestris,	wilde Ente.
		Dzika Káčzka.
Querquedula,	frisch Enkeln/	Cyranká.
Anser,	Gans/	Ges.
Anserculi,	junge Gänflein.	Gásiatá.
Anser ferus,	wilde Gans.	dziká Ges.
Auri vittis,	Goldfinck/	Wywielgá.
Chloris, vires,	Grünfinck.	

Carduelis, Acanthis Stiglitz oder Diebstelsincke/ Szczyget		
- Ciconia	Storch	Boćian
- Columbus	Läuber	Golab
- Columba	Taube	Golebicá
Levia Holztaube/ Golab co sie w drzewie chowa		
Palumbus	Ringeltaube	Grzywacz
Turtur	Turteltaube	Sinogárdica
Pipio, Columbulus	junge Taube	Golabio
- Coturnix	Wachtel	Przeptorká
Cuculus	} Ruckfluck oder Gauggauch	}
Coccyx		
- Cornix	} Krahe/oder schwarze Krahe	}
Cornicula		
Wrona		
Cornix cinerea	Schildkrabe	Gáwron
- Corvus, Corax	Kabe	Kruk
- Corvuli	junge Raben	Kruczetá
Nycticorax	} Nachtkabe	}
Corvus nocturnus		
Curruca	Grasemücke	Piegiá
- Cygnus, Olor	Schwaan	Lábec
Ficedula	Wüßling oder Schueppe	
	Prák co sie figámi karmi	
- Fringilla	Fincf	Zieba
- Gavia	} Rybitz/	} Wodny ptak który w stale
Larus		
	gniazdo miewa	
- Gallus	Hahn	Kur
- Capus, Capo	Kapphaan	Káptun/ Pietuch
Gallus gallinaceus	Haußhaan	Kur
- Gallina	Henne/ Hun	Kokosf
Gallina novella juvenca Merzhenne oder junge Henne		
Márcowa ábo mloda Kokosf		
Gallina		

<i>veterana</i>	alte Henne	stara Kokoš
<i>fecunda</i>	die einen guten Eyerstock hat / Leghenne	
<i>Adriana</i>		Wiesna Kokoš
<i>effata</i>	die sich außgelegt hat	Niemiesna ábo
		Jalowa Kokoš

Galina	<i>matrix incubans</i>	Brüthenne	Násiadka
	<i>glociens</i>	Gluckhenne	Kokajaca Kokoš
	<i>decumana</i>	Welsche Henne	
	<i>Medica</i>		Wloska Kokoš
	<i>Africana</i>	Kalekneische oder Indiantische Henne oder Hun	
	<i>Afra</i>		
<i>Numidica</i>			
	<i>Indica</i>	Indyiska Kokoš	Kalkun.

<i>Gallus canit</i>	der Han krehet	Kur pieje
<i>Gallina parit vel pvnit ova</i>	die Henne legt Eyer	Kokoš zintestie jájá
<i>Gallinas farcire</i>	Hüner mästen	Kokošy karmić
<i>Gallina laborat</i>	die Henne hat	Kokoš ma pypeć
<i>pituita</i>	den Stypf	

<i>Urogallus</i>		
<i>Erythrotaon</i>	Awerhan /	Cietrzew
<i>Tetrao, Tetrrix</i>	Birghun	Glaszec.
<i>Perdix</i>	Nephun / oder Feldhun	Kuropátwa
<i>Phasianus</i>	Phasan	Bázane
<i>Attagen</i>	Haselhun	
<i>Tarda, Bonosa</i>	Járzabeł	
<i>Fulica, Fulix</i>	Wasserhun	Lyska
<i>Grus</i>	Kranich	Zoráro
<i>Vipio</i>	junge Kranich	Zorawek
<i>Graculus</i>		
<i>Monedula</i>		

Halcedon, Halcyon	Enßvogel	Morßtraf.
Hirundo,	Schwalbe	Jaskółka.
Apodes	Mauer Schwalben/	Spir Schwalben/
	Grzebiotuchy	ábo Trzył.
Luscinia,		
- Philomela	} Nachtigal/	Stowik
Acredula		
Pygargus	} Trappe/ oder Trapphans/	
Tarda, Tetrax	} Drop.	
Merops, Apiaſter,	Specht oder Stienenwolf/	
		Żolna.
- Luteola,	Reißgen/	Czyż
- Lagopus	Goldammer	Trznadł
Milvus,	} Wenhe/ Hünerehr/ Hünerdieb/	
- Milvius,	} Kania.	
- Merula,	Amsel	Kos
Mergus.	Teucher	Moreł
- Ardea stellaris, Taurus	Rohrdummel/ Rohrerenger/	
	Bak.	
Motacilla	Wachstelz	pliska
Herodius	Blaufuß	Karog
- Noctua, Ulula,	Nacht Eule/ Huhu/	Sowa.
Bubo.	bu Eule/ Schubut/	puhacz.
Otus, Asio	schleper Eule/	puśczyk.
- Parus, Parix,	Wense/	Sikora
Parus, major,	} Kohl Wense/ Brandemense/	
Fringillago,	} Rodzay perowy sikory.	
Parus minor,	} blau Wense/ Weel Wense/	
Parus montanus,	} Bärgei.	
- Pavo, Pavus,	Pfau/	paw
- Picus,	Specht/	Dzięcioł
- Pica,	Aglaſter/ Elſter/	Sroka.

Passer	Sperling	Wrobl
Troglodytes passer,	Nesseltönig /	Schneetönig / Zaun-
	schlüpferlein /	Strzyżek
Pittacus	Sierich / Papagay	Papuga.
Pelecanus, Platea	LöffelGans /	pląskonosá.
Sitta	Rushart oder Rushbicker.	Bergfá.
Salus	Zötscherlein /	Żotná
Sturnus	Stahr /	Sżpak / Sżpaczek
Gryphs, Gryphus	Grerff	Gryff
Struthio,	} Strauß / oder Straußvogel /	Strus.
Struthio Camelus		
Trochilus, Regulus	Goldhänlein /	Krolch
Turdus	Krametsvogel / Wacholdervogel	Żemiotucha
Turdela, Caruleo	Drossel /	Drozd
Velia, Linaria	Henffling /	Żwoniec ábo picniec
Ardea	ein Kenger	Czáplá
Vireo	Byrolc	Sicrokos
Vultur	} Geyer oder Hasen Geyer	Sep
Vulturius		
Rubecula	} Rothfálchen /	Ludárká.
Rubellio		
Upupa,	Widhopff	Dudek
Vespertilio,	Fledermauß /	Niedoperz. Kažan

XII.

DE VERMIBUS ET INSECTIS.

Von Würmen und Thieren / denen das
Képfflein mit einem áderlein am Leibe
hanger.

O Kobalách y Gádžinách.

Vermis,	Wurm	Kobák.
Lumbricus	Regenwurm / oder Spulwurm	Glistá.
Apis, Apex	Biene	pšezolá
Apex	Gumel.	Os u. Ktosa.

Domj.

- Dominus 3 apum Weissel Krol mied; y psczołami
Dux 3 Matka.

- Examen apum Bienenſchwarm. Roy pſczol

- Aparius Blenenpfleger / Bártník co pšcžo-
ty opátruje

Apiarum Bienengarten/ pásietá/pščelník

- Alveare Bienenſtock Ul

Cella apum, Favius Montighäufsteln/ Sus ábo Wgza

Fayus Montgseim / plastermiedowy / item Mied
bes waze abo Trasc

Mel Honig Miod

Vindemia mellis Die samlung des Honigs wenn man
zendelt oder Honig außschneidet
Podbieranie miodu

- Cera Wachs Wose

Cera candida weiß Wachs Jarzey

Cera miniatula roht Bachs Tzerwony

Cera sigillaris Siegelwachs do pieczętowania

- Vespa, Wespe Wsa

Fucus Humel Niepożyteczna pśczoła/czerm

Crabrones Hörlißen/ oder Hürnessen
Sierßenie

ÖStrum ? Bremsen oder Bräm

Asilus } **Waf/Stercken Gies**

Culex Mücke Komor

Araneus, Aranea Spinn pájst

Aranea ? Spinnwebe Pajeczyna

Tela araneæ J

Stellio klein sprengelichte Erdsplinne / Siemny pájoczek

Aranous mulcarius Fliegenfanger / Spinn die an Fenstern
spinnet vnd Fliegen aufffängt /

Bom-

Bombyx	Seydenwurm	Jedwabny ro- baczek
Blattæ	Schaben / Motten / Würmer / die	
Tineæ	die Bücher vnd die Kleider fressen/ Mole w Ksiegach y w pátach	
Grylli	Hemen oder Grillen / Schwierczowie.	
Multipeda	Ranckwürm / Esethen	
Aselli	Stonog	
Cicindela	Johanneswürmlein / die bey Nacht leuch- ten. Kobaczki co w nocy swieca.	
Nitedula		
Noctiluca		
Cimices	Wanzen / oder Wandleuse Plustwy / abo Scianwy	
Cossus, Tere-	Holzwurm /	Kobak co drzewo
do, Termes	Holzmael /	irze Czerw
Eruca	Raupe	Gasiénica / Lipka
Millepeda, Centipeda, Hirsuta,		groß Raupe
		Wasienica
Formica	Ameis	Mrowka
Myrmecia	Omelshauffen	Mrowisko
Gurgulio	Kornwurm / Kobak co w zbożu bywa.	
Curculio		
Hepioli	kleine zwiefalter die des Nachts umbs Etche fliegen Kobaczki co w nocy okolo swiece lataja	
Hirudo, Sanguisuga	Aegel / Pijawka	
Lendes	Nisse	Enidy
Lendiginosus	der viel Nisse hat /	Pelen Enid
Pediculus	Lauß	Wes
Pediculus inguinalis	Stißlauß	Wes kolo skrytych członkow sie bawiga.

Ricinus	Hundslauß/	Psta weß
- Cicadæ	}	Hemschrecken oder Feldgrillen
Locustæ		Skoczki/abo koniki.
Mida,		Wonenwürmlein/ Kobacy co bony abo malony psuja
- Muscæ	Fliegen	Muchy
- Muscarium	Fliegenwedler	Oganká
- Pulex	Floch	pchlá
Pulex aquaticus	Wasserfloch/	Wodná pchlá
- Bapilio	Molchendieb oder Molefalter	Motel
Tipula	Wasserspinn	Wodny pájak
- Bruchus	Keser/	Chrzabcz
Cantharides,	Goldkeser oder Spanische Fliegen	Bloterobaczki.
Scarabæus cornutus vel Lucanicus,	Fewermurm oder	
	Schröter	Krowka
Scarabæus viridis vel Galleruca,	Grünteser	
	Zielona krowka	
Scarabæus pilularis	Rostkeser	Krowka co sie z konskiego layna rodzi.
Lytta	Wurm so den Hunden unter der Zungen wächst/darou sie wütend werden/ Kobak pod psim jazykiem/ od ktorego sie wściekają	
Teredo,	Rupferrurm/	Kozá.
Fullo	Ohrenwurm/ohrichen	Ohny robak
- Termus	Fleischmade/	Miesny robak
Caries,	Meelwurm/	Kobak co drzewo gryzie
- Serpens, Anguis,	Schlange	Waz
Coccula	Blindschleiche	stepy Waz.
Hydrus, Natrix	Wasserschlange/	wodny Waz
Coluber,	Haußschlange/	Domowy waz.
- Aspis,	Otter/	Zmija.

Vipera

- Vipera	Natter	Jászczorká
Lacertus, Lacerta	Eider	Jászczorká
- Testudo,	Schildkröte	Zolw
Scorpius, Scorpio	Scorpion	Niedzwiadek
- Rana	Frosch	Zába
Ranuncula	Froschlein	Zabka
Rana viridis vel parva	Laubfrosch	Zabka co siená liściu chowa
Bufo	} Giftige Kröte	
Rubeta rana		Parchata zaba
- Draco Dracena	Drach	Smok
Basiliscus	ein Basilisch	Basilisek
Spolium vel Exuvia serpentis	Schlangenbalck oder Haut/abgestreiffte Haut. Skóra wężowa.	

XIII.

DE PISCIBUS.

Von Fischen. O Rybách.

- Piscis	Fisch	Ryba
- Pisciculus	Fischlein	Rybka
- Pisces elixati	gesotten Fisch/	Wärzone ryby
Gelu in patina	Gallert	Gálaredá
Pisces elixati in jure adipato	Fisch im Spect gesotten	Ryby z stonina uczynione
- Pisces assi vel assati	gebraten Fisch/	Pieczone ryby
Pisces muria durati	eingesalzene Fische	stone ryby
Molles vel laves pisces	Fische ohne schuppen/	Ryby bes szezutow.
Pisces desquamare	Fische schuppen	Ryby czosac
Pisces exdorsuare	Fische reissen vnd zerlegen	Ryby ryssowac

- <i>Pisces exenterare</i>	Fische ansnehmen	ryby spráwić
<i>Pinnæ</i>	Flossfedern	Strzelle
<i>Squamæ</i>	Fischschuppen	Lupiny ábo sczeżuly
<i>Spinæ</i>	Gräten	Ości rybie
<i>Branchiæ</i>	Fischohren	Rybie uszy
<i>Lactes</i>	die Milch	Mlecz
- <i>Ova piscis</i>	der Rogen	Jetrá
<i>Intestina piscium</i>	das gebündlin	Ksienice
- <i>Chelæ, Brachia</i> <i>cancrorum</i>	Krebscheeren	Nożyce od ráká
<i>Testæ cancrorum</i>	die Krebschalen	Lupiny od ráká
<i>Esca</i>	Aaß damit man die Fisch anfürt	Połarm na wadce
<i>Rete piscarium</i>	Fischerneß	Rybia sieć
<i>Nassa</i>	Fischreusen oder Fischerskorb	
<i>Fiscella</i>	Wierśa	
- <i>Hamus Uncus</i>	Angel/ Fischack/	Weda
<i>Linea, Seta</i>	Angelschnur	Włosień u wedy
<i>Arundo</i>	Angelruht	Biczysko u wedy
- <i>Piscina</i>	Teich	Rybnik
- <i>Anguilla</i>	Aal	Wegorz
<i>Anguilla decumana</i>	groß Aal	Wielki wegorz
<i>Congrus</i>	Meer Aal	Morski wegorz
<i>Alburnus</i>	Weißfisch/ Heßling/	Biała rybá
<i>Aurata, Orata</i>	Fohre	Rybá złota farbe majaca
<i>Salpa, Asellus arefactus</i>	Stockfisch	Stokfiś
<i>Salmo, Efox</i>	Lachs/ Salmen/	Łosoś
<i>Amia</i>	Wels	Sum
- <i>Lucius, Lupus</i>	Hecht	Szczuka
- <i>Cyprinus Carpio</i>	Karpe	Kárp

<i>Cyprinus latus</i>	Bressen	Klescz
	item, Karuse	Karas
<i>Perca</i>	Perschke	Otun
<i>Melanurus</i>	Kaulpersch	Jaszc
<i>Lampetra</i>	} Lampret	
<i>Murana fluviatilis</i>	} Lampret	
<i>Mustela levis</i> , <i>Murænula</i>	Neun-aug/	Ninog
<i>Mustela varia</i>	Weißer	Pistorz
<i>Barbus</i> , <i>Mullus</i>	Barne/Barben/Barmá	
<i>Merula</i> , <i>Gobio</i>	Kreß	Kyba co sie przy. Kalach chorá
<i>Tinca</i> , <i>Merula lacustris</i>	Schlen	Lin
<i>Lacertus</i>	Olrup/Quappe	Mientus
<i>Passer</i>	Plateißlein/Schollen/ptasczka	
<i>Halec</i> , <i>Halex</i> , <i>Arenga</i>	Hering	Sledz
<i>Halex torrefacta</i>	Bückling	Sußony sledz
<i>Halex mariatica vel conditanea</i>	Petelhering oder rostige Hering/	Beczkowy sledz
<i>Halex infumata vel fumo durata</i>	Bückling/	Wedzo- ny sledz ábo perka
<i>Cancer</i>	Krebs	Kat
<i>Turdi</i>	Schmerlin	Slizyki/Szmerle
<i>Fundulus</i>	Gründel	Kietbiß
<i>Aqua cobitis</i>	Stint/Stink	Mrzewka
<i>Edella</i>	Elrizen	Wegorzyce
<i>Sandina</i>	Sandes	Sedać
<i>Sturio</i> , <i>Acipenser</i>	Stör	Jesiotr
<i>Balæna</i> , <i>Cete</i> , <i>Cetus</i>	Wallfisch	Wieloryb
<i>Phoca</i>	} Meertalb oder Seehund	
<i>Virulus marinus</i>	} Pies ábo Ciele morskie	
<i>Delphin</i>	} Meerschwein/	Morka swiniá
<i>Delphinus</i>	}	Co-

Cochlea Schneck Slimak
 Cochlea domus Schneckhäuslein. Czaská
 Cochlea margaritifera Perlmutter Perlowá máčica
 Saximorda, Dacolithus Steinbiß Siel.

XIV.

DE ARBORIBUS ET FRUCTIBUS.

Von Bäumen vnd Stauden.

O Drzewách y Krzakách.

Planta	ein jeglichs gewächß	Wielaki sczep/ pionka
- Arbor	Baum	Drzewo
Arbustula	Bäumlein	Drzewko
Arbor alternans	ein Baum der übers ander Jahr trägt	Przez rok rodzące drzewo
Arbor felix	fruchtbar Baum /	plodne drzewo
Arbor infelix	unfruchtbar Baum /	Nieplod- ne drzewo
Arbor bifera	Baum der zweymahl Frucht trägt	Dwa kroć w rok rodzące drzewo
Maritare arborem	Kaben in einem Baum aufziehen /	Wino abo chmiel przy drzewie sadzić
Arbores marita	Baum daran Kaben sind aufge- wachsen	Drzewa poltorych sie chmiel abo wino pnie
Arborem in orbem cadere	ein Baum ringsweß absägen	W polo drzewo oberznac
Arborem in pulpam cadere	ein Baum nach der länge spalten	Drzewo rozłupic
- Arbor moritur	der Baum verdirbt	Psuje sie drzewo
Arbores in quincuncem dirigere	die Bäume in gleiche ordnung setzen	Porzadnie drzewa sadzić

Fru.

Frutex	Stau	Krzak
Fruticetum	da viel Stau	Mieysce Krzami
	den stehen	zarosle
Quercus	Enchbaum	Dab
Robur	Hag Enche	Lesná dab
Ilex	Stein Enche/	Twároy stámiáky dab
Fagus	Buch/ Buchbaum/	Buř
Suber	Pantoffelholz/	Koreř
Juniperus	Wacholderbaum/	Játowice
Laurus	Lorberbaum/	Bodkowe drzewo
Mespilus	Mispelbaum	
Eschylus	Mispfowe drzewo/	Zemiořá
Morus	Maulbeerbaum/	Morwoy
Rubus	Krautbeerenstrauch/ Brombeerstrauch/	
	Kiers Jeřynowoy ábo Jeřyny	
Rubus Idæus	Hümpelbeerenstrauch	Zoráwiny
Enonymus	Zweckholz/ Spindelbaum	Lesniet
Paliurus	Weelbeerenstrauch.	Málinowoy Krzak
Cynosbatus	Hagendorn	Stog
Picea sylvestris	Fichte	Sosná
Taxa	Kindholz/	Kinbaum
Abies	Thanne	Jedliná
Taxus	Eibenbaum	Cis.
Pinus sylvestris	Pinalter ein Kiefer/ Kinbaum/	Choyřá
Malus, Pomus	Apffelbaum	Jablón
Malus cydonia	Quittenbaum/	Pigwowe drzewo
vel cotonea		(drzewo
Malus Armeniaca	Morellenbaum	Morellowe
Malus Punica	Granatapfel.	Granatowe
vel Granata	baum	drzewo
Malus Assyria vel Medica, Malus Citria, Citrus	Citronen-	
baum/ item Pomeranzenbaum/	Citronowe ábo	
	Pomoránczowe drzewo	

<i>Sorbus</i>	wilder Affelbaum/	Debianka
- <i>Pyrus</i>	Birnbaum	Gruszkowe drzewo
<i>Pyraſter</i>	wilder Birnbaum	Leśna gruska
- <i>Prunus</i>	Pflaumbaum	Slimowe drzewo
<i>Prunus ſylveſtris</i>	Glehborn	Tarnki/Ciernie
<i>Fraxinus</i>	Eſche	Jeſion
- <i>Tilia</i>	Linde	Lipa
<i>Acer montanum</i>	Ahorn	Jáwor
ſeu <i>Major Platanus</i>		
<i>Acer campeſtre</i>	Maſholder	Klon
ſeu <i>tenui folium</i>		
<i>Bruſcum</i>	} Glaſer von Ahorn	
<i>Molluſcum</i>	} Jáworowy ſiader	
<i>Ulmus</i>	Flimenbaum / Ruſternholz	Brzoſt
<i>Populus</i>	Pappelbaum / Álberbaum	Topola
- <i>Alnus</i>	Erlenbaum	Olſyna
- <i>Betula</i>	Bircke	Brzoza
<i>Betuletum</i>	Birckpuſch	Brzeźina
- <i>Salix</i>	Weide	Wierzba
<i>Siler</i>	Wafferweide	Wodna wierzba
<i>Liguſtrum</i>	Reinweide / Mundweide	Źłota wierzba
<i>Salicetum</i>	Ort da viel Weiden ſtehen	Wierzbiná
<i>Salix lenta</i>	ſehe Weide	Koſicina
<i>Lignum ſanctum</i>	Frankoſenholz	
vel <i>Guajacum</i>	Drzewo co je pija	
<i>Ebenus</i>		
- <i>Buxus</i>	Buchſbaum	Buſſpan
<i>Buxetum</i>	Ort da Buchsbáum wachſen	
	Wieyſce goźie Buſſpan roſcie	
<i>Brasiliuſm</i> vel	} Breſilgenholz	
<i>Preſiliuſm lignuſm</i>	} Bryzeliowe drzewo / Bryzelia	
		Gly

Glycyrrhiza	süße Holz	Łakrycyza] Drzewo
Hedera	Epphem	Bluszcz	
Amigdalus	Mandelbaum	Migdałowe	
- Ficus	Feigenbaum	Figowe	
Caprificus	wilder Feigen- baum	Lesnych fig	
- Cerasus	Kirschbaum	Wiśniowe	
- Castanea	Kastanienbaum/	Kasztanowe	
Sycomorua	Maulbeerfeigen/	Figomoruá	
- Corylus	Haselstaud/	Łeszczyna	
Cupressus	Cypressenbaum/	Cypryssowe drzewo	
- Nux	Nußbaum	Orzech	
- Olea, Oliva	Olbaum	Oliwne drzewo	
Olivetum	Ort da viel Olbäume stehen		
	Oliwny ogrod		
Palma	Dattelbaum	Palmowe drzewo	
Cedrus	Cedernbaum	Cedrowe drzewo	
- Perficus	Pfersingbaum	Brostwinowe drzewo	
- Sambucus	Hohunderstrauch /	Holderbaum/	
Tremula, Populus nigra	Espe	Ośsiná. Bes	

XV.

DE FRUCTIBUS ET MENSIS SECUNDIS.

Von Früchten vnd Nachrichten.

Owočách co sie ná ostatku bieśiády dáwa.

- Fructus	Frucht	Owoć
Poma	Obst / allerley Frucht mit weichen schalen	Jabłka
- Nuces	Nuß / allerley Frucht mit harten schalen	Orzechy

decumanum	groß Obst	Wielki
nanum	klein Obst	mały
præcox vel	Frühzeitig	Skorożry
præcoquum	Obst	do Ranny
serotinum	spätzeitig oder Winter	Obst
		Późny
consistens	Lager	Obst
fugax	Obst das nicht	Trwały
	lang liegt	Nietrwały
vietum	welch	Obst
putre	faul	Obst
vermiculosum	murkstichig	Obst
verminosum	Obst	Kobaczny
maturum	zeitig oder reiff	Obst
mite		Dozrwały
immaturum		
immite	unreiff oder unzeitig	Obst
Crudum		Niedożrwały
lpidosum	steinicht	Obst
cadivum	abgefallen	Obst
strictivum	abgebrochen	Obst

Malum

Apffel

Jabłko

Malum pannucium gerunkelter Apffel Smaragzone

jabłko

Cotonea	Rüthen	Apffel	piłgwy / Arany
Punica	Granat	Apffel	Granatowie
Granata			Jabłka
Armenica	Morellen		Morelle
Perfica	Pfeffing		Brostwinie
Citria, Medica	Citrinat	Apffel	Cytryny
aurea	Pomeranzen		Pomeranče
mustea, mellea, melimela,	Honig	Apffel	
	Paradies	Apffel	
	Miodowego	smaku	
	pięrze	gnietá	

Mala

porstoriana	Burstorfer	purstormki
acida	sauer Epffel	kwásne jabłkà
vinacea	Weinlinge	Winniczki
dulcia	süsse Epffel	slodkie jabłkà
sylvestria	Holz Epffel	Lesne jabłkà
maculosa	Strimlinge	Meragi
duracina	Hartlinge / Bámieniste jabłkà /	Purt
Maiana	Marten Epffel	Máryiki
morbida	} Wurmstichig /	} Maderessige
vermiculosa		
verminosa		
	Epffel	
	} Robáczne jabłkà.	

Pyrum	eine Birn	Grusłkà
Pyrum agreste	Holzbirn	Lesna Grusłkà

muscatellina	} Muscateller-	} Muskatelki
herdearia		
lardina arvi-	} Spießbirnen	} Jedwabnice
nara, volenia		

cannabina	Hanfßbirnen	Konopniantki
mespitacea	Sitronbirnen	Tytwie
precocia	} Jacobsbirnen	} Malgorzátki /
pramatura		

turbinata	Zapffenbirnen	Kanne grusłki
		Pásfowl / po-
		dlugowate grusłki

mammosa	Frauenbirnen	Piersiantki
mustea mellea	Honigbirnen /	Miodowki
serotina, hyemalia	Winterbirnen /	Zymostradki

avenaria	Haberbirnen	Owsiantki
Parisiána	Parisbirnen	Fráncuskie grusłki

avellana, Pontica	Naselnuß	Lesny orzech
juglans, regia	Welsche Nuß	Wlosłki orzech

Nux castanea	} Kestle / Kastanie	
--------------	---------------------	--

Glans Sardinia	} Kástan	
----------------	----------	--

-	<i>Castanea molles</i>	gebratene Castanien	Káštány pražone
-	<i>Amygdalum</i>	Mandelftern	Migdat
	<i>Conus abiegnus</i>	Thanzayff	Jedłowa syśćá
	<i>Nux penea</i>	Zirbelnuß	Sosnowa syśćá
	<i>Nux muscata</i>	Mußscatnuß	
-	<i>Nux myristica</i>	Mußkatowa galká	
	<i>Nux vitiosa</i>	wurmlichige Nuß/	Kobaczny orzech
	<i>Nux cassa</i>	leere Nuß	Cizy orzech
	<i>Tribuli aquatici</i>	Wassernuß	Wodne orzech
-	<i>Cerasa</i>	Kirschen	Wiśnie
	<i>duracina Pliniana</i>	Weißkirschen/	Białe wiśnie
	<i>Ceciliana</i>	rothe Bog kirschen	
		Czerwone małe wiśnie	
<i>Cerasa</i>	<i>Actia</i>	schwarze Bogelkirschen	
	<i>Actiana</i>	Czarne wiśnie	
	<i>Macedonica</i>	schwarze oder saure Kirschen/	
		oder Weichseln	
	<i>Merasia</i>	Kwaśne wiśnie ábo Czeresnie	
	<i>Cappares</i>	Rappern	Kapary
-	<i>Fici, Ficus</i>	Feigen	Figi
	<i>Ficus præcoces</i>	frühzeitige Feigen/	Kanne figi
	<i>Ficus maturæ</i>	zeitige oder reife Feigen	
		Dozrzáte figi	
	<i>Ficus passæ Caricæ</i>	durre Feigen/	Suche figi
	<i>Massa caricana</i>		
	<i>Corbis ficaria</i>	Korb mit Feigen	
	<i>Fiscina ficorum</i>	Koszyček fig	
	<i>Grossi</i>	Koßfeigen/ unzeitige Feigen	
		Niedożrzáte figi	
	<i>Granum ficarium</i>	Feigenkörnlein/	Figowe iadrko
-	<i>Glandes</i>	Eicheln/ Eßern/	Zoladzie

<i>Fagina glans</i>	Buchedern	Bukiew
<i>Gallæ</i>	Galluskeulichen/	Gall Epffel
	Galki	galasowe
<i>Mespilum</i>	Mispel	Mysplá
<i>Dactylus, Palmula</i>	Datteln	Pálmowy owoc
<i>Acinus densius stipatur, ut in hortis</i>		Beer
<i>Bacca rarius crescit, ut in lauro & olea</i>		jágodá
<i>Baccæ lauri</i>	Lorberbeeren/	Bobkowe ziarnka
<i>Baccæ juniperi</i>	Wacholderbeeren	
	Jálowcowe	ziarnka
<i>Bacca cythosbari</i>	Hagenbotte	
<i>Cynorrhoda</i>	Glogowe	ziarno
<i>Bacca myrtilli</i>	Heidelbeeren/	Blambeeren
	Miodre	jágody
<i>Baccæ alni</i>	Erlenknospen	Jágodętz olśyny
<i>Bacca frangula</i>	Schisbeeren	Psinki
<i>Bacca eronymi</i>	PfaffenKöpflein	Erzmielowe galki
<i>Corymbi</i>	Ephewbeeren	Bluszcjowe jagody
<i>Acini mali Punici</i>	Granatförnlein/	Granatowych
	jáblec	ziarnka
<i>Acini sambuci</i>	Holberbeeren	Bozowe jágody
<i>Acini sorbi</i>	Ebschbeeren	
<i>Sorbus aucuparia</i>	Járzebina	
<i>Acini uva</i>	Weinbeeren	Jágody winne
<i>Uva, Botryo</i>	Weintraube	
<i>Racemus, Botrus</i>	Grono	winá
<i>Vinaceus</i>	Weinförnlein	
<i>Vinaceum</i>	Ziarnko	winne
<i>Granum acini</i>		
<i>Nucléus acinorum</i>		
<i>Tunica vel Folliculi acinorum</i>	Weinhülsen	
	Storká jágody	winny
		Uvæ

Uvæ	passæ	Rosinen	Rozynki
	Apianæ	Muscattertraublein	
		Muskateltowe	
	rubellæ	rothe Trauben	
	nigræ	Czwone	
	albæ	blanche Trauben/Bialle	
	præcoces	Frühzeitige Weintrauben	
	præcoquæ	Stoższe	
	maturæ	zeitige Weintrauben	
	edules	Ranne	
	immature	unzeitige Weintrauben	
	immites		
	acerbæ	Późniejszye albo kwasne	
	Corinthiacæ	Korenten	mále rozynki
- Morum		Maulbeer	Morwa
- Mora rubi		Krasbeeren	Jeżyny
Mora rubi Idæi		Humpbeeren	Kosmátli
- Fraga		Erdbeeren	Późniemi
Myrtilli rubri		Preusselbeeren	Kaliny
Oliva		Delbeer/Olive/Oliwka świeża	
Colymbades		eingemachte oder eingesalzene Oltz	
Oliva conditanea		ven/ Oliwki przyprawione	
vel condita muriâ		albo w prawione	
Osiculum olivæ		Oliwenstein/	Oliwna kostka albo pestka
- Pruna		Pflaumen	Sliwoy
Pruna	Ungarica	Ungerische Pflaumen	
		Wegerstie Sliwoy	
	cerea	geele Spillinge	
	cerina	Solte sliwoy	
	nana	kleine Pflaumen/	mále sliwiti
	decumana	groß Pflaumen/	wielkie sliwoy

Pruna	asinina	Rosapflaumen/	Lubastki
	syvestria	Schleen	Lesne śliwy
	Damascena	Maruncken	Damasceny
	passa rugosa in rugas siccata	Breuschken	Szwaczki
Fungi		Schwemme	Bedtki
Fungi lactei		Pfifferlinge	Białe bedtki
Fungi filli,		Reisten	Kyozę
Fungi betulacei vel muscarii		Fliegenschwemme	
		Muchoswadki	
Boleti		Pilze	Grzyby
Siliqua Græca, Ceratia		Johannesbrod/	Świętego
			Janachleb

XVI.

DE FRUMENTIS ET LEGUMINIBUS.

Von Feld- und Hülsenfrüchten.

O Zbożu y Jarzynach abo Wárzywie.

Adorea Jährlich eintommen vom Felde

Roczny dochod z Polá

Primitia das Neue vom Jahre

Nowalia/ Pierwastki roczne

Fruges Allerley Früchte der Erden

Cereales fructus Wseltkie zboże

Frumentum Getreyde Zyto/ Zboże

Frumenti decima der zehende Dziesięćiny

Legumen Hülsenfrüchte/ Gemüß

Legumentum Jarzymá/ Wárzywo

Semen, Seminium Samen/ Nasienie

Triticum Weizen psenica

Siligio Olyra Korn/ Roggen Zyto/ Reß

Farina Meel das noch Kleyn hat/ Mąka

z otrębami

Farinam subigere Meel kacten Małe rozczynić

[volatilis StaubMeel Kurzawa z maki/
Omieciny

Farina { triticea Weizenmeel Psenna
siliginea Roggenmeel Rzanna
hordeacea Gerstenmeel Jeczmienna
fabagina Bohnenmel Wielogrochowa

Similia { schön Semmelmeel/ der Kern/

Similago { das beste weisse Meel von Weizen

Flos farinae { przednia albo piatna pytlowana

Pollen allerley geringe Meel podla

Utriculus { grob Meel Gruba

Furfures { Kleyen Otreby

Crimmon { Griß Griß

Maza { Teia Ciasło

Amylum { Krafftmeel Krochmal/ Maczka

Hordeum { Gerste Jeczmién

Hordeolum { Gerstentörnlein/ Siarko jeczmienne

Ptisana { Gerstenraupe/ Jeczmiennne Krupy/ Pyzka

Polenta { Meel von geröster Gersten/ item, Mały

Jeczmienna mała/ item, Stod

Far { Weizengraupen psenna kasa

Spelta, Ador { Dinkel/ Spelten Spelta

Avena { Haber Owies

Avena sterilis { leere Haber Czczy owies

Milium { Hirse Jagly

Lolium, Zizania { Rheimweizen/ oder Lulch/ Kade

Großet w zbożu Katoł

Festuca, Elylops { Trespse Rostrzewa

Fanicum { Pfennich/ Fuchsschwanz Orkisz

Eagopyrum, Fagotriticum { Hendekorn/ Hendegrün/

Buchweiz/ Tatarka/ albo Hreczka

Oryza { Reiß Ryż

Ory-

Mała

Oryza minor	Schwaden	Männá	
Fabæ	Bohnen	Wielogroch / Bob	
Lomentum	Bohnenmeel	Bobowamaká	
Pisa	Erbsen	Groch	
Pisa	campestris	Feld Erbsen	Polny
	hortensia	Stengel Erbsen	O grodny
	ustulata	gebrante Erbsen	palony
	suffocata	pregel Erbsen	prázonny
Ciceres	Richern	Cieciarká	
Lentes, Lenticulæ	Linsen	Sofzewicá / Soczka	
Lupini	Feld Bohnen	Wielogroch	
Linum	Flachs	Len	
Lini semen	Lein samen	Lniáne siemie	
Linum maceratum	geröstet	Flachs	Moczoni len
Linum decorticatum	geheckelt	Flachs	Tarty len
Linistupa vel spurcitia	Werck		Żgrzebi
Linum xylinon	Baumwolle		
Coronum vulgò	Báwelná		
Vicia	Widen	Wyka	
Phaseoli	Welsche Bohnen	Włoskie bony.	

Groch

XVII.

DE PARTIBUS PLANTARUM
ET FRUCTUM.

Von theilen allerley Gewächß vnd
Früchten.

O częsciach roślinnych Drzew y Owocow.

Nervi	Ader in Bäumen vnd Kräutern	
	Żyły w Drzewie y w Ziołach	
Lachryma	Safft	Miazga / Sol
Gummi	Gummt	Gumma
Refina	Harß	Żywica
Refina laricea	Terpentin	Terpentina

Refina

<i>Resina Panechaica</i>	Wenrauch	Kádžidlo
<i>Vernix</i>	Verniß	počost
<i>Pix</i>	Pech	Smotá
<i>Pix liquida</i>	Theer	Smotá
<i>Pix arida vel</i>	Schusterpech	Swiecá smotá
<i>excocta</i>	Steinpech	
<i>Folium</i>	Blat	Listek
<i>Folium carnosum</i>	dicke Blat/	Gruby list
<i>Pampinus</i>	Nebenblat	Winny list
<i>Pampinare</i>	Reblaub abbrechen/	Winne listie z bterác
<i>Capreoli</i>	{ Die kleinen gábelela oder zindeln/ damit sich die Reb anheftet	{ Jedwabik ktorym sie pna y zámtešaja látorošli
<i>Claviculae</i>		
<i>Viticulae</i>	{	{
<i>Annuli vitis</i>		
<i>Ficula folia</i>	Setzenblätter	Sigowelisky
<i>Pediculus</i>	{ Stiel an blättern / fruchten vnd blü- ten	{ Szypka u listia / orbocu/ y kwiecie
<i>Pediolus</i>		
<i>Stilus</i>		
<i>Flores</i>	Blüten an Bäumen /	oder Blumen an Kräutern/ Kwiatki/ ábo Kwicie
<i>Comæ papavæ</i>	Mohblätter	Makowy list
<i>Nucamentum</i>	{ Nußblüt	{
<i>Panicula</i>		
<i>Julus</i>	Haselstaudenblüt	Mech ná lešczynie
<i>Cytinus</i>	Granat Apffelblüt	Mech ábo kwiat Granatowych jabłek
<i>Calix</i>	Blumenknospe	Paczek u kwiatka
<i>Nucleus</i>	Nußkern	Ziarnko/ ábo Jadro
<i>Caliclea</i>	cusserste grüne Schale an Nüssen Zielona lupiná ná orzechu	
<i>Putamen</i>	Schale	Lupiná/ Skorupa
<i>Putamina mali</i>	Apfelschalen	Lupiny z jablka

Echinus	}	Stachlichte schale an Kastanien/	
Echinatus		Kastanien-Häutlein/	
calix	}	Rosmáciný ná Káštániech	Polace
Nuclei tunica		Häutlein am Nuskern	
		Skoreczka ná jadřach	
Malicorium		Rinde am Granatapfel	
		Skorká Granatowa	
Calix glandis		Elchelschale/	3 zotadzin lupiná
Volva, Folliculi granorum in pomis		Grybe	Gryzeł
Ossiculun		harte eusserste Schalen an Kernen/	
		Kostka ábo twárda lupiná ná pestce	
Umbilicus		Kopff an Epffel/Birnen	
		Wurzh iablka ábo gruski	
Radix		Wurzel	Korzen
Radicula		Wurzelchen	Korzanek
Fibræ	1	Faserlein an Würceln	
Capillamenta	}	Mech ábo zytki n Korzenia	
Caulis		Stengel an Kräutern	
		Slab každygo ziela	
Culmus		Halm	3dzbło
Calamus		Kornstengel	3dzbło
Caudex	}	Stamm des Baums	pien
Stipes		ábo odziemek caly z gáleziami	
Truncus		abgehawen Stamm/	pien
Ramus		Ast/	Gálas
Ramale		abgehawner Ast/	Odcieta gálas
Termes		abgebrochener Ast mit Früchten/	
		Gálas ulamána z owocem	
Frons, frondis		grüner Zweig/	Zieloná gálas
Rami palmarū		Palmenzweige/	pálmowe gá-
		laski,	S Ra.

Rami olivarum Delzwenge / Olivne gálaski
 Soboles Jahrschosse / Jahrgewachs Látorost
 Stolones Stammzweige / Nebenwachs / Würzelschoß /
 Gálaski ktore z pniá wyrosty

Virga Rukhte / Berthe / Kozgá
 Nodus arboris Ast im Holz / Knorre / Sek
 Oculi, Gemmæ die Blüten / Knospen

pałowie

Truncus Stiffte darauff man pspopffte
 ptonká do szepienia nágotowána

Calamus, Surculus Pspopffrerß Brzaz

Cortex eusserste Rinde / Laffer
 Zwierzchnia Korá

Liber innerliche Rinde / Wewnetrżna Korá

Medulla arboris Kern / Marck Drzeń

Materia, Materies Bawholz / Drzewo do
 budowánia

Affulæ, Schidia, Superamenta Speene vom Holz / Włory

Scobs, Serrago Segspeene / Troćiny

Segmenta Hobelspeene Heblowe włory

Viscum EichenMistel Jemiołá

Viscus, Viscum Vogelheim Lep

Spina Dorn Cierznie

Muscus Moß Mech

Emuscare arborem einen Baum vom Moß saubern

Mech z drzewá zbierác

Panus Bauwischwamm / Gebrá ná drzewie / Żągiem

Thalliæ Häutlein vmb die Zwiebeln / Skorká z Cybule

Fabilia Balgen von Bonen Luściny Bobows

Folliculi Hülsen / Lupiny / Luściny

Si.

Siliquæ	allerley Schötlein	
	Zgoniny/Mtoto/Slodżiny	
Cacumen arboris	Wipffel	Wierzch drzewa
Caput alij	Knoblochhaupt/	Wierzch czosnku
Nucleus alij	Knoblochzehe	Jadro czosnkowe
Caput papaveris	Mohhaupt/	
	Małowa głowa	
Nodus	} Knot am Stengel/ Halm oder Rohr/ Halmknot	
Genticulum		
Articulus		Członek w zdyble ábo w trzcinie
Internodium		Halm zwischen zweyen Knotten/ Dziura między takimi członkami
Vagina	Schoßbalge/	
	Stonka na młodym kłosie	
Spica	Eere	Kłos
Granum	Körnlein	Ziarno
Gluma, Utriculus	Kornhülse	Płewa
Arista	Spizlein oben an der Eere	
	Wierzch ábo Kły kłosa/ Wąci	
Mutila spica	Eere ohne spize/	Goly kłos/
	sine aristis	bes ości
Tostæ spicæ	Sangen	Prążone żyto
Acus, Palea	Sprew	Płewy
Stipula	Stoppeln	Mierzwá/Kzysko
Stramen, Stramentum	Stroh	Stoma
Fascis straminis	eine schütte Stroes	
	Snop álbo pak stomy	
Stramen furcillis versare	Strew machen/	
	poztáć kóntom	
Festuca	Stroh-halm/	Zdybol stomy
Fabæ scapus	Bohnenstengel	Grochowyńy
	S 2	Fabæ

Pabæ hilum	das schwarze Pünetlein oben an der Bohnen/ Czarne kropelki ná bobie
Pappus	die Wolle in welche sich die ausgeblühete Blume an den Kräutern vermand el/ Biały mech/pierzé albo Wotna/która się po okwicieniu z niektórych ziół rozlata.
Vitis	Weinstock Winna macica
Vitis pampinosa	Weinstock voll Rebenlaubes Winna macica nteobrana z listia
Viticula	Weinstöcklein/ Winna maciczka
Labrusca	Wilder Weinstock
Vitis agrestis	Lesná abo Dzika macica
Palmes	Weinrebe/ Weinschoß/ Latorośl
Gemmæ	die Augen Paczki
Racemns, Scapus	Trauben vnd Beerenstengel
	Grono
Pedamentum	die Rebenstoc / daran der Wein auffwächst/
Statumen	Rebenstübe
Ridica, Sudis	Tycz abo drażek/którym wino podpie-
Admniculum	raja
Sarmentum	Die abgeschnittenen unnützen Zweige/Reben- holz/ Chrost.

XVIII.

DE HERBIS ET FLORIBUS. Von Kräutern vnd Blumen. O Ziółach y Kwiecin.

Herba	Kraut	Ziele/Zielko
Herbula	Kräutlein	Ziołko
Herba	voluntaria, nativa, agrestis	Kraut so von ihme selbst wächst/ Ziele co samo roście/Zielko
	fativa, hortensis	Kraut das man zeuget Ziele ktore sieja
	nemorensis	Kraut so im Lustwalde wächst Ziele co w Gaju roście
Sarculatio, gracowanie. Sarculo, wtopienie mon-		

Herba	montana	das auff Bergen/	ná Gorách	
	pratensis	das auff Wiesen/	ná Lačák	
	palustris	das auff ſumpffichten Orten wächſt/	ná Blotách roſtace	
Herbarius		der die Kräuter wol kennet/	Co ſie zna ná žiolách	
Flos		Blume	Kwiát	
Floſculus		Blümlein	Kwiátek	
Olfactoriolum, Reticulum, Fasciculus odoratus			Retch- püchlein/ Rychek/ Wachádtko	
Sertum, Corona		Kranz	Wienice	
Coronamenta		Kranzblumen/	Kwiecie do wiencom	
Corona	florea	Kranz von Blumen/	z Kwiátek	wieniec
	rutacea	Rautenkranz	Kuciány	
	rosacea	Rosenkranz	Kozány	
	violacea	Violenkranz	Stořkowy	
	laurea	Lorberkranz	Bobkowy	
Circulus coronarius		Schlene am Kranz	Lubek	
Gramen		Gras	Tráva	
Abſinthium		Wermut	Piotyn	
Abſinthium marimum		Wurmkraut/	Sžalony Cypres	
Artemiſia		Benfuß/ S. Johannisgürtel/	Bylica	
Olus		allerley Kochkraut/	Ogrodné wárzypo	
Brasſica		Kohl	Jarmuž	
Brasſica capitata		Hauptkraut/	Rappiskraut/	
		Kápuſta w głowách		
Brasſica acetosa vel conditanea		Sauerkraut	Kwásna Kápuſta	
Asparagus		Spargeln/	Cžarcia Brodá	
Abrotonum		Stabwurz/ Schoßwurz/		
		Bože Dřevko		
Acanthus, Branca uřlina,		Beerenkraut /	Barfič	
Sarcolum		graca opředa, Rydel	Cen-	

<i>Centaureum</i>	Zausentguldentrane/	Centáržya
<i>Caltha, Calendula</i>	Ringelblume/	Bláwat/ Modrak
<i>Cepa, Cepe</i>	Zwibel	Cybulá
<i>Chelidonium</i>	} Schellwurk/ Schwalbentrant	
<i>Hirundinaria</i>		} Celidoniá ábo Jásťolcze žiele
<i>Sinapi, Sinapis</i>	Senff	
<i>Sinapi acre</i>	guter Senff	Gorcžycá ostrá
<i>Eruca</i>	geeler oder weisser Senff	Bláťka gorcžycá
<i>Dipsacus, Cardus fullonum, Virga pastoris</i>	Kartendistel/	
	Zuchmacher Karten/	Sukiennicze Kárty
<i>Peonia casta</i>	Peonten/	Beningentrant / Piwonjá
<i>Hyssopus</i>	Eysop	žysop
<i>Isatu, Glastrum, Guadam</i>	Wald/	Zielektorego do
		farbowiánia sukien užywája
<i>Lactuca</i>	Salat	Salatá
<i>Rosmarinus, Libanotis coronaria</i>		Rosmáryn
		Rozmáryn
<i>Verbascum</i>	Königstern	Dziwánna
<i>Lilium, Rosa Junonia</i>	Lilgen/	Liliá
<i>Nymphaea, Clava Herculis</i>	Seebium/	Haarwurk
	Grzybienie/	Wodna liliá
<i>Lupulus</i>	Hopffen	Chmiel
<i>Millefolium</i>	Schaaßgarbe/	Tysiacžnik
<i>Nasturtium</i>	Gartentresse	Rzežuchá
<i>Nasturtium aquaticum</i>	Wortresse/	Wodna rzežuchá
<i>Acetosa, Oxalis, Rumex</i>		Sawerampff
		Szaw
<i>Papaver</i>	Mohn/	Mak
<i>Pentaphyllum, Quinquefolium</i>	fünff Fingertrant/	
	piećpierst ábo piećiornik	
	Plan-	

Plantago	Wegerich/	Wegebreit / Babka
Pulegium	Poley	Poley
Numularia	Wasser Poley/ Pfennigkraut/	Wodny Poley
Raphanus	Kettich	Kzodkiew
Raphanus major	Merr Kettich/ Rrtin/	Chrzan
Rapa, Rapum	Rübe/	Kzepa
Rapacium	Rübenkraut/	Kzepna nac
Rapulae passae	welche Rüben/	Wiedta Kzepa
Rapum sylvestre, Rapunculus		Rapunkel/
		Kolnik polny
Beta nigra	Rothe Rüben/	Cwikla
Napus	steck Rübe/	Sucha podługowata rzepa
Uva ursina, Ribes	Johannesbeerlein oder Träublein/	
	Porzeczki	
Rosa	Rosen/	Kozá
Rosa Milefia vel purpurea		rothe Rose/
		Czerwona Kozá
Rosa alba	weisse Rose	biała Kozá
Rosa Alabandica	leibfarbe Rose/	Cielistá Kozá
Rosa canina vel sylvestris	Hamburgen Rose/	
		Dzika Kozá
Ruta	Kautz	Rutá
Amaracius, Samfucus	Majoran/	Májeran
Sedum majus, Semper vivum	Hauswurz/	Mawrpfesser
	Kojownik albo Bärwinek	
Helenium	Alantwurz/	Oman
Amarantus purpureus	Sammetblum/	Tausent schön/
	Brumet abo Szárlat	
Heliotropium	Sonnenwurz/	Slonecznik
Parthenium, Solis oculus	Mater/ Mutterkraut/	
	Márunká	

Ophioglosson	Materjünglin	Násiegrzał
Serpillum	Quendel	
Matris animula	Macierza duszka/Macierzanka	
Origanum	Wolgemuht	Lebiotka
Pulmonaria	Lungenkraut	Stodziennik
Thymus	Römischer oder Belscher Quendel	
Thymum	Włoski Szmer	
Trifolium	Klee/	Konik
Viola	Violen/Feilgen	Siolki
Viola purpurea	blau Feilgen	Moder Siolki
Viola lutea	gelbe Feilgen	Sotte Siolki
Viola alba	weiße Violen	Bialle Siolki
Urtica	Nessel	pożrzywa
Urtica mortua vel iners	tode Nessel/taube Nessel	
	Martwa pożrzywa	
Porrum	lauch	Luczek
Allium	Knoblauch	Czosnek
Anethum	Tille	Kopr swojski
Bellis hortensis minor	Tausenschön	
	Stokras abo Przypolnizka	
Anisum	Anis	Zanyś
Arundo	Rohr	Trzcina
Canna	Schilff	Lacj
Alga	Meergras	Meerschilff/Reischilff
Ulgæ	Morſka abo Wodná trawa	
Juncas, Scirpus	Wink	Sitowie
Atriplex, Aureum olus	Melden	Loboda
Carduus benedictus	Cardebenedicten	
Atractylis hirsuta	Ostropest	
Betonica	Betonten	Bułowica
Canabis, Cannabis	Hanff	Konopie
Cardus	Distel	Wilczy mlecż abo Oset
Lilium convallium	Thalwigen/Meyblümlein/	
	Conwalia abo Polna lilia	Cha-

Chamamelum	CamillenBlumen / Hermeln	
Antberis	Rumien / Rumianek	
Cucurbita	Kürbis	Korbás
Colocynthis, Cucurbita sylvatica	Koloquint / wilder	
Kürbs /	Coloquinta	ábo Lesny Korbás
Cyanus	Kornblum	Modrak
Euphrasia, Ocularia	Augenrost	Swieczki
Foeniculum	Fenchel	Kopr wloski
Foenum	Hew	Siano
Manipulus foeni	ein Bündlein Hew	/
	Wiaska	ábo Snopet ianá
Foeni meta	Hewschober /	Kopica Siano
Foenum cordum vel scrotinum	Grommet oder spat Hew	
	potraw	
Foenum subsecare vel falce demetere	Hew haben oder	
	menen	Siano siec
Foenum furcillis versare	das Hew mit Gabeln umbkehren	
oder wenden.	Przewracac	Siano ábo trzasac
Foenum rastellis corradere	Hew rechen.	Siano grabic
Foenum in pyramides exstruere	Hew anfschobern	
	Siano w kopice stawiac	
Apiastrum, Apiaria, Citrago	Melissentraut / Dien no	
	traut	Melissa
Fragaria	Erdbeerentraut /	Pozienkowe liscie
Hedera terrestris	Gundelreben /	Gunderman
	Bluscz	ábo Blusczet
Helleborus	Niesewurz	Ciemierzycá
Hyacinthus, Lilium purpureum		Merkelblumlein
		Bronatne fiolki
Cichorium	Wegwart	Podroznik
Lavandula	Lavendel	Lamanda
Ostrutium, Laser Gallicum		Metterwurk

Ziele podobne olejnikowi

Levisticum	Liebſtückeſt/	Lubicożek
Cariophylli	Diegelten hatz vñ velle/	O grobne godzdziki/ Naiti proſtey pelno
Malva	Dappel	Slaz
Menta	Müñg	Mietkå
Menta crispa	Krause Müñge/	Redzierzawa mietkå
Menthaſtrum, Menta ſylveſtris	Fiſtmüñge/ Roſmüñge/	Lesna albo Dziſå mietkå.
Pastinaca	Pasteinach	Påſternak
n. Siſer, Baucia	Möhre	Marchew
Lappa	Klette	Lopian
Salvia	Salben	Szålwia
Taraxacon zpa. a. f. Cepe. n. Cebulla epetum. Cepina. Cyroz pity. Ranunculus	Pompelblumen/ Niat albo Melowe oczy Cebuln.	
Psyllium, Pulicaria	Stimigelblumen/	Zabieziele
Cucumeres	Glöhetkraut	Psyllium
Melones, Pepones	Gurcken	Ogorki
Pimpinella	Melaunen	Måtony
Angelica	Bibenell	Biedrzeniec
Eupatorium, Agrimonia	Helligen Geiſtwurzel/	Dziegtel
Asplenium, Asplenium	Odermennig	Bruchwurzel/ Leberkraut/ Rzepit
	Steinfarn oder Målkraut/	
	Stonogowiec	
Cynogloſſa	Hundszunge	Psi jezyk
Marrubium	Lungenkraut	Szania
Phyllitis, Scolopendria	Hirſchzungen/	Stolopendria
Anchuſa, Bugloſſum	Ochſenzunge/	Czerwientec
Ocymum	Båſiten/ Preſiltenkraut/	Båſilia
Bellis ſylveſtris minor	Hundſblumen/	Pſieziele
Petroſelinum	Peterſillen/	Piotruſkå

Carum	Karbe oder Feldkümmel/ Karwo albo polny Kmin
Nardus	Spiekenard/ Szpikánárdy
Asarum, Vulgago	} Haselwurtzel / Hasenöhrlain/ Kopetnik.
Nardus rustica	

XIX.

DE AROMATIBUS.

Von Specereyen.

O Drogich Ziołach abo Korzeniu.

Aroma	} Gewürz/ Specerey	
Odoramentum	} Ziele/Korzenie	
Unguentum	} Wolriechende Salbe	
Pigmentum	} Mäsc	
Unguentum rosaceum	Rosensalbé/	Mäsc Rozánna
Oleum amaracinum	Rajoran-öl.	Májeránowy olej
Nux myrtica, vel Muscata	Muscatauß	Muskatowá gaska
^{g. d. i.} Macis, Macer ⁱⁿ	Muscatblum/	Muskatowy Kwiat
Acorum, Acorus	Kalmuß/	Tátárske ziele
Cinamomum, Casia	Simme/Rinde/	Cynámom
Stacte	Simmet-öl	Cynámu nowy Olej
Crocus, Crucum	Saffran/	Száffran
Cingiber	Ingwer	Imber
Cuminum	Kümmel	Kmin
Galanga	Galien/Galgan	Gálgan
Gentiana	Enktan	Goryczka
Caryophylli	Regeln	Kramme gozdzi
Piper	Pfeffer	Pieprz
Zadura, Zedoaria ^{melus.}	Citwer	Citwar
Coriandrum	Coriander	Koriänder
Cubeba	Cubeben	Kubeby
Thus	Weyrauch	Kadzidło
Myrra	Myrrhen	Mirrha

Saccarum	Zucker	Cukier
Mel arundinis Indica	Zuckerkandul	Lodowaty Cukier
Moschus, Muscus	Bis m	Pizmo
Moschum olere	nach Bissem et chem	
	Pizmem padnac	
Cucullus	ein Würkbrißlein/Scharnügel	
	Korzenna traktá.	

XX.

DE RURE ET AGRO.

Vom Feldt vnd Acker.

W si / Polu / y Koli.

Sylva	Waldt	Lás	
Sylva cædua	Ham. Waldt	Lás Ktory rabia ábo gdzie po drwá jezdzá	
Sylva incædua	ein Waldt da man nicht hawen darff/ Lás Ktorego nie rabia		
Sylva excisa	ausg. hawener Waldt		
	Wyćiety Bor albo Lás		
Quercetum, Roboretum	EichenWaldt.	Debony Lás.	
Nemus, Tempe	LustWaldt	Gay	
Salus	Forst/áckerWaldt	Gesty Lás	
Lucus	NathWaldt	Ciemny Gay	
Frutetum	1 Gepüsch/ Gesträuch		
Fruticetum	2	Arzewiná albo Chrost	
Dumentum, Rubstum	Dornpusch	Ciernisko	
Eremus, Solitudo	Wüste	puszcza	
Solum	Erđ. Erdreich/	Ziemia/Grunt	
Solum	ferile	fruchtbár Landt	3yny
	uliginosum	feuchte Erdreich	Wilgotny
	exuccum	dürre Erdreich	Suchy
	pingue	Fettlandt	Tłusty
	herbidum	Grassicht Feldt	Zárośly

Grunt

Hor.

Hortus	Garten	Ogrod
Hortus imaginarius	Würzgärtlein vor dem Fenster/ podokienny ogrodek	
Rosetum	Rosengart /	Kożany ogrod
Oleretum	} Kohlgarte / Krautlande	
Hortus olitorius	} Ogrod od Warzywá	
Lupuletum	Norpengarten /	Chmielisko
Olivetum	Delberg	Oliwny ogrod
Arboretum	Baumgarte	Sad
Seminarium, Plantarium	Ort darinn man junge Bäume pflanzt / Sad	
Pomarium	Obgarten	Sad
Viridarium	Eusgarten	Wirydacz
Vivarium	Thiergarten	Zwierzyniec
Sepes, Septum, Sepimentum	Zaun / plot	
Sepimentum ligneum	Plancke oder Gelint /	parchan
Sepimentum virgultum live spineum	ein Zaun von Strauch oder Dornen /	
	pleciony plot	
Vinea	} Weingart / Weinberg	
Vinetum		
Rus	Feldt	Sotwark / Siolo / Wies / pole
Ager	Acker	Rola
Ager	compascuus gemeine Weide Wygon	
	confinis, vicinus Acker der an einen andern stößet / pograniczna rola	
	novalis	BrochAcker / Nowina
	retilibilis	Acker den man alle Jahr besäet / Rola ná ktory co rok sieja
	ruderalis	steinicht Feldt / Kamienna rola
	effatus	außgenühet Erdreich Jatowa abo nieplodna rola
vectigalis		zinsbar Acker Czynszowa rola
Pascuum, Pascua	Biehweide /	pastwisko / Pastewnik Pra-

Pratum	Wiese	Łąka / Siąnożec
Arvum	geerbter Acker noch unbebaut	Żądorana ale nie posiana łąka
Rapina	Kübenlande	Rzepisko
Campus, Planicies	Feldt	Pole
Seges	Saat oder besäet Acker	Posiana łąka
Sementis, Satio	Seezett	Siemba
Prædium	liegend Gut oder Grund	Formberg Solwark / Leżaca majątność
Prædiolum	Gütlein	Solwarczyk (ku
Pradij redditus	niutzung des Gutes	dochody z Solwark
Suburbanum	Formberg vor der Stadt	Solwark
Pradium optimo jure, vulgò Allodium	unzinsbar vund frey ledig Gut	Własna wolna majątność
Pradium clientelare, vel beneficiarium, Feudum vulgò	Lehn / oder Lehn Gut	Majątność ktora len- nym prawem kto trzyma.
Vasallus	ein Lehnman	Co taka majątność trzyma
Hæredia Allodialia	Erbgüter	Własne dziedzictwo
Bona emphyteutica	Erbzinsgüter	Dobra ktore nájmuja
Fundus	Bauer- oder Landgut	liegender Grund vnd Boden / Kolny grunt
Latifundium	ein groß Land Gut	seroka majątność
Pagus, Vitus rusticus	Dorff	Wies
Villa	Formberg / Bauernhoff	Solwark
Horreum	Scheune	Stodola
Aquarium	Träncke	Wieysce pojenia bydla
Via, Veba	Weg / Strasse	Droga
Via publica, regia	Landstrasse	Brolewska droga
Via agraria	Dorffstrasse	Mala droga
Via compendiaria	Richtsteig	Bliska droga

Via ferens	rechte Straſſe/	Proſtá droga
Via ſtrata	gepflaſterte Straſſe/	Brutówna droga
Via recta	richtiger Weg/	Nieomytna droga
Via lata	bretter Weg/	Szeroká droga
Via anguſta	enger Weg/	Wáſká droga
Via plana	ebener Weg/	Równá droga
Via ſalebrosa	holpericht' er Weg/	Chropowáta droga
Semita	Fußſteig	Ścieſká
Callis, Via trita	gebánter Weg/	utárta droga
Diverticulum	nebenWeg	Náproſt droga
Bivium	Wegſcheide da zwey Wege zuſammen kommen/	
	Gdźie ſie dwie drogi ſchodzą	
Trivium	Wegſcheide da drey Wege zuſammen ſtoſſen/	
	Gdźie ſie trzy drogi ſchodzą	
Quadrivium	da ſich vier Wege von einander ſcheident/	
	Gdźie ſie cztery drogi ſchodzą	
Compitum	Creux-Weg/	Krzyżowá droga
Limes, Terminus	Grenz/	Gránica
Lapis terminalis	Grenzſtein/ Merckſtein/	Kopiet
Sulcus	Furche	Brozdá
Elices, Colliquia	Wafferforchen/	
	Brozdyktoremi woda ſchodźi	
Porca, Lira, Pulvinus	Beeth/	Żágon/ Grzędá
Gleba	Erdschoß, Erdenfloß	Skibá
Cespes viridis vel gramineus	grüner Raſen/	Dárn
Messis	SchnittErndte/	Żniwo
Messis opima	reiche Erndte/	Żrne żniwá
Meta	Garbe/	Snop
Merges	Korngarbe/	Żytny ſnop
Spicilegium	Eerenleſe	Żbieranie tróſkow
Vindemia	Weinleſe	Żbieranie Winá.

DE SUPPELLECTILE RUSTICORUM

Von Bauern Hausrath.

O narzędziach albo przetrze chlopskim.

Aratrum	Pflug	Plug
Vomis, Vomet	Pflugensen/Pflug-schar.	Kroy
Buris, Burea	Pflugstrüme darindie schaar stecket/	Lemisz
Dentale	Pflugholz	Kádlo
Stiva	Pflugsterke/Handhabe	Kozica
Rastrum	Rechen	Grabie
Pala, Rutrum	Schauffel	Lopátá
Ligo	Hawe/item, Grabscheid oder Spaten.	

Motyka/item, Rydl.

Marra	Krauthawe/gees En/en	Rydlit
Runcina	Kodehawe	Motyka
Furca	Gabel	Widly
Bidens	Gabel mit zweyen spizen/	H. w. gabel
	Siennie Widly o dwu zebach	

Tridens	Gabel mit drey spizen/	Wistgabel
	Gnojowe widly o trzech zebach	

Merga	Korngabel	Sytne widly
-------	-----------	-------------

Sarculum	Schorschauffel	Kráčá
----------	----------------	-------

Occa, Pecten, Crates, Dentale	eine Egel	Broná
-------------------------------	-----------	-------

Falx, Secula	Sichel oder Sense	
--------------	-------------------	--

Sierp albo Kossá

Falx messoria	Sichel	Sierp
---------------	--------	-------

Falx foenaria	Sense	Kossá
---------------	-------	-------

Falx putatoria vel vineatica	Bindmesser/Rebenmesser	
------------------------------	------------------------	--

Noz ktorym gálaski albo wino obrzynają

Falx arboraria	Schnittmesser/Strug/	Ošny noz
----------------	----------------------	----------

Carrus	Karn	Kára
--------	------	------

Vehiculum, Currus	Wagen	Woz
Curriculum	kleiner Wagen	Wozek
Currum ascendere	Auffitzen	Wsiadać
Vehiculum meritorium	Rollewagen	Podwoda
Lectica, Ascera	Sänfte	Lektica
Vehiculum pensile, Pilentum	Schwebender Wagen	Kolebka
Sarracum	Lastwagen / Fuhrwagen	Robotny woz
Rheda, Cisium	Kutschwagen / Kiennewagen / Koczny	
Cisus volare	auffm Kutschen fahren	
Capus rheda	des Kutschenknechts Sitz	
Effedum, Effeda	bedachter Wagen	Rydwon
Carpentum	Schlitten	Sanki
Traha, Trahea	Schleiffe /	Sanie
Plaustrum	Lastwagen / Mistwagen	Mistwagen
Plostrum		
Corbis plaustralis	Wagentorb	Pulkoset
Plostellum	Kinds Wägelchen	Dziecinny wozek
Plaustrum sarcinarium	Küst, oder Zeug Wagen	
	Skarbny woz	
Plaustrum culinarium	Küchenwagen /	Kuchenny woz
Currus com meatuum	Proviant Wagen	
	Woz dla żywności	
Biga, Currus bijugis	Wagen daran zwey Ross ziehen.	Woz we dwa konie
Triga, Currus trijugus	Wagen daran drey Ross ziehen	Woz we trzy konie
Quadriga	Wagen daran vier Ross ziehen	Woz we cztery konie

Quadriga	vier Roß an einem Wagen	
	Cztery wozniki	
Sejugâ vehi	mit sechs Rossen fahren	Po šestno jáchâ
Scutica, Flagellum	Peltsche	Bicz
Axis	die Achs	Os / Szentiel
Axungia	Wagenpech / Theer	Wagenschmee
Pix liquida	Smolâ	ktorg osi smâruja
Theca axungiaria	Theerpandel	Smolnica
Temo	die Deichsel	Dysiel
Jugum	Joch / Holz damit man zwey Vieh	
	zusammen koppelt	Jârzmâ
Rota	ein Rad	Koto
Radij rota	die Sprichen	Szpiec u Kola
Modiolus rota	die Nabe	Piastâ
Tubus rota	das Nabenloch	Dziurâ piastowa
Canthus	Radsehene	Szynâ u Kola
Clavus	Schlen Nagel	Szynat
Paxillus, Embolium	die Löhne	Lon
Annulus	Elnenschelbe /	Kessâ
Abfis, Curvatura rota	die Fellenen	Zwono u Kola
Sufflamen	Spannfette / oder Radesperre	
	Lina ktorg woz hâmuja /	Zâmulc
Currum sufflaminare	den Wagen heimen /	woz hâmo
Succula	Winde / Heber	Heber (wâ)
Tympanum	Wagendecke / der Sprengel	
	po klab / Oponâ	
Orbita	das Wagengleis	Koltey
Tubera clavorum	die Radetoppen	
	Glory abo wierzch	synâlom
Unirota	Radebeer	Taczki
Basis pedamenti	der Rungensteck	Nâsâb
Pedamentum currule	Rungen am Wagen	Klonica

Vehes	Fuder	Nastlab/Woz
Vehes Ignorum	Fuder Holz	Woz drew
Vehes foeni	Fuder Hewn	Woz slana
Vehes fimi	Fuder Mist	Woz gnoiu
annus, Ventilabrum	Warffschauffel	Wiejaczka
Sibrum	Sieb	Sito
Saccus	Sack	Miech
Sacculus	Sacklein	mieseczek
Sacus, Piscina	Korb	Kos
Sicella, Quasillus	Körblein	Kosyt
Six	Pech	Smola
Mulatra, Mulatralis, Mulatrum		
Melch Gelte / Melch Eymer		
Miecta / Kopanka / abo y Szcopek		
num lactis	Milchtopff / Asch	Mlecznik
orma casearea	Resenap	Tworzydło
inter Alveus	Trog	Koryto
qualiculus	Säwtrog	Swinie Koryto
Tribulum, Flagellum	Flegel	Cepy
udes, Sudis	Baunstet	Kotopálony
ertica	Rickstangen	Zierdzie
Vallus, Palus	Pfaal	pal
balanga	stange oder Baum/daran man etwas trägt	
langa	Drag/Grzedá co ná niey nosza	
etis	Hebebaum Drag do dzwigania.	

XXII.

DE URBE.

Von der Stadt. O Mięście.

Urbs	ein grosse Stadt/Wielkie miasto
Oppidum	Stadt Miasteczko
Oppidulum	Städtlein male miasteczko

Urbs	maritima	Seeſtadt	Nád moržem
	mediterranea	Landſtadt/	od moržá odległe
	civibus frequens	Voldreich Stadt/	Ludne
	celebris	berſchmbte Stadt/	žá wotáne
	Imperialis	Reichſtadt	Ceſarſkie
	Libera	Freyſtadt	Welne
	Metallica	Bergſtadt	Brúſcowe
Civitas	Bürgerſchaft/ Zebranie mieſc		
Patria	das Vaterlandt/ Oyczyſná		
Donare Civitate	Bürgerrecht geben / Dáć mieyſt		
Jus Civitatis conſequi	das Bürgerrecht gewinnen/		
	Mieyſkie przyjac		
Municipium	Mitbürgerſchaft / Mitgenoſſſchaft		
	Miáſto co ſie odzywa do peroney Rzecz		
	Poſpolitey.		
Fæderatz Civitates	Verbundte Städte		
	Zbuntowane miáſta		
Emporium, Urbs mercatoria	ein Gewerbſtadt / oder Ha		
	delſtadt/ Kauffſtadt/ Zándlowne miáſta		
	jákie nád moržem bywa		
Metropolis	Hauptſtadt/	Stowne miáſto	
Colonia	ein Stadt oder Ort/ ſo mit neuen Einwo		
	nern beſetzt iſt. Nowe miáſto/ Nowoſad		
Suburbium	Vorſtadt	Przedmieſcie	
Arx	Schloß	Zámeł	
Caſtellum	Feſtung/ Blochhaus	Twirbza	
Propugnaculum	Paſten/ Wehre/	Báſta	
Muri	Mawren/	Mury	
Moenia	die Stademauren/ Ringmaure		
	Mur kolo miáſta		
Lorica, Spimentum muri	Schanke/ Bruſtwehre		
	Szánce ná murze		
Pinna murorum, Murorum mina	die Zinnen an		
	Mawren. Wirzholki ábo ſpice mure		

Porta	Stadt Thor	Bráma
Cataracta	Schuggatter	Aráta u Brámy
Agger	Wahl	Wat
Vallum	Bellwerck von Pfälen	
Vallus	Ostrogenie	
Fossa	der Graben	przykop
Pomœrium	der Zwinger/Parchen	párkan
Turris	ein Thurn	Wieża
Turris campanaria	Glockenthurn	Zwonicá
Specula	eine Warte	Straznicá
Vicus, Regio	Gasse/Strasse	Vlica
Vicus arcis	die Bürgerstrasse	Zamkowa ulicá
Platea	grosse Gasse	Wielka Vlica
Platea lapidibus strata	ein Steinweg	
	Brulowána	Vlica
Angiportus, Angiportum	enge Gäßlein	
	Ciasna	ulicá
Fundula	Gasse die kein Aufgang hat	
	Vlica bes wijazdu	
Curia	Nachthaus	Kátus
Senaculum	Nachstube	Kádna izba
Prætorium	Richtthaus	Sadowy dom
Tribunal	Richterstuhl	Sadowy stolec
Subsellia	Gerichtsbäncke	Lawki sadowe
Ararium	Schatzkammer	Skarbmicá
Tabularium	die Canselen	Kancellaria
Archivum	die Kämmeren.	Komora piag y privilegio w pospolitych
Theatrum, Visorium	Scharplatz	
	plác gózie sie igrzyská dziteja	
Granarium	Kornhaus	Szpichlerz

Argentaria	ein WechselLaden	Wienica
Forum	Markt	Kynek
Merces, Res venales	Waaren	Towary

Fora

panarium	}	die Brodbäncke
pistorium		Chlebowe jarki
piscarium		Fischmarkt Rybny
pomaum		Obstmarkt Jableczny
cupedinarium		Naschmarkt Laleczny
olitorium		Krautmarkt Kapillny
frumentarium		Kornmarkt/Getrey-
		demarkt/ Syeny
lignarium		Holzmarkt/ Drewny
boarium		Eisenmarkt Wolowy
saarium		Eismarkt Swiny
caruarium		Fleischmarkt/ Miesny
vinarium		Weinmarkt/ Winy
nundinarium		Jahrmarkt/ Jarmarkowy
scrutarium	}	Freiemarkt
promercale		Tandeta

Macellum allerley Speise Markt/item, Fleischbäncke
 Wsela kie mryscie gozle zywnosc przedawajo/
 item, Miesne jarki

Laniena Schlachthaus/ Ruttloff
 Taberna Rauffladen. Ladá/Kram/Kramnica
 Taberna meritoria Laden der zuvermereten ist
 Kłajenna Ladá/ábo Kramnica

Taberna vinaria	}	ein Weinhaus
Oenopolium		Wynna piwnica
Taberna libraria	}	Buchladen
Bibliopolium		
Aromatopolium	}	Speccerentkraut/ oder Würz-
Taberna aromataria		laden

Kram gzie
przedawajo

Fiegi
Ziol
alb
Kort

Pharmacopolium	Apoteke	Zápteká
Popina	Barfüche	
Thermopolium	Gorowa kuchnia	
Officina	Werckstat	Wárstat
Officina libraria	Druckerey	Druckárnia
Officina monetaria	die Münze/	Mincárnia
Officina tinctoria	die Färbererey/ das	Färberhauß Färbarnia
Caupona,	Wirtshaus/	Gospodá
Diversorium	Herberg/	Káczmá/
Pandocheum	Krug/	Swárnia
Hospitium	Gasthaus/ frembde Herberg	
Xenodochium	Gosciniec/ Goscinny dom/	Budzyn
Nosocomium	Spittal/ Stechhaus	
Valetudinarium	Szpytal	
Hierocomium, Leprosorium	der Aussätzigen Haus	Tredowatych dom
Curotrophium	Hospital junger Knaben	
	Szpytal dla Młodzi	
Gerontocomium	Hospital alter Leute	
	Szpytal dla Starych ludzi	
Armamentarium	Beughaus/ oder Arsenal. Canthaus/	
	albo dom gdzie zbroye y insze rynnstunki chowają.	
Palæstra	Ringplatz/ Kampffplatz.	
	plac gdzie zá pássy chodzą	
Telonium	Zollhaus	Celniczy dom
Mola, Molendinum	Mühle	Młyn
Hydromyla	Wassermühle	wodnik
Mola alata	Windmühle	wiatrak
Mola trusatilis	Handmühle	Młyn ręczny
Mola chartaria	Pappiermühl	papirny
	Młyn albo Pápirnia	

Mola asinaria vel machinaria Eselmühle oder Ross-
mühle/ Konsti Mlyn

Pistrinum, Moetrina Eine Stamp. Mühle/
Mlyn w ktorym sie w stepach tucze

Rota molaris Mählrad/ Mlynskie kolo

Lapis molaris Mählstein/ Mlynskie kamien

Catillus, Asinus der ober Mählstein/ der Umbläuffer/
Wierzchny kamien

Mera der vnter Mählstein/ der Lägerstein
Spodni kamien

Lateraria Ziegel Scheune Tegielnica

Calcaria Kalkbütte Wapiennica

Materiaria, Lignaria Zimmerhoff

Plac do drzewa budownego

Carcer, Custodia Gefängniß

Ciennica/ Wiezienie

Cippus Etod Roda

Horologium, Horarium Zeiger/ Uhr

Zegar/ Godzinnik

Pendere ex horologio an die Zeit gebunden seyn

do czasu sie przywiazac

Horologium sciatericum vel gnomonicum Solarium

Sonnenzeiger/ SonnenUhr

Stoneczny zegarek Compas

Versaria, Pixidecula nautica

Meer. Compas oder Meer. Chart

Compas ktorego na morzu uzywaja

Horologium excitatorium Weckerlein/ Excytaryk

Clopsammidium } Sandzeiger/ SandUhr

Arenarium } Ciekacy zegarek

Gnomon, Solis umbilicus der Stiff oder Ruht in der

SonnenUhr/ der Weiser Lasczka albo

Brocik na Stoneczniku

Roth

Regula gubernatrix die Uhr / Koleczko constans
wieźnie chodzi w zegarku Niepokoy
Index Zeiger / oder Händlein an der Uhr /
Rek'a u Zegara u kazujace.
Forcella das Gablein am Zeiger
Zsiezyc u raczki / Widelst.

XXIII.

NOMINA REGIONUM ET GENTIUM.

Die Nahmen der Länder vnd Völcker.

Imiona Krájoŭ y Národow.

Judæa das Jüdiſch Land. *Zydowska ziemia.*
Judæus ein Jude. *Zyd.*
Hebraeus ein Hebræer. *Zydowin.*

Palæſtina, Terra ſancta das Heilige Land.
Świata mleyſcá / gózie Pan Chryſtus mleſtał.

Aegyptus Egyptenland. *Egypt.*
Aegyptius ein Egyptianer. *Egyptczył.*

Ethiopia Mohrenland. *Murzynſka ziemia.*
Ethiops. ein Mohre. *Murzyn.*

Arabia Arabien. *Arabiſka ziemia.*

Arabs ein Araber. *Arabczył.*

Persia Perſer Land. *Perſka ziemia.*

Persa ein Perſianer. *Persian.*

Græcia Griechen landt. *Græciá.*

Græcus ein Griech. *Græczyn.*

Italia Welſchland. *Wloſka ziemia.*

Italus ein Wahl. *Wloch.*

Romanus ein Römer. *Rzymianin.*

Theria, Tyrolis Tyrol. *Tyrol.*

Tyrolenſis ein Tyroler. *Tyrołczył.*

Hispania Hiſpanien. *Hiſpanſka ziemia.*

Hispanus	ein Hispanier	Hispan
India	Indien	India
Indus	ein Indlaner	Indiyczyk
Gallia	Frankreich	Francuska ziemia
Gallus	ein Franzos	Francus
Britannia, Anglia	Engelland	Angielska ziemia
Britannus	ein Engelländer	Angielscyk
Scotia	Schottland	Szoczska ziemia
Scotus	ein Schotte	Szot
Germania	Deutschland	Niemiecka ziemia
Germanus	ein Deutscher	Niemiec
Helvetia	Schweizer Land	Szwajcarska ziemia
Helvetius	ein Schweizer	Szwajcar
Saxonia	Sachsen	Saska ziemia
Saxo	ein Sachß	Sas
Marchia	die Mark	Margrabstie państwo
Marchicus	Märcker	Margrabczyk
Pomerania	Pommern	Pomorska ziemia
Pomeranus	ein Commer	Pomorzcyk
Bavaria, Vindelicia	Bayerland	Baworski państwo
Bavarus	ein Bayer	Baworeczyk (wo
Belgicum, Belgium	das Niederland	Niederland / Nizzy Niemcy
Belga	ein Niederländer	Niederlandczyk
Batavia	Holland	Holandzka ziemia
Batavus	ein Holländer	Hollandczyk
Styria	Steiermark	Styria
Carinthia	Kernten	Karintia
Carniola	Krain	Karniola
Svevia	Schwabenland	Szwabska ziemia
Svevus	ein Schwab	Szwab

Palatinatus	Pfalz	pfälcgrábska ziemiá
Palatinus	ein Pfälzer	pfalcgrábcezyt
Nariscus	ein Voithländer	Voitlándcezyt
Thuringia	Thüringen	Turínska ziemiá
Thuringus	ein Thüringer	Turinczyt
Moravia	Meerenlandt	Morawa
Moravus	einer außm Land zu Meere	Moráwiec
Misnia	Meißner Landt	Mysínska ziemiá
Misnensis	ein Meißner	Mysniak
Silesia	Schlesige	Slasko
Silesius	ein Schlesiger.	Glezak
Franconia	Franchenland. gózte	Fránkowie miéstkája
Franci, Francones	Franchen	Fránkowie
Bohemia	Böhmerlandt.	Czestka ziemiá
Bohemus	ein Böhme	Czech
Austria, Pannovia superior	Desterreich	
	Kakústie pánsztwo	
Astriacus	ein Desterreicher	Kakúšanin
Ungarus	ein Ungerer	Weg:zyn
Ungaria, Pannonia inferior	Ungerlandt	
	Wegierska ziemiá	
Ungarus	ein Ungerer	Wegrzyn
Polonia	Polerlandt	poliska
Polonus	ein Polack	polak
Podolia	Podollen	Podolie
Moldavia	Moldau	Multánska ziemiá
Walachia	Walachen	Wolostka ziemiá
Russia	Reussen	Ruska ziemiá
Ruthenus	ein Reusse	Rusin
Borussia, Prussica	Preussen	Pruszy
Borussus, Prutenus	ein Preusse.	Prusak

Cyanea	Zwickaw	Cwylá
Norinberga	Stürnberg	Nürnberg
Herbipolis	Würzburg	Wurgburg
Ingolstadium	Ingolstadt	Ingolstad
Monachium	München	Monachium
Erphurdia	Erfurt	Erford
Magdeburgū, Parthenopolis	Magdeburg	Magdeburg. Mai-
Praga	Prage	Praga (deburg
Olomucium	Blmitz	Olomuntec
Augusta Vindelicorum	Augsburg	Auspurg
Argentina	} Strassburg	}
Argentoratum		
Fabirangum	Bremen	Bremá
Marpurgum	Marpurg	Marburg
Aurelianum	Ulm	Linc
Vienna Austriae	Wien	Wieden
Posonium	Preßburg	Preßburt
Jaurinum	Rab	Rab.
Strigenium	Gren	Gren
Buda	Ofen	Budzin
Alba regalis	Stulweissenburg	Biallogrod wielki
Alba Graeca, Belgradum	Grätzsch	Weissenburg
	Biallogrod	
Segedunum	Sigeth	Segeth (tinopel
Byzantium, Constantinopolis	Constantinopel	Constans
Gorlicium	Görlitz	Gorlicza
Budissina	Bauzen	Budyšin
Sitta	Sittau	Sytawa
Soravia	Sorau	Sorá
Saganum	Sagen	Ságan
Boleslavia	Wankel	Boleslaw/Bunczet
Leornum	Lemberg	Lemberg

Lignesium	Signitz	Legnica
Uratislavia	Breslau	Wroclaw
Brega	Brige	Bregä
Nissa	Neisse	Nysa
Goldberga	Goldberg	Golberg
Suidnicum	Schweinitz	Schwidnica
Francofurtum	Frankfurt an	Frankfurt
ad Oderam	der Oder	nad Odra
Stetinum	Stetin	Szczecin
Hamburgum	Hamburg	Hamburg
Lubeca	Lübeck	Lubek
Lunæburgum	Lüneburg	Luneburg
Rostochium	Rostock	Rostock
Dantiscum, Gedanum	Danzig/	Gdansk
Thorunium	Thorn	Thorn
Elbinga	Elbing	Elbing
Regiomontum	Königsberg/	Krolowiec
Mariæburgum	Marienburg/	Malbork
Gaudentum	Graudenz	Grudziadz
Strasburgum	Strasburg	Brodnica
Cracovia	Krakau	Krakow
Lublinam	Lublin	Lublin
Petricovia	Peterkau	Piotrkow
Warsavia	Warschau	Warsawa
Posnania	Posen	Posnan
Gnesna	Gnisen	Gnesno
Leopolis	Neussche Lemberg	Lwow
Vilna	die Wilda	Wilno
Riga	Rige	Riga
Codania	Kopenhagen	Koppenhag

Turcia	die Türcken	Turecká ziemiá
Turca	ein Türck	Turczyn
Scythia	ein Väter	Tatárzyn
Livonia	Lieffland	Islanty
Litvania	Littawen	Litwa
Moscovia	Moschkaw	Moskwa
Svecia	Schweden	Szwed
Svecus	ein Schwede	Szwed
Dania	Dennemarck/	Dunška ziemiá
Danus	ein Dännemercker/	Dunčyzk
Islandia	Island	Island
Islandus	ein Eybländer	Islandczyk
Norvegia	Norwegen	Norwegia
Illyria, Liburnia	Windisch Marck	
	Stowienska ziemiá	
Illyricus	ein Slav oder Wende.	Slowák/ Sárba
Transsylvania	Siebenbürgen	
	Siedmigródzka ziemiá	
Scopusum	Biß	Sypiska ziemiá

XXIV.

NOMINA CIVITATUM.

Nahmen der Städte. **Imioná Míášt.**

Civitas, Urbs	eine Stadt	Míásto
Hierosolyma	Jerusalem	Jerusalem
Roma	Rohm	Rzym
Florentia	Florenz	Florenciá
Patavium	Padua	padew
Ticinum	Parí	Páwia
Mediolanum	Maylandt	Medyolan
Venetia	Venedig	Venecija

Lutetia	Parieß	Páryß
Lugdunum	Enon	Lugdun
Aurelia	Orliens	Aurelia
Londinum	London	Londin
Oxonium	Oxenforde	Oxonia
Olyſſipo	Liſſbon	Lyſibon
Antverpia	Antorff	Anetorff
Lugdunum Batavorum	Leiden in Hollande	
	Lugduni Hollándſki	
Augusta Tiberij, Ratispona		Regenſpurg
		Regenſpurg
Augusta Trevirorum	Trier	Trewir
Augusta Romanduorum	Luxenburg	Lugelburg
Tubinga	Tübingen	Tubing
Baſilea	Baſel	Baſilea
Tigurum	Zürich	Tigur
Salodurum	Solothurn	Saloturn
Geneva	Genff	Genewa
Vormacia	Worms	Wormácia
Spira	Speyer	Spirá
Francofurtum ad Moenum	Frankfurt am Main	Frankfort Mey
Moguntia	Mainz	Moguncía
Colonia Agrippina	Cöln am Rhein	
	Bolno nad Rhenem	
Monasterium	Münſter	Monaster
Aquisgranum	Aach/Aken	Aquisgran
Jena	Jhena	Jhena
Witeberga	Wittenberg	Witeberg
Lipſia	Leipſig	Lipſt
Mifena	Meiſſen	Myſſno
Torga	Torga	Torga

DE DOMO.

Vom Hause. O Domu.

Domus, Aedes ein Haus/ *Dom/Domostwo*

Domuncula Häußlein *Domek*

Domus in aditu vici posita Eckhaus *Nárožný dom*

Domus ex polita aufgebawter Haus *Wybudowá y dom*

Domus Augusta, Praetorium, Palatium Pallast/

Königlich Haus/ *Páłac*

Trigesta Haus das drey Gemach vber einander hat/

Dom o trzech przetrach

Insula Haus/das auff allen Seiten frey steht

Domek osobno ná stronie stajacy

Aedificium Gebäw *Budowanie*

Aedificium factum relictum

ein Gebäw in bawlichem wesen erhalten/

Cale zdrowe nienaruszone *Budowanie*

Aedes ruinsa vel vicium facientes ein Bawfälliz Haus

Náchylony dom

Aedes malè materiata ein Haus aus bösem Holz gebawet

Z złego drzewa dom

Area, Solum die Hoffstadt/vangebawter Platz

pusty plac/ábo pustki

Tugurium, Casa Hütte/Bawerhäußlein

Chalupka

Conclave Gemach *Gmach/Komora*

Penetrals das innerste im Hause *Grzodek domu*

Cella argentea suppellectilis Silberkammer

Szaffa gózie srebro chowajá

Tablinum Schreibstube/oder Contor

Pisarnia

Museum	Studierstüblein	/	połoi dla czytania
Gynaeum	Fräuenzimmer		Białogłowski pokoj
Andron	Andronitis		Manneszimmer / ein Ort da die
			Männer bey einander wohnen /
			Mieszczyzny albo Pański pokoj
Ambulacrum	spazierleube		plac dla przechadzki
Hypæchium]	Dffener Platz	unter dem bloßen Himmel
Subdiale]		plac pod ntebem
Porticus		Sommerleube	przedstonek albo Chłodnica
Exedra	Erder	Ginach	albo ganek wypuszczony
			z budowania
Fundamentum	die Grund	Grunt	
Fundamentum lapideum	Steinern	Fundament	
			Kamienny grunt
Fundamentum stabile	gut	Fundament	
			Stateczny albo trwały grunt
Murus	Mauer	Mur	
Paries	Wand	Sciāna	
Paries medianus	Mittelwand	pośrzednia	
Paries intergerinus	Scheidewand /	Dzielna	
	gemeine Wand		
Paries lateritius	Ziegelwand /	murowana	
Paries calce obduct ^o	gedünchet /	wapnem poleptona	
Paries cratitius	Leinewand	Gliniana	
Parietina	alte bawfällige Wand	Wisiaca nie	
		pewna	
Macerias, Maceria	Wand von Steinen ohne		
	Kalk aufgeführt	Kamienna	
Pavimentum, Solum stratum	Estrich /	Boden	
			Pawiment albo Tła
Pavimentum tessellatum	Estrich mit verächten Steinen		
	belegt.	Pawiment albo Astrych	na quadrat

Sciāna

<i>Pavimentum lapidibus stratum, Lithostrotum</i>	ein steinen Estrich	Kamienny Astrych
<i>Pavimentum intestinum</i>	Hölzern Estrich	Delen Estrich
		Páwiment z desł
<i>Pavimentum lateritium</i>	Ziegelsteinen Estrich	
		Páloný ábo ceglány ástrych
<i>Catadromus, Decursorium</i>	Eurterplan	
		Plác gdzie z kopija gonia
<i>Hypodromus</i>	Kennplan	Zawodny plác
<i>Cloaca Latrina, heimlich</i>	Simach	
		Wychod / potrzebna komorka
<i>Forica La- }</i>	gemeiner Schlacht / gemein Latrin	
<i>rina publica }</i>	pospolity wychod	
<i>Vestibulum, Atrium</i>	der Vorhoff	Sien
<i>Frontispicium</i>	Vordergiebel	Szczyt
<i>Tectum</i>	Dach	Dách
<i>Tectum scandulare</i>	Schindeldach	
		Szkudlány ábo Gontowy dách
<i>Tectum è lapide fissili</i>	Stäckerdach	
		z Lupnego kámienia dách
<i>Tectum tegulaneum vel imbricatum</i>	Ziegeldach	
		Ceglány dách
<i>Tectum stramineum, Culmen</i>	Strohdach	
		Stomlány dach ábo Posyćie
<i>Tectum testudineatum</i>	ein viereckicht spitzg Dach	
		Czworgránisty spicasty dách
<i>Subgrundia, Imbricamentum</i>	Bordach das die Fausse	
	auffhelt	Przeddászel
<i>Fastigium }</i>	Dachspitze / oder Wetterhan / der First	
<i>Culmen }</i>	Mierch dachu ábo Kurek	
<i>Scandula</i>	Schindel	Gontá / Szkudlá
<i>Tegula</i>	Dachziegel	Dáchowka

Later	Ziegel	Cegla
Later crudus	ungebrandte Ziegel/	Niepalone cegła
Later coctus	gebrandte Ziegel	Palona cegła
Lapis frontatus, Tholus	Schloßstein	Żbrzeźny kamień
Lateres ducere	Zieg:lstreichen	Cegle strychować
Lateres coquere	Ziegelbrennen	Cegle palić
Calx	Kalch	Wapno/Kalk
Calx viva	ung:leschter Kalk	Niegaszone wapno
Calx restincta	geleschter Kalk	Gászone wapno
Calx uda	Weißkalk	Wapno do pobielania
Lutum	Lehm/Kohf.	Gлина/Bloto
Pulvis	Staub	proch
Argilla	Thon	Gárcárska gлина
Cæmentum	ungehauener. oder Bruchstein	Gruby nieciosány kamień
Tessera	vierecketer Estrichstein	Quadrat
Columna	Runde Seule/oder Pfeiler	Stup/Silar
Columnella, Epistylum	Kleine Seule	Silarek/Stupek
Pila, Stela	viereckete Seule.	Czworgránáry Stup ábo Silar
Trabs	Balk	Balka
Trabecula	kleiner Balken	Baleczka
Lacunar, Laquearium	getäfelte Decke	Podniebienie
Canthori	Sparren	Kozty/Krośmy

Tignus } Balce/ Sparren Bálká/ Koziel/
 Tignum } Krowka / interdum Possowa
 Tigillum Latte Lertia Látá
 Colliquiz, Imbrex die Rinne Rynná
 Impluvium Dachloch mitten in dem Hause/ dadurch der
 Regen fällt. OENO áBO Džurá w Dáchu
 Tibicines, Anterides Gehölzer/ Stützen Podpory
 Domus flans vel suffulta tibicine ein gestützter Hauß/
 Podpápty dom

Asseres }
 Assamenta } Breter/ Dielen/ Schwarten/ Bolet.
 Asses } Deski/ Dyle/ Tarcice/ Bale
 Fornix, Arcus } Gewölbe/ Schwibogen
 Testudo } Stlepicne/ Stlep

Scala, Scala gestatoria Leiter
 Drabká/ Drabina
 Scalæ, Anabathra Treppe/ Stiegen
 Wschod

Cochlea, Cochlis, Scala cochlides
 Wendelstein/ Schneck/ Wendeltreppe
 Očragly wschod

Gradus Stufe/ Staffel Stopien
 Scapus die Wendeltreppen/ spille
 Stup ná kteryw wschod očragly wiši

Cella ein Kämmerlein Komorká

Cellarium, Doliarium Keller pivonická

Cella Penuaria, Promptuarium Speisekammer
 Spizárnia

Cella panaria, Panarium Brodkammer
 Spizárnia

Cella pomaria, Oporotheca Obstkammer
Komora dla chowania owocow
Carnarium } Fleischkammer/ Rauchkammer
Fumarium } Wiesna Komora
Armarium, Vasarium Behälter/ein Rath
Schowanie/ Szaffa
Hypogaeum Gewölbe unter der Erden
Stomne sklepienie
Janua, Ostiū, Fores Thür/Eingang. Drzwi
Ansa januae Handhabe Gachaba
Ostium pulsare anknöpfen Kłatać
Ostium aperire aufmachen
Otworzyć drzwi albo Odmknąć
Ostium observare zuschließen Zamknąć/Zamknąć
Januam arietare die Thür mit Gewalt anknöpfen
Ná drzwi gwałtem bić
Januam effringere aufknöpfen/ Drzwi wybić
Anticum, Antica die Vorderthür
Przednie drzwi
Posticum, Pseudothyrum Hinterthür
Tilne drzwi
Postis Thürpfost Podwoje u drzwi
Anta, Ostiorum latera Thürleisten Listwy koło drzwi
Cardo Thürangel Zawiasa
Cornix, Manua extera Thürhloppel
Kłęczadziłi proprie Klepádło
Limen, Hypothyrum Schwelle Prog
Superliminare, Hypertyrum die Oberschwelle
Náprożnik
Valva Thor. oder Fensterlider
Drzwi albo Odrzennice składane

Sera, Claustrum	Schloß	Zámek
Sera tecta	blind Schloß /	Slepy Zámek
Clavis	Schlüssel	Klucz
Clavis adulterina	Diebstich / Nachschüssel	Wytrych
Sera Laconica	Fürlegeschloß	Klotka.
Clavus	Eysern Nagel /	Zelazny godz
Pessulus	ein schlechter Kiegel	Kygel
Pessulum ostio obdere	die Thüre zuriegeln	zaprzeć ábo zárygłowác drzwi
Obex	Kiegel am Schloß /	Zamekowy Kygel
Vectis	die Klincke / item ein Baum oder Stange	damit man Thür oder Fenster zusperret
	Klamka / item, Drag ktorym drzewi	ábo okiennice zápirája
Repagulum, Repages	groß. r Kiegel / Schranckthor	Wielkie zápirádlo
Torcular, Torculus	Presse / Trotte / Weinpresse	Prása / Winna prása
Trares, Trapetum	Delmühle / item Delpresse	Instrument ktorym Oliey wybijája
Cochlea	Preßpille	Watek v prassy
Prælu	Preßbaum /	Drag ktorym ciagna prasso
Fenestra	Fenster	Okeno (okno)
Fenestras speculari vel vitrea	Glassenster	Szklanne
Orbis vitreus	Glasscheibe	Szyba
Fenestra opere virgato	Kautenwerck / Kautenfenster	na ukosć ze skła urobione okno
Fenestralignea	Fensterladen	Okniennica
Fenestra clathrata	Gitterfenster	Okeno z kratami
Umbella,	Vorhang wider die Sonne	Zastonka od Slonca

Clathri. Cancellia Gatter/ Gegeritter/ Krata
Transeuna ein Gütterlein/ Kuchfenster.

Kratka/ Krateczka

Foramen Loch Dziura (dziura

Foramen rotundum ein rundt Loch Otrągła

Foramen palmare ein Loch etne Handbrett weit

Nadłoni dziura albo okienko.

Rima Spalte Kys albo Skala

Rudera Abraum/ Schutt Grus

Coassatio, Tabulatum Bühne/ Söller

Przettr/ Przettro

Lignile das Holzhaus Drewnik

Foenile der Hembodeu

Siennik/ gozic siano chowaja.

XXVI.

DE HYPOCAUSTO, ET REBUS AD
mensam pertinentibus.

Von der Stuben vnd Tischgereth.

O Izbie y rzeczach do Stolu nalezacych.

Hypocaustum Stube Izba -

Fornax Ofen piec

Cacabus ein Rachel Rachel

Caminus Schorstein Szorstin/ Kominet

Scamnum Bancz Lawa

Scabellum, Suppedaneum Bäncklein Fußschemel
Podnozek

Sedes, Sedile, Sella Stuel oder Sedel

Stolet/ Sedel

Sella reclinatoria Stuel mit einer Lehne Krzasto

<i>Sella plicatilis</i>	ein Stuel den man zusammen faken kan/ein Predigstüchen	Stładany stół
<i>Solium</i>	ein herrlicher Stuel	pánstí stół
<i>Hemicyclus</i>	Drehestuel	Obrociśty stół
<i>Paxillus</i>	Barethnagel	Gozdź
<i>Flabellum</i>	ein Wedel	Dymka/Wächlarz
<i>Muscarium</i>	Fliegenwedel	Ogánka
<i>Setaceum</i>	Reerbürst	Szátka szczotka
<i>Speculum</i>	Spiegel	Zwierzcíadło
<i>Conspicilia, Ocularia</i>	Brillen	Oculary
<i>Fenicillus</i>	Rehmisch/ Flederwisch	
	Skrzydło/Pióro do ścierania	
<i>Talea, Tessera</i>	Kerbbolz/ Kerbstock	
	Karb/Drewno na ktorym kárbusja	
<i>Grabatus</i>	Faulbette	Łóżko
<i>Mensa</i>	Tisch	Stół
<i>Mensa Delphica vel tripodanea</i>	runder Tisch / dreifüßli- ger Tisch	Okrągły stół
<i>Mensa perpetua</i>	langer Tisch oder Tafel	Długi stół
<i>Mensa inanis</i>	da weder Essen noch Trinken auff ist	Stół bez potraw y napoju
<i>Mensa prophana</i>	wenn kein Saltz darauff ist	
	Stół bez Soli	
<i>Mensam sternere</i>	Tisch decken	Stół nakrywać
<i>Mensam cibis instruere</i>	Essen aufftragen	
	Potrawy stawiać	
<i>Mensam tollere</i>	Auffheben	z Stolu zbierać
<i>Abacus</i>	1 Credenz Tisch/ Anricht Tisch	
<i>Repositorium</i>	1 Stuzba stółowa	
<i>Tabula mensæ</i>	Tischblatt	Stółowa tablica
<i>Fulcrum, Trapezophorum</i>	Tischstollen/ Tisch- fuß/ Tischgestelle	Stółowa nogá
<i>Mappa</i>	Tischtuch	Obrus

Mantile	Hand Tuch/	Recznik
Orbis	runder Teller	Okrągły talerz
Quadra	viereckicht Teller	Koński talerz
Discus	breiter Teller	Szeroki talerz
Aliena vivere quadra Max renssen / sich mit der Nascho. barten werffen lassen. Ludzka kuchnia sie pasze		
Cochleare	Leffel	Lyżka
Theca cochlearia	Leffeltorb/Leffelsutter	
Cochlearium		puzdro do tyzek
Sal	Salz	Sól
Salinum, Salillum	Salzfaß	Solnica
Fatima	grosse Schüssel	Misa
Patella, Scutula, Scutella	ein klein Schüssel	
	Miseczka albo przystawka	
Acetabulum	} Senffschüßlein/ Einteuchschüßlein	
Oxybaphum		
Catinus, Paropsis	ein tieffe Schüssel	Głęboka miska
Animus est in patinis	er gedendet zur Krippen	
	W kuchni mißt	
Struices patinarias concinnare	viet auff die Schüssel	
	legen Porządnie misy wydać	
Eseale	} Schüssel mit Speise	
Vas escarium		
Lanx, Discus	Lebeschüssel	Miska do zbierania stolu
Patinarium	Schüsseltorb/ Miska/ Konewnik	
Circulus	Schüsselring	Przedak
Culter	Messer	Noż
Capulus cultri	die Koppe am Messer/	Głowa nożowa
Manubrium	Schale am Messer/	Okladziny
Theca cutellaria	Messerscheide/ Messerfutter/	Nożenka

Canistrum } Brodforb
 Panarium } Chlebowy kos
 Pelvis Becken Niednica
 Malluvium } Handbecken / Handfaß
 Polubrum } Státek od vmywania nog rak
 Pelluvium Fußbecken Státek od umy-
 wania nog

Gutturium } Gießfaß / Gießkanne

Aqualis, Guttus } Nálewka

Aqua manualis Handwasser Woda dorať

Epistomium, Siphunculus. Hânleim faß / oder Zapff
 Kureť ábo Cjop

Excipulus Zapfffaß / tröpfßfaß / ledfaß Sáseczka pod

Cantharus Kanne Konew (cjop

Plenis cantharis bibere zu ganken Trinken Pelne piť

Semiplœnis cantharis bibere zu halben trinken

Po potowje piť

Ansa Handhabe / Hencfel Vcho v konwi

Cirnea Schenkkanne Rozmiar / Dzbán

Quid est vel stat à Cyathis } der da einschencet

Pocillator } Podezášy

Potistris VogelTrinckhörlein

Kozek z ktorego ptácy pijája

Cyathus } Becherlein / Klein Trinckgeschirr

Pocillum } Kubeczek

Scyphus, Crater grosser Becher / Hoff Becher
 Kubek / Kostrchan

Calix Kelch / Becher Kielich

Calix vitreus Trinckglas Szkláneczka

Patera, Phiala Trinckschale Czarka / Czaska

Poculum Trinckgeschirr Kubek

Poculum aureum	gölben Becher	Stoty kúbet
Poculum argenteum	silbern Becher	Śrzebrny kúbet
Poculum ansatum	Trindgeschirr mit einem Händel	Kúbet z usymá
Poculum fictile	ein Krauß	Glinány dzbáneĸ
Poculum ligneum	hölzener Becher/	Drewniány kúbet
Pocula vitrea, Vitreamina	Gläsin Trindgeschirr	Szklence

Vitrum	Glaß	Szklencá
Vitrum cerevisarium	Bierglaß	Od piwá szlencá
Vitrum vinarium	Weinglaß	Od winá kieliseĸ
Modiolus	klein Körnerlein	Kieliseĸ
Bombylius	Kutter oder Engster	

Sklanny z dluga szyja albo nosem státek

Nimbus vireus	ein gläserne Flasche zu wolrtechenden	
	Wassern oder Salben	Baniá od wodeĸ

Oscyphiu	ein Indlanische Ruß	Orzechowy kúbet
----------	---------------------	-----------------

Argyrotheca	Silberschaff	Szaffá gózie śrzebrne
		stácki od pica chowája

Culullus, Camelus, Elephas	ein grosser Will-	
	kommen	Szeroka czásta

Urceolus	ein Krüßlein	Atusyczeĸ
----------	--------------	-----------

Carchesium	ein hoher Krauß	
		Wysoki krusz albo Kielich

Cymbium	ein Trindgeschirr wie ein Schifflein	
		Czástka ná kstalc lodki

Scyphus Herculaneus	ein schrecklich groß Pokal	
		Żbet wielki Kostruchan

Fidelia	steinern oder IrdenKrug	Gliniány dzban
---------	-------------------------	----------------

Lagena	Glasch/Leget	Glásá/Lagiero
--------	--------------	---------------

Dyota	Trindgeschirr mit zweyen Händeln	
		Dzbano dwu uchu.

OEna-

Oenophorum Weinkanne. Winna konew.

Lecythus Deltrug. Oleyny dzban.

Aquiminarium, Nasiterna, Trichilum. ein überstündtes

töpffern Wannichen zum kühl Wasser/

Wanna od chłodzenia

Candelabrum } Leuchter/ Liechstock

Lychnuchus } Lichtarz/ Swiecznik

Lychnuchus pensilis vel pependens. ein Krone

Zawieszista Korona albo Lichtarz

Fax Fackel. pochodnia

Candela Kerz/ Liecht. Liania świeca

Lychnus, Lucerna brennende Liecht

Gorajaca świeca

Servare lucernam. Sehen daß das Licht nicht schaden
thue. Pilnować świece

Emungere lychnū das Licht vnsen swiecy nos utrzyć

Cereus, Cerea Wachsliecht Woskowa świeca

Candela sebacea vnßilt Liecht/ Zoyowa świeca

Ellychnum das Lacht. Knot

Emundatorium Liechtpuß/ Liechtschneuse

Nożyczky od świece/ Szczypawki

Fungus ein Puß. Nos swiecy wtarty

Umbraculum, Umbella Liechtschirm

Kolo albo Zastona od świece

Lychnotheca Liechtpaudel/ Puzdro do świec

Bacilli Liechtespieße Lastki od świec

Formula Liechtforn Formá

Laterna Latern. Laterná

Lampas, Lychnus pensilis Lampe Lampá/ Ká-
ganiec

DE

Von der Küchen. O Kuchni.

Culina, Coquina	Küche	Kuchnia
Culina tabulata	Topff und Schüsselbreiter/	Szelbaki
Cocus	Koch	Kucharz
Archimagirus	der Küchenmeister	Kuchmistrz
Ministra coquinaria	}	Köchin
Ministra culinaria		
Focaria, Coqua	}	Kucharka
Coquere		
Decoqui	einsieden	Dowrżec/Wynurżec
Condire	Würzen	Zaprawić
Sale nimum condire	Bersalzen	przesolic
Theca aromataria	Würzlade	Korzenna skatnia
Arma coquinaria	das Küchengereht	
	Kuchenne statti	
Culter incisiorius	Nachmesser	Siekacz
Hydria	Wasserkrug	Wodny dzban
Urceus	Eymmer	Wiadro
Bitula	Schöpff Eymmer	Węborek/Kubel
Hausstrum	Eymmer an einem Rade/	Cierpadłona
	Polowrocie abo Węborek	
Urnarium, Lavatrina,	Wasserstein	Wyrobiony ká-
	mien w ktorym statti fornia	
Ahenum, Caldarium	Kessel	Kociet
Lebes	Tiegel	Tygel/Kynka
Olla	Topff	Garniec
Olla aenea	Ehrner oder Kupffern Topff	
	Miedziány garniec	
Olla tritoria	Reibetopff/	Donica

Tritorium	Niebekule	Wiercioch
Fundus ollæ	der Boden am Topff	Dno garncowe
Tripus	Drenfuß/	Drybanek/
Tripes	Drbes	Drybus
Sartago	Bratpfanne	
Frixorium	Do smażenia panewka	
Sartago piscatoria	Fischpfanne	Rybna panewka
Incoctilia	verzinnete Kessel	Pobielany Kocioł
Chytropus	Topff mit Füßen	Garniec z nogami
Cortina	Garbkessel	Garbiński Kocioł
Pultarius	Brennpfanne oder Ruspfanne	
Kociołek w którym się Jazyna warzy		
Cochlear, Cochleare	Löffel	Lyżka
Tudicula	Kochlöffel	Warzachiew
Spatha, Rudicula	Schaumleffel	
	Warzachiew ktora sumuja	
Infundibulum	Trichter/ Föhlhalsgen	Lijeł
Triquetra	Quirdel	Wiatro
Furcula carnaria	Fleischgabel	
Widły do zawieszania mięsa		
Creagra, Fascinula	Fleischgäbelein	
	Widlice/ Widelki kuchenne	
Radula, Cnestrū, Tyrocnostis	Reibensen/	Tarłka
Cratis, Craticula	Roost	Kość
Lardarium	Spießnadel	Szpilka ktora spikujā
Veru	Bratspieß	Kożen
Veruculum	Bratspießlein/ Vogelspießlein	
	Kożonek	
Astatorium	Bratenwender	
Veru automaton	Instrument ktory pteczyście obraca	
Cribrum, Incerniculum	Reiterle/ Sieb	Sito

Cilicium, Cribrum setaceum Härln Sieb
Włosiane sito

Colum Selgetuch *Chusta* přes kora cádžæ
Qualus, Corbis vimineus Seig' korb/ Korb od cádženia
Quarus cerevisiarius Hopffenseiger/ Pivowarski korb
Echinus Dürst damit man inwendig die Kannen rein
macht *Szczotka* kora wewnatrž
konwie wymywają

Alveus ein Mulde *Kopan* / Niecti

Alveolus ein Müldelein *Kopaneczka*

Orea Cadus salsamentarius ein Fass/ darinn man
Fleisch oder Fisch einsalzet *Státek* w korym
mieso abo ryby solą

Forceps Feuerzange *Kleszcze*

Batillus Feuer schaußel/ *Szafelka* kuchenná

Foculus mensarius Feuerpfännlein/ darüber man die
Speise auffm Tische warm helt/ ein Feuerforge
Práwdá ná korey przygrzywają potraw

Ignitabulum, Ignarium Feuerzeug
Krzesiwo

Pyrites Feuerstein *Krzemień*

Chalybs Feuerpfen *Ogniwó*

Sulphuratum 1 Schwefel/ Schwefellicht

Filum sulphuratum 1 Siarczana świeczka

Fomes, Suscitabulum Zunder/ Isiel

Zągiw / abo *chusta spalona*

Capere in fomite ignem Feuer schlagen

Wkrzosać ogień

Follis Blasbalck

Niectek korym poddymają ogień

Flabellum ein Fochel

Dymka / abo *Wachlarz*

- Torris	ein glühender Brandt	
	Rospalona	ábo žywoá głownia
- Titio außgeleschter brandt/	Martwa	glownia
- Carbo außgeleschte Kohle	Martwy	wag.
- Pruna glühende kole/	Rospalony	ábo żywy wag.
- Cinis	Asche	popioł
Favilla	glühende Asche	Kzarzewie
Scintilla	Füncklein	Skrá/Iskrá
- Funale	Lartigel/	pochoďnia/
Fax, Tæda	Fackel/	Liana świetá
- Mortarium, Pila.	Mör̃sel	Mozdżerz
	<i>scryma lapienna</i>	Stepka
Pistillum	Mör̃selftempel/ oder Stößel	
	Mozdżerzowykiet/	Bijał
- Spongia	Schwamm	Gębka
- Scopæ	Besem	Miotła
- Purgare scopis	kehren	Omiotac
Scopis aranearum telas deſcere	Spinnweben abkehren	
	Pajeczyny	omiotac
- Baculus, Baculum	Stock	Łaska
- Focus	Herd	Ognisko
- Fornax	Ofen	piec
Fornax calcaria	ein KalkOfen oder BrennOfen	
	Wapienny	piec
Turbo, Ekibanus	DistillierOfen	
	Pieceł do pálenia wodet	
- Furnus	BackOfen	Chlebowy piec
Præfurnium, Furnibulum	Ofenloch	Czeluście
- Fumus	Rauch	Dym

Fumarium, Infumibulum	Rauchloch	
	Dziura ktora dym wychodzi/	Komin -
Fuligo	der Ruß	Sadz. -
Rutabulum	Ofenbrück oder Ofengabel	
	Košior/Ůjeg	
Furca	Ofengabel	Widly -
Pruniceps	Fewenzang	do ognia kleŝeŝe -
Operculum	Stürze	poŝrywka -
Cacabus	ein köppern oder ehernes Kesselchen	
	Miedziány kociołek	
Trulla	Kelle	Kiella ^{nia} , pulleusa, Na
Clitella escaria	Torŝŝen! Stryczki abo	Siadek ^{nia} , Ciem
	do noŝenia gárncow	
Malleus	Hammer	Młot -
Malleus ligneus	Schlegel	
	Kula do tupania drewn	
Malleus lotorius	Waschblewel/	Kijanká
Labrum	Waschzuber	Od ŝororeania ŝátet
Labrum eluacrum	Waschbalze	Od prániá ŝátet
Saccus frumentarius	Kornŝack	Miedh/Wor -
Muscipula	Mäusefalle	Lapica na myŝy. -

XXVIII.

, DE CUBICULO.

Von der Schlafkammer.

O Komorze abo Ložnicy.

Cubiculum Schlafkammer
Komorá góŝie ŝypiaja

Thalamus, Cubiculum nuptiale
Hochzeitkammer / der Eheleutkammer/
Ložnica J Ri-

Riscus Fensterlein in einer Wand / ein blind

Fenster Slepe okno

Lectus Cubile Bette Lože

Lectus genialis Brautbette / Nowożeńców lože

- Lectus ligneus Spannbette // Łożko / Lože

Sponda Seitenbreiter eines Spannbetts
posłonna deski v ložka

- Lectus plumeus Federbett
posciel / ułtane lože

- Lectos sternere vel concinnare das Bette machen
Wła lożku ułtác

Acubitum, Grabatum Faulbette / Lotterbett
Od przesypania lože

In Grabato levare membra Faullegen
Wczasu ná ložku zázywác

Fulcra die Bettstollen Włogi ložka

Lodix, Stragulum, Teges Bettdecke / Ober-
decke Koldrá ná lože

- Pulvinus } Küssen / Poduska /

- Pulvinar } Hauptküssen / Pierzyna /

- Cervical } ein Psöl / Pierznie

Culcitra vel Polster / Wezglowie /

Culcita Bette Wezglowo

- Culcitra pulmea Federbette pierzyna

Cicitra lanea vel tomenticia Polster mit Schaarwolle
gefüllet. Wezglowie welna nátkán

Culcitra sub alaris Schulderküssen

Grzebierna albo spodnia poduska

Culcitra stramentica Strohsack Skomiana poduska

Storea, Matta Matte / oder Strodecke / Matka

To

Toral, Toralium	Lenlach	prześcieradło —
Operimentum lecti	Zieche	pościelka na pościel
Gaufape	Roge/grobe Decke/	Kot/Gumá
Vitta le Quaria	Schlaßhaube/	Czapczka nocna/ Czepek —
Conopæum, Peristroma, Cortina	}	Berhang vmbß
Velarium, Velamen		Bette/ Gardine
Cortina striata		Záslonki vloža
		gefaltene Gardine
		Sáldowána zásloná ábo Koldrá
Annuli cortinales seu velares		Furhänge Ringlin/Bar-
		dinenringlin Kolcá u Koldry
Tapetum, Tapes	Teppich	Kobierzec —
Aulæa, Vela regia, Aulæa Attalica		
		Türkische item Niederländische Teppich
		Szpálery/Kobierce/Obbicia
Cunæ, Cunabula	Kindermiege	
		Dziecinna kolebka ábo Polyska —
Incunabula	Kinderbettlein/Dziecinna paściel	
Matrrix seu motor cunarum	die das Kind wleget	
		Tá co dzieci Polyske
Fasciæ	Wiegenbender	Pieluski
Capfa, Cista, Arca	Lade/Kaste/Throne —	
		Skrzynia
Capsula, Capsella, Cistella, Arcula		
	Ladlein/Thrünlein.	Skrzynka —
Perscrutari arculas	die Kästlein aufsuchen	
		Skrzyniew, trzasać
Capsella scitilis	Sparbüchse	
		Skrabuszka ábo Skarbniczka —
Basillus cubicularius, Ignitabulum	Fewerkolbe/	
	Glutysanne Instrument od zagrzewania	
	pościeli	I 2 Ma-

-Matula, Scaphium Brungſcherbel Vrynát
 Matella medica, Matellio Harn glaß
 Sella familiaris Nachtsuel / Kammer ſuel
 Szilanny Vrynát
 potrzebny ſtoleż

XXIX.

DE STABULO.

Vom Stalle. O Stáyni.

Stabulum	der Stall	Staynia
Stabularius	Stallbub	Maſtalerz
Stabuli custos	Stallknecht	
Stabulatio	Stallung	
	Mieysce gozie bydło stáwiaja	
Saginarium	Wieststall	Karmnit
Foenile	Hewboden	Siennica
Bubile, Bovile	Kühstall	
	Krowi chlew ábo stáynia	
Ovile	Schaafstall	Owczárnia
Caprile	Ziegenstall	Koziarnia
Hara, Suile,	Sáwstall	Swini chleb
Equile	Pferdstall	Konſka stáynia
Equile publicum	Mahrstall	Morſtal
Carcer equorum	Stoh-stall	Konſka klacká
Cella equi	Standt	Kozwora konſka
- Præsepe	Krippe	Zlob
Vannus	Futterschwinge	Opatka
Furcilla	Strewgabel	Widly
Frænum	der Zaum	Wedzido / uзда
Habena	der Zügel am Zaum	
Rerinaculum	Engiel, Wodza	

Lorum Riem Rzemien
 Capistrum Halfter Wzdziemca
 Ephippium, Stratum Sattel Siódło-
 Capulus strati das Sattelhäupt/ Głowá v siódła
 Clitella Saumsattel. Samki/ podroznytlomok
 Dorsuale, Instratum ein Rückendecke
 Nastolka

Cingula Roßgurt Poprag
 Orea Brechjaum/ das Gebiß am Zaum Krygi
 Lupatum Hart Gebiß Krygowa v zda
 Fuscilla Maulkorb Baganiec
 Stapedes, Stapiæ Stegreiffen/ Bâgels. Strzemionia
 Frontale das Stringereht/ das Hauptgestiege
 Naczelnik

Helcium das Kummel Szla/ Chomato
 Calcar Sporn Ostroga
 Calceus equi, Sola ferrea Huffersen Podkowa
 Clavus solcaris Hufsnagel Hufsnal
 Strigil. Strigilis Strigil/ Roßkampff

^{nastelnik} Grzebło/ Cudziódło/ Szropó
 Phalera Roßgezierden/ Pferdrußung/ Story ná konia
 Antilena Brustriemen/ das Vorgezeug. popiersien
 Postilena Schwanzriemen/ Hinderbug/ das Hindergerieht.
 pusztika

Habenas laxare den Zaum schieffen lassen
 Woze pupuscié

Habenas contrahere Anhalten/ Wodze zawściagnac
 Rubdere equo calcaria ein Pferd anstechen

Konia ostrogami zewrzić
 Equum conscendere vel insilire auff ein Roß sitzen
 Na konia wsiesć

Equum curare ein Pferd warten Opátrowac konia
 Equum detergere ein Pferd wischen Cudzić konia

Equum

konie

aquare etn pferd in die trenckel reiten / nápoié
 ad plaustrum adjungere etn pferd anspannen
 calceare etn pferde beschlagen
 experiundum dare ein pferde bereiten lassen
 in gyros torquere etn pferde tummeln / ná koniu
 wytracać / item, kótem abo kárera biegać

Flagellum, Scutica Geißel Bicz
 Fimetum, Sterquilinium Mistgrube Gnoymie
 Ingerere aliquid in sterquilinium in Mist schütten
 Wagnoy wyrzucić.

xxx.

DE BALNEO.

Vom Bade. O Lázní.

Balneum, Balneæ	Bad oder Badstube	Láznia
Thermæ	Warmbad	Cieplice
Balneæ parentales	Seelbad	Žáduschná láznia
Balneator	Bademeister	Láziebník
Sudatorium, Vapora- rium, Laconicum	Schweißbad/ die Badstube	Láznia/ w ktory sie poga
Hypocaustum		
Lavacrum	Wasserbad	
	Láznia/ w ktorey sie jedno plocho	
Solium, Labrum	Wanne	Wánna
Apodyterium	1 Hüterstube/	Zuwálnia
Spoliarium	1 Aufziehestube	
Lixivium	Lauge	Lug
Smégma	Seiffe	Mydlo
Pecten	Kamm	Grzebień
Tophus, Pumex	Reibstein/ Kramstein	
	Kámen od šcierántá	

Pileolus stramineus Badehütlein
 Stomiana lazienna czapka
 Subligaculum Niederkleide
 Samuráły/ albo Spodnice
 Sudarium Schweißtuch
 Chusta Ktora pot ścierája
 Scalprum chirurgum, Scalpellum Phlebotomum
 Flite/ das LaßEysen/ Puszczadło
 Venæ sectio } Aderlassung
 Phlebotomia } Puszczanie krwi z żyły
 Secare venam zur Ader lassen Zyczaćiac
 Excipulum ein Laßbeden
 Wiedniczká w Ktora Krew puszczája
 Scarificatio das Schrepffen/ puszczanie krwi bántami
 Scalpello cutem conscindere Schrepffen Bántki śiekać
 Cucurbitula Kópy/ Schrepffhörnlein/ Wántka
 Lychmus nasutus das LaßEiecht/ Knot w Łagáncu
 Supparum Bad Tuch Botuch
 Tonsor Scheerer/ Barblerer Bálwierz
 Novacula, Culter tonsorius Schermesser
 Brzytwa
 Forpex, } Haarschere/ Nożyczki Ktoremí
 Forpicula } Kneipscherlein Włosy strzyga
 Involucra, Humerale linteam Scheertuch/ Haartuch
 Chusta od golenia
 Xyrotheca ein Scheerfutter/ Bálwierstie puzdro
 Forfex, Odontagra, Dentiducum eine Zange
 Kleścze od wyrywania zębów
 Dentiscalpiū Zahnstecher Dremientko do zębów
 Dentifricium Zahnpulver
 Propek od bielienia zębów

Auriscalpium	Ohrenleffel	Všák
Specillum vulnerarium	Wundensen	
	Želastko ktorým rány exptorujú	
Specillum latum	die Spatel	Spatel
Cauterium	Brennensen.	Želázo od pálenia čžtonkew
Fascia	Bandt/	Chustá od rány
Fasciola	Binde	
Micella	Armband/Binde	darinn man einen Arm trägt
	Reczník ná ktorým ušomna reže nosá	
Pittacium	Pflaster	plastr
Torunda	eine Wicke/eine Messel	
Lineamentum	Anot od ran	
Nartheceum	Salbenbüchse	Máściowa pušlá.

XXXI.

DE SCHOLA ET RE LIBRARIA.

Von der Schulen/Büchern vnd seinen zugehörē:

W Szkole y Rzeczách Szkolnych.

Schola, Ludus	Schul
Ludus literarius	Szkola
Academia	Hohe Schul Collegium
Gymnasiarcha	
Gymnasiarchus	der Schulen Rector/
Ludimoderator	der Schulmeister/
Ludimagister	Rector Szkolny
Præceptor, Doctor	Lehrer/Unterweiser
	Nauczyciel
Professor	ein öffentlicher Leser vnd Lehrer/ Professor
Scholasticus	Schül. r/ Zak/Dijat/Rybalt
Pædagogus	Kinderlehrer pedagog
Liber, Codex	Buch Kiegi
Libellus	Büchlein Kiazki
Liber alphabetarius	ein A b c Buch Donácié

Puer alphabetarius	etn Knab der das A b c lernet	
	Máty nowy zaczeł	
Manuale	Handbüchlein	
Enchiridium	przyeczne Książki	
Album, Matricula, Catalogus	Nahmenbuch / Nahmen-	
register	Książki w Ktore imiona obce wpisują	
Libellus memoria vel memorialis	Gedenckedel	
	Pamiętna Karta	
Libellus supplex	Supplication / Schriftliche Bitte	
	Supplikacja	
Libellus famosus	ein Schmäheschriffe	
	Srometna Karta / item, Kartelusz	
Fasti, Calendarium	Calender	
	Kalendarz / Minucye	
Annales	Jahrzeit Buch / Chronica	abo Kiegi gózie
Chronica	Geschichtsbuch.	pisano sie przez rok
		Dzieje / Rocznik
Diarium	Buch / darinn verzeichnet wird /	
Ephemeris	mas täglich geschicht	
Commentarius	Dziennik	
Museum	Studierstuben	
	połoy do czytania abo nauki	
Bibliotheca	Liberen	Sprzetr riag
Typographus	Buch rucker	Drukarz
Officina typographica	Druckeren	
	Drukarnia	
Librarius	Buchschreiber	Pisarz
Bibliopolium	Buchladen	Kiežny fram
Bibliopola	Buchführer	Kiażnik
Bibliopegus	Buchblinder	Introligator
Literæ, Epistola	ein Brieff oder Sendbrieff	
	List / List do kogo pisany	

Epigraphe	die Oberschrifte	
Exemplum literarum	Abſchrifte eines Brieffs	
Epistolarum fasciculus	ein bündlein Brieffe	
Literæ honorariæ	Credenzbrieff	
	Credenz albo Wierne listy	
Tabula	Tafel/ Register	Tablica/ Regeſtr
Tabella	Täſſlein	Tabliczka
Tabellarius	Briefftrager/ ein Bot	
	poſel/ Curſ r	
Pugillares lapidei	ſteinern Schreibtäſſlein	
	Kamienn: plegi	
Litera	Buchſtab	Litera/ Zywioł
Præformare literas infanti	eine Vorſchrift machen	
	Spoſob piſania podać	
Syllaba	Sylb	Syllaba
Dictio, Verbum	Wort	Słowo
Oratio, Sermo	Rede	Mowa
Acroama	kurzweilige Rede/ der man gerne zuhöret/	
	Krotowilna a przytym pożyteczna mowa	
Carmen nuptiale	ein Hochzeitlied	Ślubna pieśń
Historia	ein Hiſtori	Historia
Argumentum	Periocha ein kurzer Inhalt oder	
	Begriff eines weitläufftigen Handels	
	Summariusz rzeczy	
Apologus	ein Fabel/	Powieść
Fabula	Meerlein	Bayka
Ænigma, Scrupus	ein Rezel	Gadka
Proverbiorum, Adagium	ein Sprichwort	Przypowieść
		Dia-

Dialogus	ein Gespräch	Rozmowa
Apologia	Verantwortung/ Entschuldigung	
	Obmowa	
Palinodia	Widerriß	Odwołanie
Versus, Linea	Verß/ Zeil	Wierß/ Zaczoto
Stylus, Graphium	Grieffel	Gräßfla
Calamus, Penna	Schreibfeder	Piorko
Crena calami, Fissura calami	Schlitß an Feder	
	Wrobleń u piorka	
Cultellus scriptorius, Scalpelli	Federmesser/ Schreib-	
	messerlein	Szkrypturalik
Theca pennaria, Graphiarum	Schreibzeug	
	Kalamarz/ Penna	
Atramentum	Dinten	Inkaust
Atramentum dilutum	dünne Dinten	Rzadki inkaust
Atramentum scriptorium	Schreibdinte	Inkaust
Atramentum fuligineum	Buchdruckerferntß	
	Drukárski inkaust	
Atramentum sutorium vel coriarium	Schusterschwärze	
	Dziegieć/ Czernidło	
Atramentum tinctorium	Ferberschwärze	
	Farbá ed swarcowania	
Atramentarium	Dintenfaß	Kalamarz
Operculum	Stöpsel	Stipsel
Ampulla	Dintenflasche	Inkaustowa banká
Signum, Sigillum	Petschier/ Siegel	pieczęć
Charta, Papyrus	Papier	papir
Officina chartaria	PapierMühle	
	papirny Młyn	
Charta scholastica	Schreibpapier	
	Nieprzebijający papir	
	Char-	

bibula	durchschlagend Papier	Przebijający
Crassa	grob Papier	Miaższy
scabra, scabrosa	hochricht Papier / Rauchpapier	
	Chrupowaty	
complanata	geglätter Papier	Gładzony
levigata	geschlagen Papier	Planowany
regia vel imperialis	Regalpapier	Regalowy
emportetica	Kramerpapier	Kramny
pura	unbeschrieb n Papier	
	Prożny / niepisany	

Augusta fein linde ode Postpapier / Przedni

aluminata Planirt Papier / Zalunowany

Volumen papyraceum ein Buch Papier
Libra Pápiru

Segestria	Pactpapier / Matulatur	Szrane
Scheda	ein Zettel /	Cedulka
Cucullus	Lüte / Scharnüzel	Trabka
Philyra, Folium	ein blat Papiers	List
Pagina, Pagella	die eine seyte eines Blats	
	Karta	

Scriptura, Scriptum Schrifft. pisanie / pismo

Scriptura sacra heilige Schrifft pismo święte

Margo der Rand Brzeg

Duernio Bogen Papier / zwey Bletter beyssammen
Arkus Pápiru

Quaternio vier Blätter beyssammen

Octornio acht Blätter beyssammen

Arkus w ośm kart złożony

Membrana } Pergament

Charta pergamentena } Párgamin / Kumpáturá

Membrana delecticia. Palimpsestus Pergament/ das man
 t. n abwischen vnd wieder schreiben/ als die Eselshaut/
 Pargaminowe Kiaszki/ ná ktorý
 sie y pise y máže

Capfa Buchsack Worek do Kiaz

Umbilici Spangen an Büchern/ Bucheln
 Puckle v Kiaz

Involucrum libri, Sitybus überzug eines Buchs
 Powoloka na Kiegi

Pluteus, Armarium BücherRepositoryum
 Szaffa od Kiaz

Theca pulvearia vel arenaria Strembüchse/ Sandbüchse
 Prochownicz

Creta Krende Kreta

Cera Wachs Wost

Cera minitula roth Wachs Czerwony Wost

Cera sigillaris Siegelwachs/ Listowy Wost

Linum Brieffsaden

Sznurek od wiazania listow

Calculus Rechenpfennig Liczman

Abacus Rechentisch Stol ná ktorým rachuje

Ad calculos vocare die Rechnung vberschlagen
 Rachować

Regula, Canon Linial Linija

Circinus Cirkel Cerkiel (Pulpit.

Riscus, Pluteus, Pulpitum Pulpet/ Pultbret

XXXII.

DE TEMPO ET REBUS PERSONISQUE
 Ecclesiasticis.

Von der Kirchen / geistlichen Dingen
 vnd Personen.

W Kościele/ Rzeczach y Osobach Kościelnych

Ecclesia	1 Versammlung der Christen <i>Kościół</i>	
<i>Civitas Christiana</i>	<i>Intelektualny</i>	
Templum, Aedes sacra	Kirche	<i>Kościół</i>
Ecclesia collegiata, Basilica	Thumbkirche	
	Tumski Kościół/Tum	
Ecclesia Cathedralis	hohe Kirchen/	Przedni Kościół
Aedes paroeclialis	Pfarrkirche	
Aedes curiata	Sarkki Kościół/Sara	
Parochia pagana	Dorffkirchen	<i>Wiejskie Kościoły</i>
Aedicula	Kirchlein <i>Kościółek</i>	
Sacellum	Kapelle <i>Kapliczka</i>	
Fanum	Feldkirche <i>Kościół w polu</i>	
Sacrum Res divina	Gottesdienst/Tabożeństwo	
Idolium	Göbtenhaus	
	<i>Kościółek/Bátwochwalski</i>	
Lararium	Haus Kapelle. <i>Kapliczka w domu</i>	
Coemeterium	Kirchhoff oder Gottsacker	
Polyandrium	Kierchow albo Cmintarz	
Valvæ templi	Kirchthüren <i>Drzwi Kościelne</i>	
Adytum,	Sacristen <i>Zakrycia</i>	
Sacrarium	Dreßkammer	
Asylum	Frenheit <i>Mieysce ná ktorým sie nie godzi poimać</i>	
Triton	Wetterhan auff der Kirchen	
	<i>Kurek ná Kościele</i>	
Monasterium, Coenobium	Kloster	<i>Klasztor</i>
Cantiones Ecclesiastica	Kirchengesänge	
	<i>Pieśni Kościelne</i>	
Rituales libri	Mißal/Messbücher	<i>Mszaly</i>
Ara, Arula	Altar	<i>Oltarz/Oltarz</i>
Altare	hoher Altar	<i>Wielki Oltarz</i>

<i>Aram dedicare vel sacrare</i>	<i>Altar melken</i>
p	swiećić Altarz
<i>Signum Christi in crucem subla.</i>	<i>Crucifix Crucifix</i>
<i>Statua, Idolum</i>	<i>Bild/ Göze/ Gemäide</i>
<i>Simulachrum</i>	<i>Stup/ Balwan/ Obraz</i>
<i>Colossus</i>	<i>groß Bild/ Roland Balwan</i>
<i>Ofcilla</i>	<i>Wächseue Bilder Latki</i>
<i>luncula</i>	<i>item, Kinderpöppen</i>
<i>Casula</i>	<i>Meßgewandt Ornat</i>
<i>Infula</i>	<i>Bischoffshut Biskupia czapka</i>
<i>Labarum, Vexillum sacrum</i>	<i>Kirchensahne</i>
	<i>Choragiew kościelna</i>
<i>Subsellia templorum, Fori</i>	<i>Gestüle Ławy w Kościele</i>
<i>Sella plicatilis</i>	<i>Predigtstülchen Stładány stolek</i>
<i>Erarium pauperum,</i>	<i>Gemein Kasten Skarbnica w</i>
<i>Gazophylacium</i>	<i>Etorey stład ná ubogie chowája</i>
<i>Eleemosyna</i>	<i>Almosen Játmużná</i>
<i>Sportula</i>	<i>Spende Powiednia játmużná/ Obrok</i>
<i>Baptismus,</i>	<i>die heilige Tauffe</i>
<i>Baptisma</i>	<i>Chrzest</i>
<i>Baptisterium</i>	<i>Taußstein Chrzciłnica</i>
<i>Compater, Susceptor</i>	<i>Gevatter/ Pate</i>
<i>Fidejussor baptismi, Testis</i>	<i>Kum/ Patek/ Chrzestny</i>
<i>baptismi, Initialis parens</i>	<i>oćiec/ Amotr</i>
<i>Lustricus dies</i>	<i>Taußtag Dzień Etorego Etro ofrzczon</i>
<i>Initialis vel lustrica necessitudo</i>	<i>Gevatterschaft</i>
	<i>Kumostwo/ Amoterstwo</i>
<i>Aqua lustralis</i>	<i>Wenhwasser/ Swiecona woda</i>
<i>vel consecrata</i>	
<i>Aspergillum</i>	<i>Sprengel Kropidło</i>
<i>Aquiminarium, Vas lustrale</i>	<i>Wenhwasser Faß</i>
	<i>Státeł od swiecony wody</i>
	<i>Amula</i>

Amula sprengessel/ Kociołek od świecony wo
Circumferre aqua das Weyhwasser geben (d)

Kropić świeconą wodą

Excommunicatio der Bann Kława

Pila Pfeiler Filar

Suggestus, Suggestum Predigstuel die Cangel

Kązałnica

Thus Weyrauch/ Kadzidło

Thuribulum Rauchfaß/ Weyrauchfaß

Turribularz/ Kadzielnica

Acerra Weyrauchfästlein

Krupka albo pudelko kadzielne

Hierotheca Monstranz Monstrancya

Campana Glocke Zwon

Nola, Sistrum, Tintinnabulum Glöcklein/ Schelle

Zwoonek

Cymbalum Cymbel Cymbal

Crotalum, Crepitaculum Klapper

Kłopotki/ Kżegotki

Sepulcrum das Grab Grob

Sepultura das Bergrábnüß Pogrzeb

Sepulchretum ein Ort da viel Gráber seyn

Miejsce gdzie sítá grobow

Sepulchrum familiare eignes Bergrábnüß/ własny grob

Sepulchrum hereditarium Erblt h Grab

Dziedziczny grob

Sepelire Begraben Pogrześć

Glebam in os injicere Erde auff den Todten werffen

Gársćia ziemié umártemu postużyć

Lo

Loculus, Capulus	Sarg/Todtenkiste	
	Truna/Drzewsko	
Scandapila, Feretrum	Todtenbahr	Mary
Cenotaphium	Ehrengrab/Gedächtnißgrab	
Tumulus honorarius	Story/Ozdoba grobowa	
Epitaphium, Inscriptio sepulchri	Grabschrifft	
	Napis Publica na grobie	
Cippus	Grabstein/item, Creuz am Wege	
	Mogila/Znak gdzie zabity leży	
Ossorium	das Beinhaus	Kośnica
Funus	Leiche	Martwy trup/Ciało
		zmárlego człowieka
Funus curare	die Leiche bestellen/	Pogrzeb sporządzić
Funus efferre vel exportare	die Leich zu Grabe tragen	
	Wynieść umárlego	
Ire in funus, Funus prosequi	mit zu Grabe gehen	
	Ná pogrzeb iść	
Funeralia, Iusta funebria, Mortualia	Ceremonien in eins	
Begrábniß/ Btztten	Pogrzebne Ceremonie	
Funebris concio	Leichpredigt	Razanie pogrzebne
Exequia, inferia, Solennia funerum	Bestattung zu der	
Erden/Begrábniß/	Pogrzebny obchod	
Coena Domini, Synaxis, Communio sacrosancta	Sacrament albo	
Nachtmahl des HErrn	Swiatosc wieczerzy pánstkiej	
Missa	Messe	Misa
Inferia, Piaculare sacrum	Seelmisse	Zadusna Misa
Preces horaria	Gebebüchlein	Modlitewki
Sphærule precatoria	Paternoster	Paciorki
Supplicatio	Procession	Processia
Pontifex Maximus, Papa	Papst	papież

Cardinalis	Cardinal	
Purpuratus pater	Kárdinal	
ArchiEpiscopus	Erzbischoff	Archybiskup
Pontifex, Episcopus	Bischoff	Biskup
Litus	Bischoffsstab	Curwatura
Episcopus designatus	Coadjutor	Coadjutor
Initiator, Episcopi vicarius Suffraganeus	Weybischoff	Suffragan
Antistes, Præsul	Prelat	Prálat
Antistitium, Episcopatus	Bisthumb	Biskupstwo
Præpositus, Præses	Probst	Proboscż
Canonicus	Thumherr	Kanonik
Abbas, Archimandrita	Abt	Opát
Abbatissa, Antistita	Ebtissin/Priorinne	
	Opática/Kiegi/Stárþá	
Decanus	Dechant	Dziekan
Cænobiarcha	Oberste im Kloster	Przeor
Monachus	Münch	Mnich
Monachus instituti sui desertor	ein verlauffner Münch	Żbieg
Virgo Vestalis, Monialis, Monarcha	Klosters	
	fraw/oder Nonne	Mniżka
Fremita, Anachoreta	Einsiedler/oder Waldbruder	
	Pustelnik	
Patriarcha	Altvater	Patriarchá
Sacrificus, Sacerdos	Pfaff/Opfferpfaff/	
	Kiadz/pop/Kniaż	
Sacerdotium	Pfründe oder Prebende	
	Præbendá	
Mystra auricularius	Weichvater	Spowiednik
Presbyter	Priester	Kaplan

Apostata	Abtrünniger Christ/	Námálné
Superstitiosus	Abergläubiger	Tababonné
Hæreticus	ein Ketzér	Kacérz
Hæresiarcha	Erzfetzer	Arceyfacerz
Hypocrita	Heuchler/ Gleißner	Obludník
Jesuita	Jesuitér	Jesuitá
Idololatra	Götzendiener	Bátwochwálcá
Parochus, Pastor	Pfarrherr	Pleban
Diaconus	Kaplan	Diacon
Concionator	1 Prediger/	Predicant
Ecclesiastes	1	Kázmodžteja
Concio	Predigt	Kazánie
Catechismus	Kurzer Begriff der ganzen	
	Christlichen Lehre/ Katechism	
Theologus	1 Gelehrter der heiligen Schrift	
Sacrarum litera-	1 Theolog/	Wpisnie swie.
rum consultus	1	cym biegly
Senatus Ecclesiasticus	das Consistorium	
	Sąd duchowny	
Synodus	Zusammentunft der Geistlichen	
	Sjazd duchownych/ Synod	
Ædituus Æditimus	Küster oder Glöckner.	
	Żwoniarz/ Żwonník	
Cantor	Singer/	Kantor/ Spiewák
Symphoniaci	Figurirer	Ep figura spiewája/ Figuris
Organarius	Organist	Organista (stwie
Edilisacer	KirchenVater	Vitriřus
Daδuchus	Fackeltrager/	Pořwieczarz/ Żwiecuch
Lychnuchus	Laternetrager/	Podlaterni/ Laterniuch
Ceroplastes, Cerarius	der Wachsin Leuchter oder andere	
	macher	Co Woskowe swiece ábo obrastí robi

Nolæ curator der die Gledenzsche Podzwont
 Labitarius Todtengräber Kopać cōumarte chowa
 Vespillo Todtenträger Cōumartenosi
 Pollinctor Todtensalber Cōumartemásiá smárnje.

XXXIII.

DE RE FORENSI.

Von Gerichtshandeln.

O Sadowych Rzeczach.

Forum ein Ort/daman Gericht helt.
 Sadowy plac/Rynek

Sedilia, Subsellia iudicum Schöppenbanc
 Lawonické miysce

Curia Rathhaus Ratsh

Curia confedit der Rath siget Rada zastadla

Prætorium Raths Haus Sadowy dom

Tribunal Rathsstuel Stolce Sedzięgo

Actor Kläger Actor/ktory skarzy

Accusator Ankläger Skarżyciel

Reus Beklagter Winny

Judex Richter Sedzia

Advocatus ein Fürsprech procurator

Cliens der eines hülffe im Rechten braucht
 ktory obrony w prawie używa

Sententia iudicis das Urtheil/ Decret
 Urteil/Sedzięgo

Actuarius, Abactis ein Gericht Schreiber
 pisarz Actowny

Homicida, Percussor Mörder/ Todtschläger
 Męzoboyca

Parricida	der seinen Vater oder Mutter ermordet	Co Oycá abo Mátkę zabíł
Sicarius, Subsector, Latro	Mörder/ Strassenräuber	
	Mörderz Głównik	Zboycá
Incendarius	Mordbrenner	Ten co ogień zǎłtada y pali
Pirata	Schiffsräuber/ Freybeuter	
	Ten co ná morzu zbija	
Fur	Dieb	Złodziej
Fur manifestus	Dieb/der mit der Dieberey ergriffen wird	
Seu manifestarius	Jáwny złodziej	
Crumenifeca	Beutelschneider	Kieczymieśel
Manticularius	Taschenreumer/	Mieśłowy
Crumenimulgue	Beuteltrescher	złodziej
Aleator, Aleo	ein Spieler	Gracź
Aleator improbus & pravaricator	Spinkube der die Würffel knüpffet	Kosterá
Sacrilegus	Kirchendieb	Swietołkraycá
Plagiarius	Menschen dieb	Ludziłkraycá
Abactor, Abigeus	Vieh dieb	Wydołkraycá
Furcifer	Galgen schwengel	Galeźnik
Emissarius	Außspeher	Szpieg
Delator	Verráhter	Zdraycá
Erro, Planus	Landstreicher	Biegun
Impostor	Betrieger	Osust
Magus	Zauberer	Czarno Kieźnik
Lamia, Strix	Hex/Záubertinn/Wettermacherin	
Saga, Venesica		Czárównicá
Moneta adulterator	der falsch Geld münget	
	Co myńce fałszyje	
Perjurus	Meinendig	Krzywooprzyśięscá
Receptor, Receptator	Schelmenwirth	Gospodarz co łotry przechomywa

Verbero, Compitalitius zur Staupen g'strichen

Wychoſtany

Stigmaticus Gebrandzeichnet Piatnowany

Stigma Brandmahl/Brandzeichen Piatno

Exul, Extorris Bertriebener Wygnaniec

Proscriptus der in des Reichs Acht ist Wywołaniec

Proscriptio die Ache Wywołanie

Relegatus, Abstinere finibus jussus der des Landes oder
Stadt verweiset ist Wyswiecony

Emtio Kauff Kupno/Kupia

Venditio Verkauf Przedanie

Usura, Fœnus Wucher Lichwa

Fœnerator, Usuarius Wucherer/ Jude
Lichwiarz

Debitor ein Schuldener Dlužnik

Lentus debitor Triconummaris böser Bezahler/ Zau-
berer Zminda/ Zmindarz

Creditor ein Schuldgläubiger/ ein Aufsenher
Jsciec/ Ten co pożyczą drugiemu

Debitum, Nomen Schuld Dług

Nomen impeditum ungewisse Schuld Niepewny
dług

Nomen locuples gewisse Schuld Pewny dług

Pignus, Hypotheca Pfand Zastawa

Creditor Hypothecarius ein Gläubiger der Pfand hat

Jsciec na zastawę dający

Creditor Chirographarius ein Gläubiger der nur eine

bloſſe Handschrift hat Jsciec na Cyrograff
pożyczający

Tabulæ publicæ Stadtbuch Mieyskie Księgi

Tabulæ accepti Buch der Einnahme Regeſtr wſtatków

Tabulæ expensi Buch der Ausgabe Rozchodu regeſtr

Ad

Adversaria	Schuldbuch/ Klectbuch	
	Kiegi gózie długi w pismu	
Diarium	Handbuch oder Register von täglicher	
Aufgab vnd Kost	Regestr gózie sie powshedny	
	rozchod pise	
Synographa, Chirographum	Handschrift /	
Schuldbrieff	Zeznanie	Cyrograff
Autographum	eigene Handschrift	
	Wlasna reka/ Podpis	
Apographum, Exemplar, Exscriptum	ein	
Copen oder Abschrift/ ein Extract	Wypis	
Codicillus	Testament/	Testament
Elogium	Lezter Wille	
Inventarium, Apographa	Beschreibung von	
Haab vnd Gütern	Inwentarz	
Apocha, Acceptilatio	Quitang	Kwit
Diploma	Getaltsbrieff/ Brieff eines Fürsten	
	Zapis/ Przywilej	
Fides publica	Geleithe	Geleyt
Testimonium de naralibus	Geburtsbrieff	
	Od urodzenia list	
Iustitium	Stillstand von Rechten/	Czas gdy
Anstand der Gerichte	nie sadza	
Causa, Lis	ein Sach/ ein Rechtshandel	
	Sprawa przed sadem	
Causa perplexa	ein verworner Rechtshandel	
	del Trudna sprawa	
Senatus consultum	Erkändniß des Raths	
	Uznanie radziecnie	
Edictum	ein öffentlich Mandat Edict/	
	wyrocz	

Suffragium	die Stimm in der Wahl	Wotowante
Cognoscere causam	die Sache verhören	
	Wysłuchać sprawę	
Deducere causam ad ocium	die Sache vertragen	
	Koniec sprawie uczynić / Pojednać	
Comitia	Landtag / Reichstag	Seym
Cercerarius	Stockmeister	Butel
Carcer, Ergastulum	Gefängniß / Kercker	
	Wieżenie / Tárás	
In carcerem compingere	Einsetzen	Wsadzić
Attinere aliquem	Einen verstricken oder anhalten	
	Arrestować	
Emittere à carcere	Loß lassen	Wypuścić
Cippus	Stock	Kłoda
Cygarthus	das albern Haus /	Ktożá
Numella, Boja	Halßensen /	Kuná
Nexus	der von Schuld wegen gefangen ist	
	Ten co dla dżugu wsadzon	
Capitale facinus	That damit man den Halß verwirckt hat	
	Uczynek który ná gardle Farza	
Fidicula	Futter / daran man die Schálke zeucht	
	probá ná żłodźcie	
Compedes, Pedicæ	Fesser / FußEysen	pato
Manicæ	Handbinden	pánna
Verbera, Flagella,	Geißeln / Ruyten	
Scuticæ, Virgæ	Bicz / Rozgi	
Taureæ	Lederne Geißel	
	Włóka / item, Korbacz	
Culeus	Ledern Sack	Skorzany miach
Cauterium	Brennensen	palidło
Laqueus	Strick	powroz
		Crux

Crux, Patibulum Galgen Szubienicá
 Torquere aliquem Martern Mszyc
 Exemplum in aliquem statuere Einen den andern zur
 abschew straffen. Skarác kogo żeby sie
 drudzy z tego kajúli
 Catamidiare Einen an den Rack stellen
 Vpragi stáwic
 Plectere vel truncare capite Köpfen/ den Köpff weg-
 schlagen Scigac
 Suspendere Hencken Obiesic
 Elidere crura Radebrechen Na koto wpleśc
 Distrabere, Displicare mit Pferden zerreißen
 Konmi targac
 Adigere stipitem per medium hominem an einem Pfaal
 stecken Na páł wbić.

XXXIV.

DE OFFICIIS POLITICIS.

Von weltlichen Emptern.

O Urzedziech pospolitych.

Imperator	Cæsar, Augustus	Käyser	Cesarz
Rex	König	Kiol	
Regina	Königin	Krolowa	
Regulus	eines Königs Sohn/proprie: item, Fürst	Herzog/Grass	Krolowic
ProRex	eines abwesenden Königs	Stadthalter/Vice Roy	Namteystnik
InterRex	eines verstorbenen Königs	Stadthalter	Krolewski
Monarcha	Ober Herr allein	Monarchá	
Princeps	Fürst	Kiaze	
Dux	Herzog	Kiaze	
Archidux	Erzherzog	Arcey Kiaze	

Dux Elector, Septemvlt Churfürst Churfürst / jeden
z siedmi Książ w Niemcach co obierają Cesarza

Electio die Chur Obieranie

Comes Grass Grabiá

Marchio Marggraff Margrabiá

Comes Palatinus Pfaltzgraff Wojewoda Rynski

Comes Provincialis Landgraff Ziemiński grabiá

Libert Baro Freyherr Wolny Pan

Dynasta, Dynastes gewaltiger grosser Herr Książ

Magnates, Purpurati grosse mächtige Herren

Wielmożne Pánowie

Eques auratus Ritter

Passowany Żołnierz / Rycerz

Magister Equitum Marschall Marszałek

Præfectus Regt Starosta / Woyt

Præfectus arcis Oberst in einem Schloß

Starosta / Burgrabiá ná Zamku

Satrapa, Satrapes Landvoigt Landwoyt

Præfectus ararii Schatzmeister Podskarbi

Quæstor ararius Kassen Herr Co strzynke ábo

skarb w mocy ma

Quæstor Rentmeister Poborca

Cubicularius Kammerdiener Komornik

Decurio cubiculariorum Oberster Kammerherr

Starsta nad Komorniki ábo w Komorze

Nobilis Edel Sláhcie / Ziemiánin

Novus homo New aufskommen Mann

Staryżo znáczny człowiek

Magister saltuariorum Forstmeister

Przełożony nad leśnikami

Ordo equestris, Nobilitas der Adel

Sláhectwo / Sláhecki stan

Vir equestris ordinis Edelman Zimánin
Imperator, Imperator exercitus Oberster Feldherr / Kriegs-
Oberster Nawayfy German
Satelles, Stipator, Spiculator Trabant / Hers-
rendiener Drábant
Conquisitor Musterherr Dozorá ofáßti
Legatus Stadthalter / Leutenant Namteystnik
Uragus Hauptman des Hinderhalts German nád
poslednymt
Magister Equitum Oberster Rittmeister / Feldmarschall /
Przednieyßy Kotmistrz Kónny
Ordinum ductor, Dux militum Feldwebel
Porucznik
Signifer ein Fendrich Chorazy
Præfectus vigilum Wachmeister / Wächmistrz / Straznik
Tribunus armamentarii Zeugmeister / Artelenmeister
Stárfy Cenghausu
Præfectus rerum capitalium Schulhausß gder Profosß
Profosß
Sclopetarij die Hafenschützen
Strzelcy / Artabuzzyrowie
Hastati die lange Spieß tragen
Drábanci z spisy / Hárceřze
Magistratus Oberkeit Zwierzchność
Magistratum adipisci zum Ampte kommen
Urzedu dostac
Abdicare se magistratu selbst abdanken Dobrowol-
nie urzad powzdac
Senatus der Rath Kada
Senatores } die Rathsherren
Patres } Káycy / Senatorowie

Patricii	Geschlechter / der Rathherrn Söhne	
	Senatorstie dzieci	
Consul	Bürgermeister Burmistrz	
Consularis, Exconsul	Alt Bürgermeister	
	Stary Burmistrz	
Proconsul	Bürgermeisters Verwalter	
	Namięyscu Burmistrzowym	
Tribunus plebis	Bürgelmeister / Bunstmeister Echemistrs	
Judex	Richter	Sędzia
Prætor	Schulz	Szoltys
Judex juratus	ein geschwornener Richter	
	Przysięgty sędzia	
Judex selectus	Commissari/erwählte r Richter	
	Comisarz	
Arbiter, Disceptator	Schiedemann/ Sünshändler	
	Jednacz/ Kozjemca	
Scabinus	Schöppe	Lawnik
Adfessor	Beysiger	Assessor
Advocatus, Causidicus	Fürsprecher / Advocat	
	Rzecznik / Procurator	
Litis procurator	Vollmächtiger / Anwalt	
	Plenipotent	
Rabula, Vitiligator, Consarcinator litium	Znngendrescher/ Haderfak Sczetakz	
Censor	Wettherr	Targowypan
Edilis Cerealis	Brodwiger	Targowypan co
		chleba doglab
Magister epistolarum, A libellis	Cansler Rancierz	
Scriba	der Stadtschreiber Mięyski pisarz	
	No	

Notarius, Actuarius, Libellio ein Notari/
sonderlich gemachter vnd erwählter Schreiber
Pisarz/Notarius

A Secretis, Secretarius ein Secretarius
Secretarz

Syndicus des Raths verordneter Jurist
Syndik/Jurysta

Legatus, Orator Abgesandter Postanier

A rationibus Rechenmeister Rächmeister

A pedibus Lachen Lokay

A poculis, Pocillator Mundschendc Podczassy

Prægustator Credenzer Bráncz

A mensis Tischmeister Podstoli

Ostarius } Thürsteher/ Wózwierny

Accensus } Thürhütter

Apparitor, Viator, Stator Stadtdiener Mieyski Augó

Lictor Schergant Siepacz

Lorarius Henschersknecht/Kátowczyk

Præco Außrußer/Büttel/ Wózny/ Podwoyski

Vigil Wächter Stroz

Edilis Bamherr Budownic

Telonarius, Publicanus Zöllner Celnik

Propala Offenbarer Verlauffer Jawnny Kupiec

Propola Vorkäufer Przekupien

Monopola ein Focker der etne Waar allein an sich
bringt / vnd dieselbe verkaufft
Cosam jeden towar przedawa

Magnarius ein grosser Gewerbsmann
Znaczný kupiec albo Hándlowník

Mercator Kauffmann Kupiec

Proxenetæ, Mediator Mäteler/ Vnderkäufer
Wächlarz

Phar.

Pharmacopola Medicamentarius Apotecarius

Aromatopola } Specereryframer / Materialist
Aromatarius }

Tragematopola Zuckerbäcker Culiernik

Institor Kramer Kramarz

Circitor, Circutor Feilrager / Buttenframer / Kramarz co z krupta chodzi

Scrutarius Poppenframer Tandecznik

Gemmarius, Margaritarius Jubilirer / der Edelgestein
verkauft Co sie zna na drogim kamieniu

Pecuaris Ochsenhändler Co wotami handluje

Frumentarius Kornkäufer Co zboże skupuje

Annona flagellator, Dardanarius der das Gerrende
thwer macht / ein Korn-Jude
Co w zbożu oszukanie drogością czyni

Libripens Wagmeister Waznik

Tutor Vormund Opiekun

Pupillus Wündlein Sierota

Curator Pflegvater Dozorca

Patronus Beschirmer / Beysteher
Patron / Obronca

Interpres Dolmetscher Wykładacz
Tłumacz

Sponsor, Fidejussor Bürge Rekoymia

Signator der mit siegelt Co spot pieczętnie
Vas Bürge in Halsfachen Rekoymia w głoynie sprawi

Præs Bürge in Geldsachen Rekoymia z strony długu

Supprædes Underbürgen pod rekoymie

Beneficiarius Provisioner ktoryz promisyey żywie

Indigena	Eingeborner	Turodowie
Advena	Fremdling	przychodzien
Incola	Einwohner	Obywatel
Inquilinus	Hausgenos	Kon ornk
Oppidanus	StadtMann	Nieysti odzic
Civis	Bürger	Mieszcżanin
Civis primarius	vornehmer Bürger	Przedni mies żczanin
Unus è plebe	Gemeiner Bürger	
Unus è multis	Jeden z pospolsztwa	
Municeps	Mitbürger	Spółmieszcżanin
Populares	Landleute	Ziemkowic
Accola, Finitimi, Contermini	die mit einander grenzen	Pograniczn
Vicinus	Nachbar	Sasiad
Paterfamilias	Hausvater	Gospodarz
Materfamilias	Hausmutter	Gospodyni
Oeconomus	Haushalter/ Verwalter	Eksplicarz
Ecnomus	Verwüster	Kozprofyciel
Herus	Haußherr	Pani w domu
Hera	Frau im Hause	Pani w domu
Filius herilis	der Junge Herr	Paniński syn
Mendicus	Bettler	Żebrak
Nuncius	Both	posel
Tabellarius Libellio	ein Both oder Brieff träger	Teneczny biega
Veredaris, Pegasus, Cursor	Postbote/ Postreiter	Goniec
Argentarius, Mensarius, Numularius	Wechsler	Wachslarz

Popinarius	Garloch / Sudeloch	Rucharz co ná przeday wárzy
Popina	Garlúch	
Caupo,	Wierschencke /	Kączmárz
Stabularius	Wirth / Krüger	Szynkarz
Oenopola, Vinarius	Weinschencke	
	Co wino synkuje	
Cocus, Coquus	Koch	Rucharz
Obsonator	Einkaußer / Ten co stupuje	
Promus, Condus, Procurator	peni Speiße meister / der außgiebt vnd wieder auffhebt	
	Száffarz	
Proma Conda	Schliesserin	Blucznica
Convivator	der die Gastung helt Co goście częstuje	
Structor	Vorschneider	Kráyczy
Dapifer	der Truchßß	Trukczáßy
Conviva	ein geladener Gast	
Hospes vocatus	Gosć Zaproszony	
Hospes oblatas	unverschener Gast	
	Niespodziewany gosć	
Hospes	Wirth / item, Gast	
	Gosć / item, Gospodarz	
Contubernalis	der bey einem andern wohnet	
	Ktory z drugim pospolu mießka	
Convictor	Tischgänger / Co do stolu chodzi	
Combibo	Bechgesell	Spółzárlok
Dominus	Herr	Pan
Domina	Frau	Páni

Minister, Famulus	Knecht/Diener	Sluga
Ancilla, Ministra, Famula	Magd/Dienste	magd
	Dziewka/Sluzebnica	
Mediastrinus	Hausknecht/Wöfchel	Co wo domu posluguje
Aquarius	Wasserträger	Wodniuch
Flagrio, Mastigia	ein böser Strid/	Wyrwa/Gatas
Servus, mancipium	Leibelgener Knecht	Niewolnik
Mancipium veteranum	alter Diener	Stary Sluga
Mancipium novitium	newer Diener	Nowy Sluga
Pedissequus, Affectator, Assesla	Nachtreitender Diener	Pachots za panem
Pedissequa	Hoffmagd	Panna sluzebna
Plebs	das gemeine Volk/	Gmin/pospolity
	der gemeine Mann	czlowiek
Rusticus	Bawer	Chlop/Gbur
Rustica	Bawerin	Gburka
Colonus	Ville con- } ein Mener/Pach/bawer	
ductor	Arendarius } Arendarz	
Villicus	Hoffmeister	Dwornik
Villica, Colona	Hoffmutter	Dworka
Arator	Ackersman	Oracz
Sator, Seminor	Seeman	Siewnik
Vinitor, Pampinator	Winger der Wein bes-	
	schneidet	Winiaz/Winogradnik
Vindemiator	Weinleser	Wino zbieracz
Frondator, jutatur, Arborator	der die Bäume beschneidet/	
	Baumrauper	Co drzewo obrzygn
Horreolaus, Olitor	Gärtner	Ogrodnik

Saluarius
Fossor

Förster/Waldknecht
Gräber

Leśnik
Kopacz

XXXV.

DE ARTIFICIBUS.

Von Künstlern.

Subtelnych Rzemiesnikach.

Theologus

ein Gelehrter der heiligen Schrift
Theolog

Philosophus

Liebhaber der Weisheit
Miedrek/Philosoph

Philomusus

Liebhaber der Künste
Ktorynaukt miksze

Doctor designatus Licentiat

Licencyat

Poëta, Vates

Poet/Verß/Pisornym

Musarum sacerdos

Schreiber
Wierszopie

Poëma

ein Gedicht
Rymy

Orator

Redner
Krasomowca

Historicus

Geschichtschreiber
Historyk

Historia

Geschicht
Historya

Cosmographus

Weltbeschreiber
Co swiat opisuje

Cosmographia

Weltbeschreibung
Opisanie swiata

Medicus

Arzt
Lekarz

Chirurgus

Wundarzt
Cyrulik

Herbarius, Reiherbariae consultus

Kräutler / der die

Kräuter wol kennet/ein Simplicist

Co sie na

ziosach zna/Symplcysta

Ophthalmicus

Oculist

Oculista

Mulier medicastra

Doctorinn

Lekarzka

Philosophaster

Kluger Fantast

Madry/Sancasta

Mulomedicus, Veterinarius

ViehArzt /

RosArzt

Rosistilekarz

Lithotomus

Stetuschneider

Rzezykamien

Medik

Medicus circumforaneus, Sepulcharius, Circulator
Ertzetzmann/Landkreischer/Quacksalber
Wschedobyly lekarz

Physiognomon, Physiognomus ein Naturkanner/der aus
der gestalt urtheilet / was eines Natur vnd
Complexion ist Co z clonkow yz twarzy
przyrodzenie ludzkie poznawa/Gadacz

Myropola, Pigmentarius Salbframer /
Salbverkäufer Miasciomnik

Empiricus der nicht aus der Kunst/sondern allein aus
der Erfahrung arneyhet/Samorc dny lekarz
(co nie z nauki ale z doswiadczenia leczy)

Dentifrangulus ein Zahnbrecher Zebornacz
abo Zebolom

Metoposcopus Warsager aus dem Angesicht des
Menschen Co z twarzy wrozy

Chiromantis, Chiromanticus Warsager
aus den Händen Co z ręk wrozy

Nigromanticus ein Schwarzkünstler Czarnokaznik

Conjector, Coniurum interpres Trauan Ausleger
Sno w wykladacz

Hariolus, Divinus Warsager / Weissager
Wieścizel/Wroczel

Arithmeticus Rechenmeister / Rächmeister

Astrologus Sternseher / Practicellenschreiber
Gwiazdars

Astronomus der von des Himmels Lauff lehret
Co o biegiach niebiejskich uczy

Geometres, Finitor } Landmesser Miernik
Decempedator }

Sphaera, Globus Weltkugel okrag niebiejski

Aquilex Brunnenmeister / Röhrenmeister /
Rürmeister

Augur der künftige Ding aus dem Flug und Geschrey
der Vögel mercken und weissagen kan
prążowiczeje / Co z ptaków wroży

Jurisconsultus, Jurisperitus ein Jurist/
Rechtsgelahrter Jurysta / Prawnik

Musicus Singer, der singenlehret Muzyk

Musurgus Componist Componista

Phonascus Capellmeister Starshy nad
Spiemaki

Psalter, Cantor Singer Spiemak

Præcantor Vorsinger / Anstimmer

Wprzod spiemaci

Tibicen, Auletes, Auloedus Pfeiffer pi
szek / Gedek

Tibia, Fistula eine Pfeiffe pieszalka

Tibia utricularis Sackpfeiffe Gady / Dudy / Bazany /
Koziet

Utricularius, Ascaules Sackpfeiffer Gadyda / Dudá

Choraules der zu Tanz machet Co w taniec
gra

Saltator, Salius Tänzer Tanecznik

Præfultor, Choragus Vortänzer Co wprzod
tancuje

Pyrrhichiarus Schwerdtänzer Mieczotanechnik

Buccina Posaun Pufen

Lituus, Tuba Tromet Traba / Trametá

Tubicen Trometer Trebacz

Lyricen Leyrer / Fidler Skrzypek

Lyra

Lyra	ein Leyer	Strzypiec
Cornicen	Hornbläser	Trabirog
Fidicen	Seitenspieler	/ als Lautenschla-
	ger / Fiedler	Lutnista y wshels
		fi co na strunách gra
Cithara	Harff	Cytra / Harffá
Citharædus, Citharistes	Harffenist /	Harffenschläger
		Cytrzysta / Harffista
Chelis, Testudo	Lauten	Lutnia
Sambuca	Hackbreth	Szálámáy
Tympanum	Baucke	Beben
Tympanista	ein Trummenschläger	Bebenista
Fulcrum, Ponticulus	der Steffen auff der Lauten oder Fibel	
	Podstawek ábo listewka / ná kłopot	
		struny leża
Jugum	der Lauten tragen	Szyja lutni
Verticilli	die Würbel	Waleczki ná kłot-
		rych sie struny ciagna
Plectrum	Fiedelbogen	Smyczek / item,
	Piórko kłotym ná Cytrze graja	
Plectropæus	Lautenmacher	Lutenista
Fides, Chordæ	Seiten	Struny
Chordopæus	Seitenmacher	Co struny robi
Histrion, Actor	Comœdienspieler	Komedyarz
Minus	der eines jeden Weberden nachthut /	
	Gauckler	Podręczniacz
Prestigator	Zauberer / Leutverblender	Kuglarz
Funambulus	der auffm Seile gehet oder fähret	
Funireps	Co po powroźcie chodzi	
Acroballator	der auff Stelzen gehet /	Co ná szachach
		chodzi
		Per-

Personatus, Larvatus Vermummnet / der ein
 Larven vor hat Co mąstkarze są warzy nosi
 Athleta, Gladiator der um eine Gabe streitet / ein Fechter/
 Kinger vnd dergleichen Szermierz / Zapasnik
 Lanista, Gladiatorum institutor Fechtmeister / der andere im
 fechten unterweist / Freyfechter Co bermowac
 uczy

Pugil, Pugilator der mit der Faust ficht / ein
 Kämpffer Co piecicia bermuje

Luctator, Palastrita Kinger Zapasnik

Gesticulator } der mit Händenseln kampfen

Chironomus } treibt / Gauckler

Gesticularius } Co rekoma kugluje.

XXXVI.

DE OPIFICIBUS.

Von Handwercktleuten.

O Rzemiesznikach.

Operæ, Opifices die Handwercktleute
 Rzemiesnicy

Opificium } Handwerck / Gewerck
 Ars mechanica } Rzemieslo

Mercenarii Zaalöhner Tagelnicy

Operarius Arbeiter Robotnik

Artifex der seiner Kunst gewiß ist / Meister
 seines Handwercks Mistrz w swym
 rzemieśle

Architectus, Architecton Bau. oder Werckmeister
 Baumistrz abo Budowniczy
 Künstler / ein artlicher vnd

Mechanicus Machinarius kunstreicher Handwercksmann

Sacra. n. Gewicht.

Bilanz. Scale.

Staczný rzemiesnik

Ra

Redemptor der ein ganz Werck verdinget Ten co sie
 ogolmie ná robote starguje
 Monitor, curator operis ein Aufseher Dozorca przy
 robocie
 Sedararius, Sellularius der sein Werck sitzend thut
 Co siedzaczemie sto robi
 Faber ein jeder Schmidt Wszelki co
 mlotem robi
 Faber ararius ein Kupfferschmidt Koćmił
 Miedzownik
 Faber ferrarius Eysenschmidt/Hammermeister Kowal
 Faber lignarius vel materiarius Zimmerman
 Lapidarius. Kamienik. Ciesla
 Fusor aramentarius Rohraieffer/ Rohrschmidt
 Rotgisser Co koto mosiadzu robi
 Aurifex, Aurifaber Goldschmidt Złotnik
 Aurarius, Inaurator Vergulder Pozłotnik
 Faber automataris ein Uhrmacher zegarmistrz
 Faber ferrarius Gegenschmidt Co ptylly abo sagi robi
 Faber ferarius Schlosser Slosarz
 Faber fulcarius Sichel Schmidt/ Senseschmidt
 Co kossy abo sierpi robi
 Faber cultarius Messerschmidt Włozownik
 Scannarius Kannengiesser Konwifarz
 Faber monetarius Münzer Mincarz
 Faber ahenarius Kesselschmidt/ Kefler
 Koćmiłnik/ Kotlarz
 Faber laminarius, Phoracopaeus Blatner/ Harnischma-
 cher Platnerg
 Faber armamentarius Waffenschmidt/ Harnisch-
 schlager Cozbroje robi
 Buccularius Helmmacher Helmownik abo Przył.
 Chaldataor. Kottawh. biczyn

Politor, Polio	ein Polirer / Schwerdfeger / Harnischfeger	Polierz
Samiator	Schleffer	Wypráwiacz / Wrostracz
Faber bractearius, Bracteator	Goldschlagr	Co bla- chy skłote bije
Culcitarius	Federbettmacher	Wozgłownik
Faber annularius	Ringmacher	Ringmacher
Arcuarius	Bogner / Bogenmacher	Co kusi abo luti robi
Calcarius	Kaldbrenner	Wapiennik
Murarius, Camentarius	Maurer	Murarz
Carbonarius	Köbler	Weglarz
Pileo	Hutmacher	Czapnik
Pellio	Kürschner	Kusznierz
Sartor, Sarcinator	Schneider	Krawiec
Sutor, Calceolarius	Schuster	Szwiec
Cerdo, Veteramentarius, futor	Schuhsticker / Altstief	Latacz
Sealprum	Knipmesser	Skrobádo
Subula	Schuchel	Ol Szwáycá / Szybło
Cheleuma	Schusterdrat	Drátwa
Modulus, Forma	Schusterleiste	Kopyto abo Szwiedka miara
Coriarius	Ledergerber / Rohgerber	Gárbarz
Alutarius	Weißgerber	Zamefnik / Bialkostormik
Aluta	Semischfell	Zamef
Tornarius, Tornio	Dresler	Tokacz
Fusor tormentarius	Büchsengeißler	Co rury do rur szuk abo dzála leje
Pictor	Mahler	Malarz
Penicillus	Pinsel	penfel

Statuarius	Bildschneider/ oder Bildhauer	
	Sznicer co obrázy cieße	
Plastes, Fictor	der Bild aus Thon oder Kreide macht	
	Ten co 3 gliny albo 3 Crety obrastí robí	
Capfarius, Scrimarius, Arcularius	Tischler/	
	Schreiner Stolarz/ Tazarz	
Carpentarius, Essedarius, Plostrarius	Wagner/ Stellma-	
	cher/ Rademacher	Stelmácher
		Kotodziey
Victor	2 Binder/ Búnder/ Fassbinder/ Fassmacher	
Doliarius	Bednarz	
Figulus	Töpffer	Gárnarcz/ Zdun-
Lapicida, Latomus	Steinmetz	Cieżykámien
Laterarius	Ziegelbrenner / Ziegelstreicher	
	Strycharz / Cegelnik	
Restio, Restiarius, Sparto	Seyler	po-
		wroźnik
Vitrarius	Glasen	Szklarz
Oculariarius	Brillenmacher	Co oculary robi
Crustarius	ein Kletter/ der die Wände verkleidet	Lepiarz
Scandularius	Dachdecker	Tenco dáchypok! ada
Lychnopau	Lichterlecher	Co swiece robi
Phippiopœus	Sattler	Siodlarz
Zonarius, Gingulatus	Gürtler	pasnik
Pistor	Becker	piekarz
Pistor dulciarius	Rücheler	piernikarz
Impedinarius, Salaris	Heringsseller	Co śledzie
		przedawa
Lanio, Lanius	Fleischer	Rzeźnik

Fartor	Würstmacher	Kielbásník/co křiřtirob
Cerevisarius	Bierbräuer	piwowar
Molitor	Müller	Młynarz
Loricarius	Panzermacher	pancerzník
Chartarius	Papiermacher	papírník
Ligularius	Sendler	Wstęgarz
Acicularius	Nadler	Iglarz
Masupiarus	Beutler	Miechowník
Crumerarius	Taschner	Káletník
Strator platearius	Steinsetzer	Brutkarz
Vestiarius	Kleider verkauffer	Co śący prze dawá
Polymitarus	Zeppschwirler	Kobierezník
Sericarius	Seidenmacher	Jedwabník
Phrygio	Seidensticker	Śasřtarz
Barbaricaria	ein Vortennmacherin	Co brety ábo třánice robí
Netrix	Näterinn	Śwaczka
Lotrix	Wäscherinn	Pracřka
Pannifex	Zuchmacher	Sukienník/knap
Lanifica	Spinnerinn	Prządka
Tinctor	Färber	Färbiez
Linarius, Linopola	Flachs verkauffer	Co lnem händlerje
Textor	Weber	Tkacz
Linteo	Leinweber	Płócienník
Lintearius	Der mit Leinwand handelt	Co płotnem Händlerje
Membranarius	Pergamentmacher	Pargámenník
Palangarius, Phalangarius	Capittler, Lasttrager	Dźwigála/Brzemionós

<i>Serrarius, Pristes</i>	Holzfager	Co drzewo rzeźe
Fossor	Leichgräber	Kopacz/Grabarz
Piscator	Fischer	Kybiw/Kybat
Hamio	Angelfischer	Co woda ryby łowi
Venator	Jäger	Myśliwiec
Auceps	Vogelsteller	Ptasnik
Piscarius	Fischhändler	co ryby
Aviarius	Vogelverkauffer	co ptaki
Lactarius	Milchpreises	co mleczno
Casearius	verkauffer	
Pomarius	Obstverkauffer	co owoc
Olearius	Ölverkauffer	Co olej
	item, Welschlager	Oleynik
Auriga, Essedarius,	Fuhrman	
Blaustrarius, Quadrigarius	Woznica	
Ciliarius, Brigarius, Carrucarius	ein Kräner	
	Katownik	
Agricola	Ackermann	Kolnik
Frondator, Arborator	Bäumbeschneider	Co drzewa opatruje
Vinitor	Weingärtner	Winiarz
Arator	Pflüger	Oracz
Messor	Kornschnitter	Żenica
Foenifeca	Hewmeder	Kosnik/Koslarz
Pastor	Hirt	Pasterz/Pastuch
Pecuaris	Viehhirt	Bydlarz
Opilio	Schaaßhirt	Owczarz
Armentarius	Räbhirt	Stotarz
Bubulcus	Ochsentreiber	Wolowiec
Subulcus	Sämhirt	Swiniopas
Caprarius	Ziegenhirt	Kozłarz

przedmowa

Asinarius Eselshirte Oskarz
 Equito Stoßbereiter/ Roßzämer Kawalikator
 Equarius Marsteller/ Stallmeister/
 Mastalerz
 Mango equorum Hippoplanus Roßteuscher Roßtruchartz
 Abigeus, Abactor ein Viehdieb/ Pferdedyeb Co bydlo
 albo kome krádmie

XXXVII.

DE MATRIMONIO ET AFFINITATE

Von der Ehe und Schwägerschaft.

O Matzenistwie y Schwägerstwie.

Matrimonium	die Ehe/ der Ehestande	
Conjugium	Matzenistwo	
Procus	Freyer oder Werber	
	Dziemoslab/ uem. Gámrac	
Rivalis	ein Ritsfreyer	Zaletník
Dos	Morgengab	Posag
Arrhabo, Arrha	ein Pfand/ das man aufs Gelübniß	
	gibt Upominel/ Slubny	darflos
Pronubus annulus	Trawring	Slubny p. erácm
Duco	Ich nehme ein Weib	Ozeniam sie
Nubo	Ich nehme ein Mann	Ide zá maž
Virgo nubilis	ein Mannbare Jungfrau	
	Pánna záměžna	
Pompa nuptiarum	der Kirchengang	Act weselný
Paranymphe	die Brautführer	Družbowie/ Swat
		towie
Sponsus	Bräutigam	Milody pan/
		Oblubianec
Sponsa	Braut	Oblubienica
Nuptiae	Hochzeit	Wesele/ God
		Spon

Sponsalia	die Verlobung	Slubiny
Conjux, Conjux	Ehegemahl/ Ehemann oder	
	Eheweib	Matzonek/ item, Matzontá
Maritus	Ehemann	Oddány Mąż
Uxor	Eheweib	Oddana Żona
Novus maritus	Newer Ehemann	
		Nowożeńca
Nova nupta	Junge Frau	Młoda pani
Neptia	Nachbarzeit	Poprawiny powe-
		siła/Przenosiny
Affinis	Schwager	Szwagier/ Swaś
Socer	Schweher / Schwieger Vater / des Weibes oder	
	Mannes Vater	Swiekiec
Socrus	Schwieger / Schwieger Mutter / des Weibes oder	
	Mannes Mutter	Swiekrá
Gener	Endam/ Tochterman	Ziec
Genitus	Sohns Weib / die Schnur/	Niewiaśtká/ Sy-
		nowa/ item, Szneśtká
Genitor	Mannes Bruder	Mężow brát/ Dżewiers
Genitrix	Mannes Schwester	Mężowa siostra
Patris	des Bruders Weib	Brátowa
Patris	Schwester Mann	Sie strzyn mąż
Strepitricus	Stieffvater	Oyczym
Strepitricus	Stieffmutter	Mácochá/ Mámá
Strepitricus	Stieffsohn	Pásierb
Strepitricus	Stiefftochter	Pásierbicá
Strepitricus	Witwer	Wdowiec
Strepitricus	Wittfrau	Wdowa
Orphanus	Kind/ das weder Vater noch Mutter	
	hat	Sierotá bez oycá y mắtki
Tutor	ein Vormund	Opiekun
		Pupil.

Pupillus	Mündlein	Sierotá bes oycá
Tutela	Vormundschaft	Opiekénstwo
Celebs	ein ledige Person/die unverheurat ist /	Bezżony
	ein Eh-lose Person	Bezżony
Calibatus	der vnehlliche Standt	Bezżenstwo.

XXXVIII.

DE COGNATIONE.

Von der Verwandtschaft.

O Krewności.

Genus	Geschlecht	Narod/Rodzaj
Genealogia, Generis recensio	Geschlecht, Register/Stammbuch	Rejster Porzadek rodzaju
Gentiles	Freunde eines Geschlechtes oder Stammes	powinni/ to jest/ jednego rodzaju y pokulenta
Cognati	Spielwagen	Krewni/ powinni po matce ábo po kądzieli
Agnati	Schwerdnamen	Przyrodni ábo powinni po oycu ábo po miazgi
Consanguineus	Blutfreund	Krewny
Majores, Generis auctores	die Vorfahren	Przodkowie Starzy
Posterii, Minores	die Nachkommen	Potomkowie
Parentes	die Eltern/ Vater vnd Mutter	Rodzicy/Ociec y Matka
Pater, Genitor	Vater	Oyciec
Mater, Genitrix	Mutter	Matka
Avus	Großvater/ Anherr	Dziad
Avia	Großmutter/ Anfram	Starża
Proavus	Vhrán des Großvatern Vater	pradziad
Proavia	Vhr Anfram	prababka
Abavus	des vhránen Vater	Naddziad

Abavus

Abavia	vyhranfranzen Mutter	Nádbabka
Liberi, Pignora	Kinder	Dzieci
Filius, Natus,	Sohn	Syn
Filius adoptivus	der zum Sohn aufgenommen wird	Sposobiony Syn
Filius abdicatus	ent-Erbter Sohn	Nie dziedziczacy / ábo od dziedzictwa odgájony Syn
Filia	Tochter	Corca
Filia conditionem quarere	der Tochter einen Mann aufsuchen	Corke raic
Nepos	Enckel / Nefse / Kindes Sohn	Wnuť
Nepotis	Encklin / Nefsin / Kindes Tochter	Wnućka
Pronepos	Enckels oder Enckeln Sohn	Prawnuk
Proneptis	Enckels oder Enckeln Tochter	Práwnućka
Gemini, Gemelli	Zwilling	Blizneta
Frater	Bruder	Brat
Frater germanus	rechter Bruder von Vater vnd Mutter	Rodzony brat
fratres consanguinei	Brüder von einem Vater	Jednego oycá synowie
fratres uterini	Brüder von einer Mutter	Od jedney mátki brácia
Soror	Schwester	Siostra
Consobrini	Geschwister Kinder	Od siostr dzietci
Parueles	zweyer Brüder Kinder	Strijeczne dzietci
Paruelis	des Vatern Bruder Kind	Strijeczne dzietci

<i>Matruehs</i>	der Mutter Bruders Kind Wujeczne dziecie
<i>Amitia</i>	Brüder vnd Schwester Kinder Cioteczne dzieci
<i>Patruus</i>	Beffer / meines Vatern Bruder Stryi
<i>Amita</i>	Vase / meines Vatern Schwester Ciotka po oycu
<i>Patruus magnus</i>	meines Großvatern Bruder Dziadowbrat
<i>Amita magna</i>	meines Groß Vatern Schwester Dziadowa siostra
<i>Avunculus</i>	Dehem / meiner Mutter Bruder Wuy
<i>Avunculus magnus</i>	Groß Dehem / meiner Groß Mutter Bruder Babczyn albo Starczyn brat
<i>Matertera</i>	Muhm / meiner Mutter Schwester Ciotka po matce
<i>Matertera magna</i>	Groß Muhm / meiner Groß Mutter Schwester Starczyná siostra
<i>Nepos ex fratre</i>	meines Bruders Sohn Wnuk od brata
<i>Nepos ex sorore</i>	meiner Schwester Sohn Wnuk od siostry
<i>Neptis ex fratre</i>	meines Bruders Tochter Wnuczka od brata
<i>Neptis ex sorore</i>	meiner Schwester Tochter Wnuczka od siostry
<i>Posthumus</i>	Kind das nach des Vatern Tode geboren wird Dziecie co sie po smierci oycowstrey rodzi

XXXIX.

DE LANIFICIO.

Von Bollwerck. O przedziwie.

Colus

Colus	Rocken	Kadziel	
Pensum	Werck oder Wolle am Rocken		
		Marzadzona	Kadziel
Fusus	Spille	Wrzeciono	
Verticulus, Verticulum	Wirtel	Wartalka	
Rhombus	Reiff / Garnbock / Spulrad oder Spinnrad		
	Kolowrotek / item Morowidło		
Calathus, Quasillus	Spindelkorb / Spulkorb	pudło	
Corbis	Korb	Kos	do Cewek
Forfex	Gewandschere	Nóżycy	od po-
			strzygania
Digitabulum Digitale	Fingerhut	Naparstek	
Acus	Nadel	Igła	(wiania
Acus Babylonica	Stricknadel	Igła	od haſſto.
Acuarium	Nadelröslin	Jadwichna / Igielniczka	
Acus foramen	Nadelohr	Igielne ucho	
Girgillus	Haspel	Żelazko którym wiezną	
Textrina	Gezöh / Geſtell	TKacki warſtat	
Textor	Weber	TKacz	
Pecten	Weberkamm / item ein Hechel		
	plocha / Szotka / Ochlica		
Liciatorium	Tuchbaum / darauff man das Tuch auff dem		
	Gezöh winder	Wal / na ktory ſukno abo	
		plotno zwijają	
Radins	Weberspule	Czolnek	
Inſilia	Schemel	Podnozek	co tkacz robiat de pce
Tera	Webe / Werſte /	poſtawá	
Stamen	Schergarn / das Warſt	Przedzá	
Jugum	Scherſtibe	Nawoy	
Subtegma Trama	Wäſſel oder Eintrag	Wateł	
Tanus	Wäſſelſpule / Spulſpeiſſe	Cewtá	

<i>Dipsacus</i> , <i>Carduus fullonius</i>	Karten die da wachsen	
	Karty Grepł	
Rora	Spulrad	Kolowrotek
Lanarius, Lanifex, Lanificus	Wollschläger / Wollweber	
	Wetmar	
Coactiliarius	Filzmacher	Pisniownik
Lanifica	Spinnerin	Przędka /
Lanipendia	Wäberin	Łkaczka
Carminaria	Zeilerin / Glemplerin	Grenłowniczka
Catalia	Rehm	Ramy
Prælum pannarium	Gewandpresse	Sukiennicza prasa
Infectior, Tinctior	Färber	Färbierz
Flammearius	Wothfärber	Co czerwono färbuje
Cortina tinctoria	Färbkessel	Färbierstwa panew
Officina tinctoria	Färbstube	Färbiernia
Terra cimolia	Gelbe Erde	Solardá
Fullo	ein Walcker	Walczarz
Fullonia	Walchmühle	Solusz
Lana	Wolle	Wetna
Globus lane	ein hauffen Wolle	Gromada wetny
Floccus	Locken	Garsć wetny
Fomentum	Scharwolle	Postrzyżyny
Lana succida	Ungewaschene Wolle	Nie prana wetna
Lana facta, vel neta	Gespunnen Wolle	Przędziona Wetna
Lana rudis	Ungespunnen Wolle	Nie prana wetna
Lana infecta	Gefärbte Wolle	Färbowa na Wetna
Lana ac tela victum quaritare sich mit spinnen vnmircken ernehren		
Przedzga sie żywić		

Lana anserina	Wollschafwolle	Kwáp/Puch
Gossypium	Baumwolle	Bawełna
Acia, Satura	Naat	Szew
Filum	Faden	Nic
Duplarium	Zwirn	Kracone nici
Glomus	Kleuel	Klebef
Lorrix	Wäscherinn	Praczą
Candefactrix	Bleicherinn	Bielniczą/ Blecharką
Cannabis	Hanff	Konopie
Cannabis fluviala	Geröster Hanff	Moczone Konopie
Linum	Flachs	Len
Linum factum	Geheckelt Flachs	Czofany Len
Stupa	Werck	Żarzebi
Linarius, Linopola	Flachshändler	Co lnem händlerze
Linteo	Leinweber	ptociennik/Łkacz
Linarius	Leinwarthändler	Co ptorem händlerze
Nebula linea	Fein vnd dünne Leinwat	Flamstie plotno
Byssus	Ärztlichste Leinwat	Byssior.

XL.

DE VESTITU.

Von Kleidung. Odzienie.

Vestis, Vestitus	}	Kleid / Kleidung / Habie		
Vestimentum, Indu-		Szata / Odzienie		
mentum, Amictus	}	}	}	}
conficere				
metiri ad				
statutam	}	}	}	}
		machen	urobić	}
		anstossen	przypa,	
			trzyć	}

Vestem

induere
exuere
disscindere
resarcire
mutare

ein Kleid

anziehen
anziehen
zerreißen
flicken

oblec
zewlec
s sarpac
potatac

szukia abo
gata

ein new Kleid anlegen Nowa sukia
nia oblec

Arca vestiaria
Vestiarium

Kleiderkasten

Szatna
Skrzynia

Vestis

aestiva Sommerkleid letnia
hyemalis Winterkleid na mroz

ad corpus accommoda Kleid / das wol anliegt
Wezesnia

refuga Kleid / das nicht hart anliegt
Wolna

Viatoria Reisekleid Podrozna

mutatoria Kleid / das man abwechseln kan
na odmiany

discolor vel varia bundt Kleid pstra

lacera vel pannosa zerrissen / ge
flickt Kleid tatana

pulla vel lugubris Trauerkleid
Zalobna

Vestimentum interpolum ein alt vernewtes Kleid
Odnowiona / Przerobiona

textilis gewirkt Kleid Tkana

acu picta vel Phrygia ein gesticktes Kleide
Zasztowana

Attalica Guldenstück Stotoglowowa

talaris ein langes Kleid bis auff die
Fersen Giermat

linea

Vestis

linea Leinen Kleid / Küttel plocianka
 lanea Wollen Kleid / Wollen Hemd
 Wielmanka

Canabina Henffen oder Caniffaffen Kleid
 Kanafacowa

gossypina vel xylina ein Barchet Kleid / Bo-
 masin Kleid Barchanowa

beteromalla lanea Kleid von Duben Sam-
 met oder Trippen s katonego Aramitn

coccina Schaarlachkleid Szarlalna

laciniata ein Kleid voller Falten Faldo-
 wana

amethystina Blolbrauner Rock Fiol.
 Kowy farby

Cilicium ein Härin Kleid Gonia / Wlos-
 sienica

Undulata Schamloth Czamlet

Florulenta Damast Adamasht

Sericum Seid Jedwab

Holosericum Sammet Aramit

Bombicinum Seide von Würmen gesponnen
 Surowy jedwab

Undulata Schamlottin Kleid

Czamletowa

Damascena vel scutulata Damasch-
 fen Kleid Adamashtowa

serica Seiden oder Atlasin Kleid

Jedbarowa / Hatlasowa

holoserica Sammates Kleid

Aramitna

Vestis	subserica	Halbseiden Kleid	Pulcrum
	bonbycina	Taffentkleid	Taffra
	Purpurea vel Tyria	Purpurkleid	Purpurowa
Sindon	lang Ehrlich Kleid	Stoga	stároswieci
Sindon baptismi	Westerhemdb	Arzesna	
Toga	Langer Rock	Bürgerlich Kleid	
Toga pura	Unverbremet Kleid	Giermak / Delomna	
Toga praetexta	ein langes Kleid mit Purpur umbro verbremet	Starych Rzymian S natorska	
Pallium	Mantel	plaszcz	
Pallium Hispanicum, Ricinam, Ricinium		Spanisch	
Abolla, Diplois	Kappe	Hispaniski plaszcz	
	Doppel Mantel	Sowich	
Lacerna Penula	Regenmantel	Oponoz	
Penula scortea vel coriacea	Ledern Mantel	Stora	
Lacerna obsoleta vel trita	Betilers Mantel / Hader lumpe	zana oponoz	
Lacerna pinguis	Mantel von grobem Tuch	Zebraczy plaszcz	
Bardocucullus	Eugeltappe	Pilsniány plaszcz	
Tunica	Leibrock ohne Ermel	Raptur	
Tunica manicata vel manuleata	Rock mit Ermeln	paltrac	
	z Rekarwami	Sukni	

Tunica rugosa vel striata	Rock mit Falten	3 satdant
Colobium	Kleid ohne Ermel	Delurka
Colobium scortum	ein ledern Koller	Rzeżany
		Kabat/ábo Kolet
Interula, Subucula, Indusium, Supparum	Hemdd / Willenhemdd	Košutá/Wetnianka
Pellicium	Pelz	Kožuch
Pellica vel Pellicea	Kleid mit Pelz gefuttert	podšyta futrem suknia
Vulpina	Fuchspelz	Lissy
Lupina	Wolffspelz	
Mastruca	Willkäm	
Martarum pellibus suffulta	ein Marderne	
	Schaube/ Kleid mit Martern gefuttert	Amia subá
Cebellina	Zobeln	Sobole
Vulpina	Fuchsenfutter	Lisie
Cuniculorum	Küntgleinfutter	Krolilowe
Prætexta	Verbrembt Kleid	Szachowana
		suknia
Amiculum	Überkleid/ Mantel	Zwierzechnia
		suknia/ item, płaszcz
Amiculum lineum, Vestis linea religiosaz	Ein Leinen	
	Chor-Rock	Komza
Amiculum ferale	Sterbklittel	Smtertelna Košutá/ Kitel/Gsto/Czechet
Chlamys	KriegsKleid/ Reitrock	Oponcza
Paludamentum, Sagum	Waffenrock/ Rock über	
	ein Harnisch	Cášťá ábo Szorená
		Zbroje
Gausape, lodix. Kos	Roc	

Rena	Leibpels / Zipffelpels	Zywotnik
	ábo Zywotny Kozuszet / Serda	
Vestis nocturna	Schlaffpels	Nocni Kozud
Cucullus	Kugel / Kappe	Kapka / Kaptu
Sagum, Lana	Silkmantel	Oponie
Thorax, Diplois	Wammes	Kassta
Pileus, Pileum	Hut	Czap
Apex	Spiziger Hut	Spiczasta czap
Cudo	Ledern Hut	Skorzana czap
Pileus tetragonus	Pfaffenbarett / Jesuiterbarett	
	Bieret Jesuit	
Ambella, Umbraculum	Schaubhut / Kapelusz / ite	Podniebi
Petasis, Galerus, Causia	Wanderhut item, Cardinale	
	Hut Pielgrzymiski ábo po	
	drozna beroka czap	
Spira Redimiculum	Band damit man den	
	Hut vnter der Kelen zubinden	
	item, Binde vmb ein Hut	
	podgardlie item Sznur u czap	
Offendix	Der Knopff an der Binde	Wesel
	item Kutas usnur	
Caligæ	Hosen	Ubranie / port
Tibialia	Kniehosen / Strumpff	ponczochy
		Nogawki
Caligæ follicantes	Pluderhosen	pluwy
Femorale	Gesäß	Marynaty
Fasciæ caligares vel crurales	Hosenbänder	podwiazki
Manica	Ermel	Refawy
		Chiro

Chirotheca	Handschuh	Ketawice
Pectorale	Brustlaß	Zalostka
Cinctus, Zona	Gürtel	pas
Cinctulus	ein Kinder Gürtlein	pássek
Cingulum	Niemlein / item Gürtel	
	Kzemyszczyk	item pas
Baltheus	Reptergürtel	pendent
Crumena, Marsupium, Vidulus		Tasche
		Kaletka
Pera	Breite Tasche / Hirten Tasche	
		Tobola
Mantica, Ascopera	Wassack	Bis sagt
Hippopera Bulga	Bulge / Reittasche / Wandersack	
		Torba
Funda, Follis Reticulum	Schlebsack /	Beuseckel
		Kieblein
Locus	Säckel / Beutel / Miesel /	Morek
Calceus, Calceamentum	Schuh	Trzewik
Forma calcei	Schuchleiste	Kopyto
Calceus laxis	Schuh der nicht druckt	Przestronny
		trzewik
Calceus fenestratus	Zerschnitten Schuh	Kzezany
		trzewik
Calceus lunatus	Aufgeschnitten / hörnichter Schuh	
		Glenderki
Soccus, Calceus laneus, Pedule è lana	Sock /	
	Wollen Socke	Walniane kápcie
Soccus calcare	Socken anlegen	Paczochy zázuc
Soccus detrabere	Socken aufziehen	Paczochy rozuc
Calceus lineus Pedule è linteo	Leinen Sockel	
		Szkarpetki
		Cothur-

Cothurnus	Bundschuh/ein Schuh zu beyden	
	Füßen	Kurpie/Chobory
Calones , Solea lignea , Calopodra , Lignei calcei	Holz	Schuch Trepli
Solea	Schuchsohle	Podeszwa u botá
Calceus editus vel altâ soleâ	Schuch mit dicken Sohlen	Bot z wysoka podeszwa
Calcei duplicatis soleis	Schuch mit zwey Sohlen	O dwu podeszwach bory
Par calceorum	ein par Schuh	Para botow
Crepida, Sandalium	Pantoffel	Pátynká
Gralla	Stelzen	Sochy nástorych chodzą:
		in genere, Drasle
Suber	Pantoffelholz	Korek
Corrigia calceamenti , Obstragulum , Ligula calceorum	Schuhriemen	Rzemyk ábo wstaśká u botá
Ocrea	Stieffel	Skorżnia
Pero	Stieffel von rohem Leder	z Suroz
		wy skory bot
Veteramenta	Alte Schuhstucke	Láty od botow
Ligula , Adstrigmentum , Ligula adstrictoria	Senckel/Nestel	Wstaśká
Semicinctium, Succinctorium	Schurkfell	Szorstká
Sudarium	Schweißstuch	Chustká od
		ścierania potu
Muccinium, Strophium	Schnupstuch	Chustka od nosa
Pannus	Tuch	Śutno
Pannus subducticius vel subditicius	Futtertuch	Śutrowizna
Pannus villosus	Rauchtuch	Niepostrzygane śutno
		Panni

Panni	Flecken	Pláty
Pannis oblitus	ein Bettler	Zebrak
Levidensa	Dünne Tuch	Baja
Aluta	Semisch Leder	Zamš
Mundus muliebris	allerley Weiberge-	
	schmuck	Ochedostka biatogloroska
Amictorium	Kragen / Halstuch	Krali/
		Oplecek / Kabatek
Præcinctorium	Schürktuch	Šártuch
Palla	Langer Frauen Mantel	Niewieści
		plaszcz
Carbasus	weite Schaub	Szeroka šata
Cyclas	Springer	Sortugat / Sprengel
Stola	Langer Rock	Długa šata
Eyrma	Der Schwanz an Kleidern	Ogon / Kuch
Petagium	ein Schweiss	Dramy / Pstrocin
Instita, Limbus	Saum	Brzeg šaty
Fimbria	Gebreme	podolek
Fibula	Heffle	šáffka
Orbiculus	Kingle / Deßgen	Kobelka
Uncinulus	Heckle	šaczyk / Konik
Globuli, Clavi	Knopffe	Guziki / Kneflie
Segmenta	Frenzel	Frensla
Toeniz	Haubenbänder / Schnürlein	Šnürlein / czepek
Caliendrum	Fremde Haar	Przyprawki
Spiræ	die Zöpfe	Uplotki / Cepliki
Peplus, Peplum	Schleyer	podwika
Plaga	grosser Schleyer	Kabel
Plagula	Stirntuch	Náčzetniczek
Flammeum	gelber Schleyer /	Item, güldene
	Lauhe	šloty czepek
		Riti-

Reticulum, Capillare	Gestrickte Haube	Trány albo Dziány czepiec
Vitta	Haube	Czepiec
Vitta leſticaria	Schlaſſhaube	Łożny abo nocny
Supparium	obicie	czepiec
Supparus Supparum	Weiſberhembe / Unterhembe	Pic
Lacinia	Ciaſnochá / abo Odziemna koſula	Plu
Perizoma	Zyffel	Brzeg abo Rog sukni
Ruga, Plica, Stria	Schärztuch	Szorc
Sinus	Ruga, Plica, Stria	Falte
	Schren	Fald
	Alin / abo przegub u sukni	

XLI.

DE COLORIBUS.

Von Farben. O fárkách.

Color, Tinctura	Farbe	fárba
Color satur	Satte Farbe	Supetna fárba
Color pertinax	beſtändige Farbe	Trwata fárba
Color evanidus vel fugax	Unbeſtändige Farbe	Nietrwatá fárba
Color floribus vel vividus	Fróllche vnd lebendige Farbe	Cielista fárba
Color surdus	Tunckelfarbe	Ciemna fárba
Fucus	ein angeſtrichene	falsche Farbe
	Schmincke	Obludna fárba
Colorem mentiri fuco, Pucare lanam	anſtreichen	ein friſche Farbe
Pigmenta	Malersfarben	Malarkie fárby
Adumbratio	Entwerffung	mit Kohlen
	Proſty abrys	
Niger	Schwarz	Czarny
Nigricans, Pullus	Schwärzliche	Przyczern
		Ater

ater	Kohlſchwarz	Jako wagi czarny
curvus	Dunkelſchwarz	Ciemnoczarny
uliginus	Rußſchwarz	Ruſoczarny
Fuscus Aquilus	Roßſchwarz	Schwarzbraun
		Ciemnosulady
Coracinus	Rabenschwarz	Sammetſchwarz Wrony
Piceus	Pechſchwarz	Jak smola czarny
Plumbeus	Blenſarb	Olowny farby
Lividus	Mahlſchwarz	Braun vund Blaw
		Blekitna albo Sina mase
Luridus	Todtenfarbe	Blada trupia farba
Murinus	Mauſefarb	Mysza farba
impluviatus	Rauchſarb	geſchmitzt Rutenur
		Szmetrowanie
Canus	Gramhaar Farb	Sinwa
Albus	Weiß	Bialla
Candidus	Blanc	Jasna
Candeus	Glüende Eysenſarb	Lsaca sie
Aqueus	Wafferſarb	Wodna
Niveus	Schneeweiß	Bially jako smieg
Lacteus	Milchweiß	Bially jako mleko
burneus	Weiß wie Hölffenbein	Bially jako Slo-
		niowa łose
Marmoreus	Weiß wie Marmel oder Alabaſter	
	Bially jak Marmur albo Alabaſter	
Argenteus	Silberweiß	Bially jak srebro
Cygneus Olorinus	Weiß wie ein Schwan	Labećiowa mase
Cinereus, Cineraceus	Aſcherſarb	popielaty
Gilvus, Helyus	Faal, Bleichgeel	Sniady
Scutularis	Apffelgram	Jablkowy
Flavus	Beichgeel	Bladozoly

Farbe

Rarus

<i>Ravus Ravidus</i>	Schwarzgeel	Czarnozolty
<i>Cereus, Cerinus</i>	Wachsgeel	na kształt wo
		ku zolty
<i>Luteus</i>	Todtergeel	Zolt kowey farby
<i>Croceus, Crocinus</i>	Saffrangeel	Jak
		saffran zolty
<i>Fulvus</i>	Geel wie Löwenfarbe	Jak Lew zolty
		Cisaw
<i>Aureus</i>	Goldgeel	jak złoty
<i>Melleus Mellinus</i>	Honiggeel	jak miód
<i>Buxus</i>	Bleichgeel wie Buchsbaumen Holz	jak buxpan
<i>Aeneus</i>	Rupfergeel	Miedziozolt
<i>Pallidus</i>	Bleich	Blady
<i>Ruber, Rubeus</i>	Roth	Czerwony
<i>Rubidus</i>	Röthlich	Czerwonaty
<i>Rufus</i>	Geelroth/Haarroth	Lisowaty
<i>Roseus</i>	Rosenroth	jak róża i czerwony
<i>Rutilus</i>	Fewer-roth	jak ogień i wony
<i>Flammeus</i>	Lothfarbe/Lotheroth	Jasnoczerwony
<i>Purpureus, Tyrius, Sarranus, Thessalicus</i>	Purpur-roth	Bel
	Lundel-roth/Sammet-roth	Ciemnoczerwony
<i>Sanguineus</i>	Blutroth	Czerwony jak krew
<i>Coccineus, Coccinus</i>	Scharlachroth/Carm:inroth	Barmazy
		Przyczerwien
<i>Rubicundus</i>	Rupferrroth	Cielisty
<i>Rufus</i>	Leibfarbe	Bronatny
<i>Violaceus Amethystinus</i>	Violbraun	Makowy
<i>Spadiceus, Spadix</i>	Rastantenbraun / Braunroth	Bronatnoczerwony
<i>Cafius</i>	Grünblau	Ciemnomodry/albo siary
		Coeru

Coeruleus, Coerulus	Himmelblau	
	jaś obłok modry	
Cyanus	Lasurfarb/ Dunkelblau	Lazurowy
Venetus	Stechtblau	Błękitny
Ferrugineus	Eisensarb oder schwarz und roth wie Rost	Rdząwy/Rydzny
Viridis	Grün	Zielony
Herbeus, Herbidus	Grasgrün	Jaś trawą zielony
Prasinus Porraceus	Lauchfarb/ Aschlocharün	
	Lucznowatózielony	
Vitreus, Hyalinus	Glaßfarb / Glaßgrün	Szklanny
Austellinus	Sprenglicht	Włótrapiący.

XLII.

DE BELLO.

Von Krieg. O Woynie.

Militia	Kriegezug	Ciągnienie	Woystá
Bellum	Krieg		Woyuá/ Walka
Bellum civile seu intestinum		einheimischer Krieg	
		Wewnetrzna walka	
Bellum domesticum	Krieg binnendandes	Domowá	woyná
Bellum externum	Außländischer Krieg	Obleglym	
	ábo postronnym nieprzyjacielem	woyná	
Seditio	Auffruhr/ Empörung/ Meuterey		Rozruch
Pugna	Streit	Bitwa	
Pugna imaginaria	Faschnacht Krieg	Brotochwilna	
	ábo żartowna	woyna	
		Prælium	

Prælium Conflictus	Feldschlacht	Polna
	potkanie/Utarczka/albo	Harzcowanie
Prælium navale, Naumachia	Krieg zu Wasser	Bitwa na morzu
Prælium equestre	Schlacht zu Ross	Bitwa na koniach
Prælium pedestre	Krieg zu Fuß	Piese potkanie
Parvulum seu leve prælium, Velitatio, Velitatis pugna		
	Scharmügel	Wurywce bitwy
Velitari	Scharmügeln	Wurywce sie potykać
		Harzcowanie
Acie praliari	eine Feldschlacht thun	Bitwa stoczyc
Impressio	Einfall / Sturm	Impressia albo
		wpadniemie wojenn
Excursio	Streiffung	Wycieczka
Pabulatio, Frumentatio	Futterung / Kornsuchung	Picowanie
Lignatio	Holzsuchung	Ze drwy woynosc
Pugna tumultuaria sine ordine	ein unversehens schar	Bitwa bez porzadku
	müßeln	Nierzadna bitwa
Decursus, Decursio, Troja Lusus	das Stechen oder Zorn	Bitwa z troja lusem
	nieren	Obijanie / Na ostro
		gonienie
Expeditio	der Zug wider die Feinde	Wyprawa na woyno
Exercitus	Kriegsheer	Wojsko
Exercitum conscribere	Knechte annehmen	Wojakow zabierac
		Solnierza zbierac
Copix	ein hauffen Landsknechte	Poczynek
Copia terrestres	Kriegsleute zu Lande	Polny
		solnierski
Copia navales	Kriegsvolk zu Wasser	Wodny
		solnierski
Agmen einziehender Kriegszeug	Clagnace woysko	Apparatus

Apparatus bellicus	die Kriegsrüstung	Sprzet wojený
Inducia	Pax sequestra	Anstand des Kri gs
		Przymierze na czas
Excubiae	Schaaerwache	Stras
Vigiliae	Nachtwach/Schiltwache	Nocna stras
Statio	Wachstatt	Strożny plac
Insidia	Hinderhalt	Zdrada
Acies	Schlachfordnung	Ustykowane wo ysko
Caterva	Kriegsschaar	Zgrajá żołnierzow
Turma	Geschwade	Meuter
Legio	ein Regiment	Knecht
Cohors	ein Fähnlein	Knecht
Cohors Pratoria	Des Feldherrn oder Obersten	
	Swardi	Przedmiejka stras
Chiliarcha, Tribunus	Hauptmann vber Tausent	
		Tysiactnik
Centuria	eine Rotte von hundert Kriegs-	
	Knechten	Rota w ktorey sto żołnierzow
Centurio	ein Hauptmann vber hundert/	Setnik
Decuria, Manipulus, Contubernium	ein	
	Rotte von Zehen Kriegsknechten	
	Rota w ktorey dziesięć żołnierzow	
Decurio Decanus	Rottmeister vber Zehen	
		Dziesiątnik
Dux exercitus	Oberster Feldt Hauptmann	
		Walny Hetman
Magister equitum	Oberster Rittmeister/Feldmarschalck	
	Przedmiejsky Rotmistrz Jezdy	
Praefectus Peditum	Oberster vber das Fußvolck	
	Herman nad piechota	
	N	Signifer

Signifer, Vexillarius, Aquilifer Fendrich

Chorag

Signum, Vexillum, Aquila Fenlein/Panier

Choragiew/Proporz

Signa erecta vel surrecta Fliegende Fänle Rozpuszczone

choragw

Trophæum

Stegsjetzen

Żnák wyćestwa

Signa supina

Niedergelassene Fänle

Spuszczony

choragw

Tribunus militum

Marschalc

Marszałek wojenn

Præfectus vigilum

Wachmeister

Straznik

Tesserarius Wetbel der die Loß giebt

Co hástá ro

dáwa

Circitores Circuitores

die Herren die umbgehen/

Circkler

Objezdźcy

Præfectus vel Prator rerum capitalium

Schultheiss

Quæstor, Latrunculator

Profoß

Profoß

Mensor designator diversarium

Furterer/

Quartier

maister

Co gospody rozdaw

Castrametator

Laaerschlager

Obozny

Annona structor vel præfectus

Proviantmeister

Co żywność w woysku obmyśla

Miles

Kriegsman/ Landsknecht

Żołnierz

Miles levis armatura, Vilis, Rorarius

Knecht mit leicht

ter Rüstung/ Scharmüster

Lekki Żołnierz/ Bozák/ Hussar

Miles gravis armatura

Knecht mit schwerer Rüstung

Cieſki Żołnierz

Duplicarius, Armatura duplices

Duppel Soldner

Dwoyżoldownik

Miles auctoratus vel delectus

Knecht der durch

Musterung gangen vnd bestanden

Żołnierz, co sie przy okasce dobre popisał

exauctoratus

Außgemusterter Knecht

Źolnierz co sie przy okásce źle popisat
triarius subsidiarius ein Tapffer geübter Kriegsmann
Biegły albo doświadczony **Źolnierz**

gregarius gemeiner **Prosty** pospo-
manipularius Knechte lity Anecht

Clasziarius vel **clasicus** Kriegsmann zu Wasser
Źolnierz ná okreće

tumultuarius in eyn zusammen gebracht
w potymcza zebrany **Źolnierz**

Veteranus alter Landsknecht

Stary **Źolnierz**

emeritus vel **rudiarius** ein alter außge-
dienter Kriegsmann **Źasluzony** **Źolnierz**

Stationarius der die Schildwache helt **Stroz**

Milites praesidiarii Knechte die in der Besatzung liegen

Źolnierze ktoremi zamiek osadzaja

Praesidia Besatzungen **Osadzona** miestas

Milites limitanei Knecht die auff der Grenze liegen

Pograniczni **Źolnierze**

Obses ein Geisfel **Wzastawe** dany

Antesignanus der in der Schlachordnung für dem

Źahnlein sthet **Cona** czle albo przed

choragwia stoi

Equites, Equitatus die Reuteren/ der Reifige

zeug **Jezdni/ Jezda**

Cataphracti equites Kürasser **Zbrojni**

Pedites, Peditatus Fußknechte/ Fußvolck

Pießy/ Piechota

Scolopetarii Hackenschützen **Strzelcy**

Tormentarius Büchsenmetzer **Puszkars**

Hastarii die lange Spieß tragen/ Spießler

Ųsczepnicy **Kopiennicy**

Lanecati, Lancearii	Hellebardirer	Zátábartnicy
Tyro, Novus miles	Ein Junger Kriegerman	
	Witody Jonak	
Commilitones, Commilites	Kottgesellen / Spießgesellen	Towarzyse
Speculator, Explorator	Aufspeher	Spieg
Excubitor	Wächter	Stroś
Excubitor specularius	Thürmer	Stroś ná wież
Perfuga, Transfuga, Defector	ein Feldflüchtiger oder Verlauffener	Zbieg / Zdrayca
Puer amiger	Spießbube	Giermek
Calones Caculæ	Drosfbuben / Reutersjungen	
	Chálástrá / co w obozie po Augustu	
Lixæ	Die Sudler	Ruchcikowice
Lignatores	Holzhauer	Kebacz
Cunicularii	Schanzgräber	Szándkopnicy
Munitio, Vallum	Schanz / Wall / Szaniec	
Grates, Gerra	Schanzkörbe	Kosze do śáncom
Tubicen	Feld Trommeter	Wojenny trebac
Cornicen	Stückenbläser	Co ná kornećie trabi
Tympanistes, Tympanotriba		Trommelschläger
		Bebennist
Aeneator	Heerpäucker	Wojenny bebennt
Tympanum æneum	Heerpaucke	Koćci
Fecialis	Heerhold	Odpowiednia
Clarigatio	Öffentliche Kriegsansagung	
	Odpowiedz wojenna	
Caduceator	Friedbote	Jeonac
Castra	Läger	Oboz
Castra stativa	Geschlagen Läger	Pokozy y Oboz
Æstiva	Sommerläger	Leża przez lato
Hiberna	Winterläger	Leża przez zimę
Lorica castrorum	Brustwehre	Okoń albo opas
		śanie namiotow
		Tentoria

Tentoria, Papilliones	Gezelt	Namioty
Tabernacula	Hölzene Gezelt oder Hütten	Drzewiane namioty
Pelles	Ledern Gezelt	Skorzane namioty
Stipendium	Sold	Zold
Tessera, Symbolum	Losung / Feldzeichen / Heerzeichen	Hasto
Armilustrum	Heerschau	Obeglá
Diribitorium	Musterplan	plác gdzie się okazywa
Diribitio	Die Musterung	Okazywanie
Diribitores	Die Musterherren	Ti co okazywa- nia doglądają
Obsidio	Belagerung	Obleżenie
Præda, Rapina	Raub	Lup
Spolium, Exuvie	Beute	Zdobywa / Korzyść
Diruptio	Plünderung	Złupienie / Zburzenie
Manubia	Hauptmans Beute	Hermańska zdobywa
Opima spolia	herrliche Beute	pyśna Korzyść
Receptus	Abzug	Odciągnięcie
Missio	Urlaub	Odprawa
Monomachia Duellum	Kampff zweyer alleine	Pojedyńkiem potkające
Arma, Armatura	Waffen	Zbroja
Telum	ein jeder Wehr oder Geschöß	Broń
Thorax ferreus, Pectorale	Brustharnisch	
Humerales	Krebs	pleśeć na piersi
Brachiales	Rückblech	pleśeć w tył
Chirotheca anea	Armschiene	Naramnica
	Blechhandschuh	Żelazna rękawica

Ocrea ferrea	Blutschienen	Nabiodrki
Lorica	Panzer	Pancersz
Galea, Cassis	Helm/Bickelheubel/Sturmhut	przyłbica/ albo Helm
Buccula	Das Visier	policzki u przyłbice
Clypeus, Clypeum	Langer Schild / Schirm	Tarcz
Scutum,	runder Schild	pułkierz
Gladius, Ensis	Schwert	Miecz / Kord
Gladius anceps	Zweyschneidig Schwert	Miecz/ma obie strony ostrzy
Framea	Kappier	Spada/ Kapisz
Ensem stringere	die Klinge zucken	Spade dobyć
Xyphomachara Romphaa	Schlachtschwert	Miecz
Capulus	Knopff	Galla mieczowa
Manubrium	Heffe	Kelosec
Vagina	Scheide	pochwa/ Nożny
Dolo	Jacobsstecken	zdradliwy koscionek
Pugio, Ensiculus	Zolch	Tulich
Sica	Verborgener Mörderischer Zolch	Stryta abo zdradliwa bron
Culter	Messer	Noż
Acies cultri	Scheide am Messer	Ostrze u noża
Hasta, Sarissa, Lancea		Speß/ Lanze
Amentum	Remen an dem Spieß	Kzemien na Wsczepie
Hastile	Schäfflin/ oder Schaff am Spieß	Wlocznisko/ Wsczepisko
Mucro, Cuspis	Die Spitze am Messer / das Spießenssen	Koniec u noża abo w loczni
Securis, Bipennis	Hellebart	Halabart

Sagitta	Spiculum	Pfeil / Flösch / Beß / Bolß	Strzala
Jaculum	Missile	Wurffpfeil	Strzala
Harpe, Acinaces		Türkisch Sebel	Turecka szablá
Gesum	Partisan / eine Eisen		Oszczep francuski
Clava	Kolbe		Bulawa
Cestrum	Fausthammer /	Streik Kolbe	
		Kiloff / Tzekan / palká	
Tormentum aeneum	Geschütz		Dziato
Aries, Tormentum murale		Mauerbrecher	Burzacy taran
Sclopus	Sclopetum, Fistula ferrea, Fulminale		
	Handbüchse / Handrohr / ein Hacken		
Artabuss /	Rusnica / Arzofka / Pulhaß	Wustier	
Serpentina, Colubrina	Schlangen	Smigownice	
		Wexerowice	
Falcones	Falkonetel	Sokolnice	
Glaus, Pila plumbea		Kugel / das Loth	
		Ołowna kula	
Pyroboli	Sewerpfelle	Ogniste kule	
Malleoli	Peßtränze	Smolane wience	
	[tormentarius]		
	[sulphureus]	Büchsenpulver	
	[nitratus]	Rusniczny proch	
	[fulminalis]		
Harpa	Han auff der Büchsen	Burek u rusnice	
Foculus tormenti	Zündpfannlein	Panewka	
Ignarius fomes, Elychnium, Ignarium, Funiculus			
	Zündstrick / Sewerfnoet / eine Lunte / Knot		
		Zagiero	
Lagena, Cornu	Pulverflaschen	Proz	
		choronica	

Hama	Fewerhacken	Hać ogniow
Incendiarium siphones	Fewersprängen	Sikawie
Incendiarium situla	Fewerehmer	Skorzanewbor
Trulla ferrea	Fewerpfanne	Kaganiec
Dare nomen militia vel ad militiam	Sich schreiben lassen	
Sacramentum dicere	Jurare in verba	einem Herren
	schwören	Przysięga
Merere, Stipendia facere	vmb Sold dienen	
		Zolniersta Przyjaciel
Conscribere vel Colligere exercitum	Cogere militem vel	
copias	Knecht annehmen	Zolnierza zbierac
Militem auctorare	Lauffgelde geben	Wyprawic
		Zolnierza
Militem exauctorare	Urlauben	Odprawic Zol-
		nierza
Recensere vel lustrare exercitum	Mustern/ Musterung	
halten	Olazowania dogladac	
Castra motari vel ponere	das Lager schlagen	
	Obozem sie polozyć	
Canere clasticum, Ad arma conclamare	Lärmen blasen	
	oder schlagen	Do potkania zatrabic
Canere receptui	Abzug blasen oder schlagen	
	Ná odwrot zatrabic	
Vasa conclamare	vmb schlagen das man auffbreche	
	Rušenje nákazac	
Vasa colligere, Convasare	Einpacken/ Aufbrechen	
	Skladac/Zbierac	
Impressionem facere	Den Feind angreifen	
	Ná nieprzyjaciela uderzyć	
Corona urbem invadere	ein Stadt anlauffen vmb	
	stürmen	Miasto stormowac

ad manus venire, Conferre signa, Decernere armis
 Streiten/Schlagen/ Schlacht liefern
 Potkac sie albo Potkanie uczynic
 Propilatis hastis objicere Durch die Speisse jagen
 Na ostre biezeć przymusić
 Cuniculos agere Untergraben Podłopać sie
 Insinere vel deditiorem accipere Zu Gnaden aufneh-
 men Wlaſts przyjać.

XLIII.

DE NAVI.

Zom Schiff. O Okrećie albo Lodzi.		
Navis, Navigium	Schiff	Okret/ Ławá/ Szkatá/ Łodz
Navicula, Navigiolum	Schifflein	Łodka
Naviculariam facere	Schlypper sein	Szyprem być
piratica vel predatoria	Raubschiff Jagtschiff	Okret; Ktorego zbijaja
actuaria	Kinder Schiff/ Renn Schiff	Pretki
oneraria vel gravis	Last Schiff / Schiff	Beladen Ładowany
constrata	gedeckt Schiff	Łakryty
aperta	offen Schiff	Łienakryty
praesidiaria	Kriegs Schiff	Wojsenny
Pratoria	Amiral Schiff	Amiralow
Longa vel triremis	eine Galene	Galerá
Navigatio	Meerfahr/ Schifffahr	Żeglowanie
Cymba, Lembus	Fischer Kahn	Czotn
Scatium	ein Boot	Bacik
Scapha, Barca	ein kleines Schifflein oder ein Leichtkahn	Lichtan
Ponto	Überfahrtschiff	Prum
Traicere	Überführen	przeplawić
Transmutere	Übersetzen	Przewieść

Ratis, Schedia	Floß	Tráffid
Classis	ein hauffen Schiff / Schiffzeug	An
	Gromada okretom	An
Classis protincta	ein Armada / ein hauffen Kriegs Schiff	Fu
	Gromada wojennych okretom	Ra
Carina	Schiffboden	Dno w okrecie
Prora	das vordertheil am Schiff	
	Czoło albo przodek okrętu	
Puppis	das hindertheil am Schiff	Zad okrętu
Rostrum	Der Schiffschnabel	Stab
Alvus navis	der Bauch im Schiff	Buchtá u statku
Commisura navis	eine Fuge	Fuga
Commisuras navium nautici comā ferruminare vel stipare	die Fugen stopffen	Fugizatywać albo zaprawić
Saburra	Ballast	Ballast
Fori	der Oberlauff	Blankowanie ná Okrecie
Traustra	Die Ruderbänke	Gang
Sentina	Das vntertheil am Schiffe da der	Na
	Wassath zusammen fließt	Gu
Nautes	Einfließende Grundwasser im Schiffe	Zeza
	Smorodliwa wodá ná dnie statku	Na
Antlia	Wasserpumpe	Pompa
Sentinare	Pompen / Wasser aufschöpfen	For
	Pompować / Zeze wychedozyć	Re
Malus	Maßbaum / Segelbaum	Mast
Aplustre, Aplustrum	das Fähnlein	Rei
	powietrznik / Banerka	Rei
Antenna	die Segelstange	Reja
Velum, Carbasum	das Segel	Zagiel
Velum erigere	das Segel aufziehen	Zeze wychedozyć
	Zagiel bysować	Velu
Velum detrahere	Strziehen	Strychować
		Anchora

Anchora	Anchor	Kotwa/Kotwica
Anchoræ dens vel uncus	der Rache	Konic Kotwice
Anchoram demittere		Anchorwerffen
		Kotew wyrzucić
Funis, Restis	Strick/Seyl	Lina
Rudentes	großes Schiffseyl / Tadel	
	Sztaki/Kordele/Liny	
Funis Anchorarius, Camelus, Retinaculum	das Anchorseyl	
	Kerstat	
Trudes	Schiffbaum	Drag / Łaska
Harpago	ein Boßhacken	Boßhak
Gubernaculum, Clavus	das Steuer / Ruder	
	Rudel	
Ansa gubernaculi	Der Helmstock	Kęsojęsć u Kydla
Pixidecula nautica, Versoria	MeerCompaß / Meer=	
	Chart	Zeglarzki / Compaß
Navita, Nauta	Schiffmann	Zeglarz
Gubernator, Rector	Stewermann der das	
	Schiff regieret	Sternik
Navarchus, Nauclerus	der Schiffherr	
	Pan okretu/Szyper	
Focarius	Schiffkoch	Kucharz ná okreće
Remex	Ruderknecht / ein Boßmann	
	Rudelnik / Co wiosłem robi	
Remus, Tonsa	ein Ruder	
	Wiosło/paczyna/Drgawka	
Remi manubrium	die Handhabe am Ruder	
	Kęsojęsć u Wiosła	
Helcyarius	Schiffzieher / Treckeknecht	Co treluje
Portus	der Ort da die Schiffzulenden / Port	
	Haaf / port / Mieysce bezpieczone	
		okretow

Portitor }	Der einem übers	Przewoźnik
Trajector }	sent / Fehrman	
Urinator	Der vnterm Wasser gehet	
	Noret / co pod wodą chodzi	
Naufragus	Der Schiffbruch leidet	
	Co okret rozbił	
Naufragium	Schiffbruch	Rozbicie okretu
Iactura	Schaden aus Schiffbruch	
	Szkodą na morzu	
Naupegus	Schiffzimmerman	Cieśla co okrety robi
Navale	Schiffhaus / der Ort da man Schiff bauet	
	Arseнал / Mieysce gdzie okrety budują	
Statio navium	Schiffgestat / der Ort da	
	man die Schiff vnterzeuchet	
	Mieysce gdzie okrety stoja	
Solvere orā vel oram, Solvere navem	Vom Lande	
	abfahren	Odłożyć
Solvere orā vel facere vela, Velificari	Segeln	Segłowac
Passis velis ferri	mit vollem Winde segeln	
	Tagte rozpuszcziv by płynac	
Vela ad ventorum aspirationes aptare	die Segel nach dem	
Winde richten	Tagle wedlug wiātru obracac	
Deducere vel legere vela	das Segel niederlassen / strecken	
	Tagiel spuszcic	
Contrahere vela	das Segel einziehen	Tagiel ściągnac
Obliquare cursum	Lawren	Wlać sie po morzu
Remigare, Remum agere, Remis incumbere, impelleremum		
	Rudern	Pojeżdżac
Ad triemes relegare, Ad remum dare	auff die Galen	
	schaffen	Na galery oddac
Adversum astum velis superare	Wider das Wasser	
	fahren	Przeciw wodzie płynac

Vom Spiel. O Gránis.

Ludus	Spiel	Grá
Ludus tesserarius	Würffelspiel	Grá w kostki
Tessera	Würffel	Kostka
Senio	Sechs/ Sees	Žes
Unio, Canis, Monas	Eins/ Eß	Łs
Ludus chartarum	Kartenspiel	Grá w karty
Chartulæ lusoriæ vel piætæ	Karten	Karty
Tali, Astragali	Koten	Koty
Calorum jactus, Astragalismus	Kotenspiel	Grá Kotami
Alea	jedes Spiel umh Geld	Wbelaka grá o pieniadze
Aleator	Geldspieler	Gracž/ Kosterá
Alcam sequi	dem Spiel nachziehen	Kosterowác
Alveus lusorius, Abacus	das Brettspiel/ das Schachts	
Tabula lutoria	bret/ item, die Kasselband	
	Warcabnica/ Száchownica/ item, Warstát ná Ktorem Kostkimieca	
Calculus	Brettstein	Warcabowy támiert
Ludus Latruncularius	Schachspiel	Grá w Száchy
Latrunculus ludere	Pralia latronum ludere	Im
	Schacht ziehen	Száchy grac
Latrones Latrunculi	Schachtsteine	Schachy
Pila	Ball	pila
Phæristerium	Ballplatz/ item, Regelplatz plác gózie pite albo Regle Frájsa	
Pila manuaria	Kaseball	Recžna pila
Pila Palmaria	Schlagball	pila do bicia
Pila ludere	des Balls spielen	pity grac
		Datatin

Datatum ludere pilā	Den Ball von einer Hand in die andere werffen	Do reku pity gro
Expulsim ludere pilā	den Ball aufschlagen	Pilnikiem bić
Reticulum	Netz	Siarka co pile bije
Talitrum	Stirnriß	Sczudło
Enigma	Räzel	Gadka
Arcus, Cornu	Handbogen	Łuk
Scorpio	Armbrust	Kusza
Balista Chalybea	Stälernbogen	Stalowa kusza
Præmula balistæ	der Drücker	Podyma u kuszy
Nervus, Chorda	die Sehne	Cieniecina
Corytus	Bogensutter / Bogentöcher	
Uncus, Fibula	Nuß	puszdro na fusze albo na trzask / orzech
Sagitta, Spiculum	Pfeil / Bolzen / oder Flitsche	Strzala albo Bels
Alæ sagittæ	Federn am Bolzen oder Pfeil	
Pharetra	Bolzenlade / Pfeiltöcher	Piora u beltu albo u strzale
Pertica aviaria, Malus	Vogelstange	Saydack
	die Loßzettel	Strzelniak
Turbo, Turben, Trochus	ein Triebfaul / Dreherugel	Łoski
Myinda	Die blinde Rahe	Kraglica / Cigla
Basilinda	Königsspiel	Grado Krola
Diffugium, Vaccæ latebræ	das verstecken	plini
Larva, Persona	eine Larve	Maszkara
Globus	ein Kegelfaul	Kula od Kregiel
Conus, Pyramis	Regel	Kregiel
Globuli	Keulichen / Glasen	Galli
Pilulæ fistiles	Schnellkeulchen	Wosty Es
		Funda- Es

Funda	Schleuder	Proca
Scutale	Schleuderleder.	Proca sielka.

XLV.

DE METALLIS, GEMMIS,
& Lapidibus.

Von Metal/Edel vnd gemeinen stein.

O Krusćach perlach y Kamieniach.

Metallum, Metallica Metall/allerley Erz

Krussee

Lapis Metallicus

Erz

Kruscowy Kamien

Aurum

Gold

Złoto

Aurum { abryzum vel

Fein Gold

przednie

Aurum { excoctum }

złoto

Aurum { netum

gezogen Gold

Ciagnone złoto

Argentum

Silber

Grzebro

Argentum { excoctum

Fein Silber

przednie

Argentum { rude vel invecum

wyplawione

grzebro

Argentum { ungeuibt Silber

Serowe nte wyrobione

Factum

gemacht Silber

Kobione

signatum

Silber zu Geld geschlagen /

gemünzet Silber pienadze

pastillatum

Silbertuchen

W stuki

escarium

Tischsilber

odlewane

Vivum

Stolowe

hydrargyrum

Quecksilber

Zywe

argenti spuma, Lithargyrium Helcysma Silber Schaum

Silberelatte

Pijana grzebrna

Erz/ Kupffer

Alledz

Cyprium, Cuprum

Kupffer

Kotlina

caldarium vel fusile

Glockenpreise

Spiza

<i>Es duale</i>	<i>Erz</i>	sich schlagen	leß	<i>Miedzi</i>	ane	blach
<i>Aris flos</i>	<i>Kupffergrün</i>	<i>Grünspan</i>	<i>Gryßpan</i>			
<i>Ærugo</i>	<i>Æruca</i>	Kost	am	Kupffer	oder	<i>Erzt</i>
		item,	<i>Grünspan</i>	<i>Kdza</i>	ná	<i>Kotlinie</i>
					abo	ná
				<i>miedzi</i>	item,	<i>Gryßpan</i>
<i>Orichalcum</i>	<i>Aurichalcum</i>			<i>Meßing</i>		<i>Mostró</i>
<i>Æs coronarium</i>						<i>(Sárba)</i>
<i>Æris squama</i>	<i>Kupffer</i>	<i>schlag</i>		<i>Szlaki</i>	od	<i>miedzi</i>
<i>Ferrum</i>	<i>Eysen</i>					<i>Żelazo</i>
<i>Scoria</i>	<i>Schlacken</i>			<i>Żużel</i>	<i>Żebro</i>	
<i>Auriscoria</i>	<i>Goldschaum</i>			<i>Pijana</i>	<i>złota</i>	
<i>Ferri scoria</i>	<i>Hammer</i>	<i>schlag</i>		<i>Hammer</i>	<i>schlag</i>	
<i>Strutura</i>	<i>Funcken</i>	die	vom	<i>glühenden</i>	<i>Eisen</i>	<i>springen</i>
				<i>Stry</i>	<i>żelazá</i>	<i>rospalonego</i>
					<i>lecece</i>	
<i>Ferraria</i>	<i>Eysengrub</i>	<i>gdzie</i>	<i>Rude</i>	<i>Kopia</i>	abo	<i>żelazo</i>
<i>Ferraria officina</i>	<i>Eyserschnitte</i>					<i>Hammer</i>
		<i>gdzie</i>	<i>żelazo</i>	<i>robia</i>	<i>Żammer</i>	<i>álbo</i>
					<i>Ruda</i>	
<i>Rubigo</i>	<i>Kost</i>					<i>Kdza</i>
<i>Ferrugo</i>	<i>Eysen</i>	<i>Kost</i>		<i>Kdza</i>	ná	<i>żelezie</i>
<i>Chalybs</i>	<i>Stahl</i>					<i>Stal</i>
<i>Stannum</i>	<i>Zinn</i>					<i>Cyna</i>
<i>Plumbum</i>	<i>Bley</i>					<i>Ołow</i>
<i>Plumbago</i>	<i>Bley</i>	<i>Erzt</i>				<i>Żetolowna</i>
<i>Plumbum cinereum</i>	<i>Wismutt</i>	<i>Conterfey</i>		<i>Kontrefey</i>		
<i>Plumbi lamina</i>	<i>Blech</i>			<i>Ołowna</i>	<i>blacha</i>	
<i>Stibium Antimonium</i>	<i>Spieß</i>	<i>glas</i>		<i>Antimonium</i>		
<i>Cerussa</i>	<i>Bley</i>	<i>weiß</i>		<i>Blaywaye</i>		
<i>Atramentum</i>	<i>sutorium</i>	<i>Vitriolum</i>	<i>ulgo</i>			
		<i>Kopffer</i>	<i>wasser</i>	<i>Koper</i>	<i>wasser</i>	
<i>Alumen</i>	<i>Alaun</i>			<i>Żatun</i>		
<i>Sulphur</i>	<i>Schwefel</i>			<i>Siarká</i>		
				<i>Nicrum</i>		

Nitrum	Niter	Sáletrá
Halonitrum	Salpeter	
Sal	Salz	Sot
Sal	nativus vel fossilis Bergsalz	Gorná
	marinus Meersalz	Morska
	lacustris Seesalz	Jeziorna
	excoctus gesotten Salz	Warzona
Salis meta	stück Salz	Brzetá soli
Salis grumi	Salzkörnlein	Ziarna soli
Muria nativa, Muries	salz Wasser/Sale	Stona woda
Salinae	Salzgrube/Salzbrunn	Zupy solne
Salinarum strues	Salzhauffen	Gromada álbo
		Rupá soli
Cinnabaris, Minium facticium	Zinober	Cynober
		robiony
Minium nativum	BergZinober	Cynober co
		na gorách roście
Minium secundarium vel adulterinum		Wienige Minia
Rubrica fabrilis	Rötelstein	Rubryká
Ferrumen	Eisung	Lotowanie
Gemma, Lapis preciosus		Edelgestein
		Drogi kamień
Unio, Margarita	Perle	Perlá
Unio exaluminatus	Hübsche schöne Perle	
	Piękna polorowana perla	
Aetices	Adlerstein	Orli kamień
Amethystus	Orientischer Amethyst	Ametyst
Carbunculus	Karfunckelstein	Karbunkulus
Carbunculus amethystizon	Pyropus Rubin	Rubinek
Lychnis, Lychnites	ein gelblicher Rubin	
	Żółcisty fárby Rubinek	
Carbunculus carchedonicus	Granatus	Granat
		Chryso-

Chrysolithus	Hiacint	Złoty podobny Kámién
Cyanus	Saphir	Szaphirek
Cyanus mas	Wian Saphier	Modry Szaphir
Cyanus foemina	Weisser Saphir	Bielly Szaphir
Sapphirus	Gold Saphir	Złoty farby Szaphir
Hyacinthus	Béimischer oder Weissencher Amethyst	Czestá Ametyst
Iaspis	Jaspis	Jáspis
Jaspis Borea vel aëtizusa , Eranus , Eranos , Turcoys	Türkis / Türkos	Turkusek
Sardidus, Sarda	Carneol	Kámiénia czerwonego redzay
Smaragdus	Smaragd oder Smaral	Smaragd
Adamas	Demant	Dijáment
Topazius	Topas	Topazius
Succinum Electrum	Aggestein /	Wirstein Gagatek
Gagates Thracius lapis	Schwarzer Aggestein	
Coralium	Corall	Koral
Crytallus, Crytallum	Crytall	Krytstal
Lapis	Stein	Kámién
Lapillus	Steinlein	Kámyšček
Lapis	quadratus	Quaderstein / Vieredterstein
	molatis	Quádratowy Kámién
	assilis	Mühlstein
		Schiferstein
		Altyński Kámién
		Lupny Kámién
		co ná nim písa
	Ceraunius	Donnerstein / Wetterstein
		Piorunow wy Kámién
Cos	Wegstein	Osta
Cos aquaria	Schleiffstein	Kámién od ostrzenia Corti

Cotricula	Lydius lapis Basanus	Goldstein
	Probierstein	Złotniczy kámién
Smiris	Schmergel	Szmergel kámién
	ktorym s'ktorzeża	(gnes
Magnes, Siderites	Segelstein od Magnet/	Máz
Pumex, Lapis bibulus	Krawstein/	Bymstein
	Od ściérania albo drápiania kámién	
Silex	Ries / Rieselstein / Rießlingstein	
	potny prosty kámién	
Fyrites	Fewerstein	Krzemién
Vitrum	Glaß	Skło (mién
Spongites	Schwammensteinlein	Gabkowy kás
Marmor	Marmolstein	Marmurowy kámién
Porphyrites	Roth Marmelstein	Czerwony marmur
Lapis Paris	Weiß Marmelstein	Bially marmur
Alabastrites	Alabasterstein	Alabáster
Hamatites	Blusstein	Kámién co krewza stánowią
Affulæ, Micæ, Segmenta		Abgehawene
	stücklein	Kámienni wiórki
Scobs	Feilstaub	proch ktory z pilowánym materyej páda
Arena	Sand	piasek / proch
Glarea	Gries / Triebsand	Dziarstwo
Sabulum	Grobsand	Gruby piasek
Saxum	grosser Stein / item, Werckstück	
	Wielki kámién item, Ciosany kámién	
Saxum	calcarium	Kalcstein
	arenarium	Sandstein
	molare	Mühlstein
		Wapienny
		Piaśzysty
		Młynski
		kámién

Coementum	Bruchstein / vngehamen Stein	Chemyrobiony kamien
Scrupus, Scrupulus	Steinlein das einem in die Schuch fällt	Kamyščezel
Calx	Kalck	Wapno (wapno
Calx viva	vngeleschter Kalck	Niegafione
Gypsus, Gypsum	Sparikalck / Gyps	Gips
Creta	Krende	Kreda
Argilla	Thon	Glina
Metallicus	Bergmann	Gornik
Fossor	ein Berghawer	Co w gorach kopie
Magister metallicorum	Bergmeister	Gorny mistrz
Præfectus rationibus	Schichtmeister	Starshy
Jurati	Die geschwornen	Przyśiężny
Præses fodinæ	Steiger oder Hüttnan	Gorny Stros
Demon metallicus	Bergmännlein	Pokusta co sie w gorach ukaznie
Aura pestilens	Schwaden	Zarazliwa para
Venæ	Gänge	Zyty
Fodina	Grube oder Zeche	Mieysce gdzie kopie krusce
Caput fodinæ	Fundgrube	Szyb
Fundinarum fructus	Aufbeute	Zdobytych w gorach
Aurifodina, Auraria	Goldgrube	Gora gdzie zloto kopia
Argentifodina	Silbergrube	Gora gdzie srebro kopia
Partes fodinæ	Guckß oder Theil	Wymierzona czesc takiey gory
Putens, Specus	Schacht	Szacht
Officinæ	Hütten	Zuty / Warstary
Cuniculus	ein Stollen	Gangi w gorach

Machina seu Instrumentum tractorium Haspel

Kolo ktorym ciagną

Auramentum Goldstrich Stote zyte

Virgula divina Wünschelruthe Kopejka

ktora gornicy szukajac kruszcow wroza

Symbolū Zubu przydatok (bujaj/Probálnia

Fornacula Probir Offen piec w ktorym pros

XLVI.

DE PECUNIA.

Vom Gelde. O pieniedzach.

Moneta, Numisma, Pecunia Münze / Geld

Mineca / pieniadze

Moneta	{	proba	gute Münz	Dobre	} pieniadze
		adulterina vel improba	Falsche und		
		böse Münze	zle albo zfałszowane		
		accisa vel arrosa	beschnittene Münze		
			Obrzezane		

Monetaria officina die Münze Mineca

Monetarius Münzer Münicarz (fałszywe

Moneta adulterator der böse Geld münzt Co pieniadze

Numus, Nummus Pfennig pieniadz

Nummus asper Funckel new Geld

Swieczego bicia pieniadze

Symbola, Collecta Zechpfennig / Urten /

Gelach Geld / Mahl Geld Strawy gross /

item, to czym sie od stolu albo w rzadzie placi

Pecunia minuta Klein Geld oder Münze

Male albo drobne

Pecunia, ociosa Nummi vacui Geld das nicht angelegt

wird Lezace

Pecunia faciendis nominibus occupata Geld auf

Gewinn aufgelegt dla zysku wylozone

Pecunia quaestiosa vel fanore occupata		Geld auff	pieniadze
Wucher außgethehen		Nalichwe dane	
Pecunia numerata		Argentum presentarium	
Manuprecium		Paargeld	
Pecunia ærofa		Rüpffern Geld	3 Niedzi
Æs	Allerley Münze	Wßelaka minck	
		abo pieniadz	
Æs alienum, Debitum, Nomina		Schuld / Dlug	
Nomina impedita		alte vñ verlegene Schulden	Stäre / Dlug
Ærarium		einer Stadt Schatzkammer	Starb
Fiscus	Herren Schatz / Fürsten Schatz	Paniski	Starb
Collybus	der Wechsel	Wechsel	
Collybista, Mensarij, Argentarij		Wechseler	Wächster
		rowle	(List wächster)
Nummaria tessera		Wechselbrief / Wechselzettel	
Nummaria difficultas		mangel am Gelde	Niedostäre
		pieniędzy / Pustki w mieście	
Caput, Sors Summa		Hauptsumma	Stawna
			Summa
Foenus, Usura		Wucher	Lichwó
Usura	unciaria vel centesima	Wucher da man zwölff	
	vom hundert nimbt	Gdy od sta dwad	
		nascie biora	
	semis	Sechs vom hundert	Gdy od sta po szesti
Usura	quincunx	Fünff vom hundert	Gdy od sta po piaci
			biore
Peculium		Erworben oder gewonnen Gut /	
		Eigenthumb	Wygrane dobra
Peculium castrense		Gut im Kriege erobert	Idobro
			bycz wojenna
Reditus, Proventus annuus		Rent / jährlich	
Einkommen		Roczny dochód	

Census	Zins	item Schagung/	Czynsz/Pobor
Tributum	Stewer/	Tribut	podátek/Tribut
Decimæ	Der Zehend		Dziesięcina
Portorium	Zoll auffm Wasser/	Baumgeld/	
	item, Seergeld	Cto wodnie/	item, Prumowe
Nauium	Schifflohn/	Seergeld	Czolnowe
		Przewożne	ábo Prumowe
Vestigal	Zoll auffm Lande		Cto ziemskie
Munus, Munusculum, Donum	Gabe/	Ges	
	schencf		Dar
Donarium	Was man zur Kirchen schenckt		
		Cto się ná Kościół dawá	
Donativum	eines Herren Geschenk	Páński upominek	
Legativum	Zehrgeld einer Botschaft	Pieniądze	
		ktoremi pośli wyprawia	
Misilia	Gaben die man vnter das Vold auffstrewet		
		podárti ktore pospolstwu sypla	
Congiarium	ein Fürstenaabe	Kiażecz podarek	
Honorarium	Ehrengeschencf oder Verehrung		
		podarek/Upominek	
Stips, Stipendium	Kriegesold/		Zold
Æ militare	Besoldung		
Stips collaticia	Allmosen		Zálmuzná
Præmium	Im Streit verdieneter Lohn		
		Nádgroda zá posługe wojenna	
Auctoramentum	Wartgeld		Zádatek
Menstruum	Monatsold/	item, Proviant auff	
	ein Monat	Niesiaczny zold	item,
		żywność ná Niesiac	
Salarium annuum	Jahr besoldung	Roczny	
		dochod álbo zold	

Lytron, Lytrum	Stanzongeld	Okup/
		Wykupne pieniadze
Minerval	Schulgeld / oder Lehrgeld	
		Quartalowe pieniadze
Merces	Arbeitslohn	Zapłata robotnikowi
Diarium	Taglohn	Co sie na dzien płaci
Demensum	Monatlohn für ein Leibeigenen Knecht	
		Zymność na miesiac sludze odmierzona
Arrha, Arrhabo	Gottespfennig	Swieto jest
Sostrum	Arztlohn	Lekarzowi
Nutritia	Säugammen Lohn	Mamce
Evangelium	Boten Brod/	Postowi
	Boten Lohn/	
Strena	ein new Jahr	Koleda
Dos	Morgengabe	posniag
Mulcta, Multa	Geldbusse	Wina
Ratio	Rechnung	Rachunek
Aureus Florenus	Gulden/ Floreen	zloty
Aureus Ungaricus	Ungerisch Gulden	Wiegierski zloty
		Korona
Aureus Coronatus	Goldkrone	Dukat
Ducatus	Ducat	
Talentum	Sechshundert Kronen	Sześć set } korona
Mina	Zehen Kronen	Dziesięć } korona
Vallensis, Ioachimicus	Taler	Taler
Stater, Siclus	Halber Thaler	półtalera
Didrachmum	Orts Thaler	ort talera
Drachma	Halber Ort	półorta (groß)
Cruciatus, Cruciger	Kreuzer	Krzyżak / pół
Marca Prutenica	ein Preusche Marck/ 20.	
	groschen	Pruska grzywna

Marca Polonica ein Polnische Mark / 48.

groschen polska grzywna

Grossus ein Grosschen Gross

Solidus ein Schilling selag

Nummum percutere, Monetam cudere Münzen oder

Geldschlagen pieniadze bić

Nummum commutare Geld wechseln Odmieniać

pieniadze (Lichwić

Argentariam facere Wechseln/den Wechsel treiben

Collybo pecuniam curare vel mittere Geld durch Wechsel

selbst besorgen pieniadze obyczajem

wechslu postać (mi placić

Repraesentare Mit barem Gelde bezahlen Gotowe

Nomen dissolvere Schuld ablegen oder bezahlen

Dług oddać (zyc sie

Nomina facere Sich in Schulde stecken zadłu-

Nomina exigere Schuld einmahnen Długowi sie

upominac albo je wyciagac

Summum cavere alicui Einen versichern Ubespie-

czyc w zaplacie

In assem satisfacere Bar abzahlen Cato zaplacic

Putare rationes die Rechnung klar machen Porac-

howac

Hasta, subicere, Sub corona vendere, Auctionari

Öffentlich verkauffen vnd verganten Wymolac

Natara albo naprzedy podac

Emerere ab hasta, In auctione emere öffentlich oder beyhm

Aufruff kauffen Jawnie kupic

XLVII.

DE MENSURIS ET PONDERIBUS.

Von Maass vnnnd Gewichten.

O Miarach y Wagach.

Mensura	Maas	Miara
Pondus	Gewicht	Gewicht
Pondus Centenarium	ein Centner	Cetnar
Libra	Wage	Waga
Trutina, Statera	Schüsselwage / grosse Wage	Waga z skalami
Trutina monetaria	Goldwage / Goldgewicht	Pieniedze na wazę
Trutina campana	Schnellwage / Belmer	Schnellwage / Belmer
Libella aurificia	Goldschmieds Wage	Waga złotnicza
Phalanx	Wage mit einer Schale	Waga z jedną szalą
Balanx	Wage mit zwei Schalen	Waga z parą szalek
Aequilibrium, Aequamentum, Libramentum	das instehende Gewicht	Wrownistojaca waga
Jugum Scapus	das Querholz an der Wage / daran die Schalen hangen	Barczek nad storym wisa szale
Examen, Lingua, Canon	das Zünglein in der Wage	Kłob
Lanx	Wageschüssel	Szala u wagi
Momentum	der aufschlag	Wybijanie
Superpondium	Ubergewicht	Nad waga
Mantissa, Additamentum, Auctarium, Colloarium	Zugabe / Uebermass	Przydatki nad miarę
Fasciculus, Munipulus	ein handvoll	Garsc
Pugillus	ein händgen voll	Garsc
Libra, As	Apothekers Pfund oder 12. Unzen	Sum
Sesquilibra	anderthalb Pfund	Pultura funta

Bilibris das zwey Pfund hat *O Dron* funtáč
Granum ein Gren *Jedno* Ziarno jenczmiennie
Siliqua Ceratium vier Gren *Cztery* Ziarna jenczmiennie

Scriptulum, Scrupulum das dritte theil eines Quinteleins
Skrupul

Drachma ein Quint oder drey Scrupel *Dragma*

Sextula das sechste theil einer Vng/ oder vier Scrupel
Cztery skrupuly

Sicilius halb Loth oder 2. Quintlein *Punktota* (Lot

Semuncia, Dipondius 1. Loth oder 4. Quint/ halbe Vng

Sescuntia, Sescunx anderhalb Vng oder drey Loth
Trzy loty

Uncia ein Vng oder zwey Loth *Dwa* loty

Sextans 2. Vng oder 4 Loth *Cztery* loty

Quadrans 3 Vng oder 6 Loth *Sześć* lotow

Trens vier Vngen *Cztery* uncy

Quincunx fünf Vngen *Piec* uncy

Selibra, Semissus halb Pfund oder 6 Vngen *Pulfun-
ra* albo *szest* uncy

Septuus sieben Vngen *Siedm* uncy

Bes acht Vngen *Osm* uncy

Dodrans neun Vngen *Dziewiec* uncy

Dextans zehn Vngen *Dziesiec* uncy

Deunx elf Vngen *Jedenascie* uncy

Congius ein Maasz von 2. Stoff.n *Garniec
abo Dwa* Sztofy

Semicongius ein Stoff *Pulgarnca/ abo
Sztoff*

Sextarius ein halben/ Möffel *Kwartá/ halba*

Hemina halb Möffel / ein Quartiergen
Pulkwartý/ Kwartylá

Cyathus ein klein Bechergen *Kubeczek*

Ligula, Cochlear ein Löfflin **Pyreos**

Amphora	Eimer	Wiastr
Modius, Medimnus	Scheffel	Czwiertnia
Corus	ein Malder	Malder

Hostorium Streichholz Strycholec

Digitus Fingersbreit Na pálcu šerokosc

Palmus minor Handbreit / Vier zwerg Finger
Dlon

Palmus major } eine Spanne
Spithama, Dodrans } piedi

Lichas eine Vorsepanne Chromapiedß

Orthodoren ein außgestreckte Handlung Klaros
 cignioney rece w bluf

Pes Wersschuch Stopa (pulstop?)

Semipes, Semissis ein halber Werckschuh
Pedale eines Schuchs lang oder breit Na jedney

Bipedale Zweyer Schuh lang oder breit Na dwu stopie dugo abo heroto

Cubitum, Ulna, Sesquipes. Ele / Andert

halbe Schuch/

Orgyia Klastier Sagen
Gradus, Gressus ein Schrift / von drittehalb

[testudineus vellentus. Schuch. Pulkroth.
Langsamer Gang oder.]

adus	formicinus	ein kleiner Schritt	Tritt	Powolne	Dröbne
------	------------	---------------------	-------	---------	--------

Grallatorius ein grosser oder welter Schritt
Szerotie

Passus ein Schritt 5. Schuh lang Brot
Decempeda ein Maß von 10. Weichschuch

Stadium

125 Schritt / 625 Werckschuh

Staje: 125. Frotow

Milliare

1 } ein Meile / Taus Mila

Milliarium

1 } send Schritt / 5000

Mille passus

1 } Werckschuh

Jugerum

Feld das ein par Ochsen auff einen Tag umb-
reissen oder pflügen mögen Plac Ktory
para Motow na dzien 3 orze.

XLVIII.

DE NUMERIS.

Von Zahlen. O Liczbie.

Numerus	Zahl	Liczbá
Unus, Una,	Ein/Eine/ Jeden/Jedná/	1
Unum	Ein	Jedno
Duo, Duæ,	Zwey/Zwo/Dwaý/Dwie/	2
Duo	Zwee	Dwoje
Tres, Tria	Drey	Trzey/Trzy 3
Quatuor	Vier	Czterzey/Cztery 4
Quinq;	Fünffe	piec 5
Sex	Sechs	Sześć 6
Septem	Sieben	Siedm 7
Octo	Acht	Ósm 8
Novem	Neune	Dziwneć 9
Decem	Zehen	Dziesieć 10
Undecim	Elffte	Jedenásćie 11
Duodecim	Zwoífte	Dwánásćie 12
Tredecim	Drenzehen	Trzynásćie 13
Quatuordec.	Vierzehen	Czternásćie 14
Quindecim	Funffzehen	Piernásćie 15
Sedecim	Sechszehen	Sześćnásćie 16
Septendec.	Siebenzehen	Siedmna. 17

Octodec.	Achtzehen	Osmnaście	18
Novendecim	Neunzehen	Dziemietna.	19
Viginti	Zwanżig	Dwadzieścia	20
Viginti Unum	eln vnd zwanżig	Jeden y dwaś	
		Dziesięta	21

Viginti	Duo	Zwen
	Tria	Dren
	Quatuor	Bter
	Quinq;	Fünff
	Sex	Sechs
	Septem	Stieben
	Octo	Achte
	Novem	Neun
	Triginta	Drenßig
	Quadraginta	Bierżig
Quinquaginta	Fünffzig	
Sexaginta	Sechzig	
Septuaginta	Stiebenzig	
Octoginta	Achzig	
Nonaginta	Neunzig	
Centum	Hundert	
Ducenti, Ducen.	Zwen	
ta, Ducenta		
Trecenti, a, a	Dren	
Quadringenti, a, a,	Bter	
Quingenti, a, a	Fünff	
Sexcenti, a, a	Sechs	
Septingenti, a, a	Stieben	
Octingenti, a, a	Acht	
Nongenti, a, a	Neun	
Mille	Tausend	
Duo millia	Zwen	
Tria millia	Dren	
Quatuor millia	Bter	
Decem millia	Zehen	

Sikunaf oua zwanżig	Dwa	22
	Trzy	23
	Cztery	24
	Pieć	25
	Sześć	26
	Siedm	27
	Osm	28
	Dziemietc	29
	Trzydzieści	30
	Czterdzieści	40
Pięćdziesiąt	50	
Sześćdziesiąt	60	
Siedmndziesiąt	70	
Ośmndziesiąt	80	
Dziemietdzies	90	
Sto	100	
Dwieście	200	
Tysięcie	Trzy sta	300
	Cztery sta	400
	Pieć set	500
	Sześć set	600
	Siedmset	700
	Osm set	800
	Dziemiet set	900
	Tysięc	1000
	Dwa	2000
	Trzy	3000
Cztery	4000	
Dziesięć	10000	

QUÆDAM ADJECTIVA.

<i>Eternus</i>	Ewig	Wieczny
<i>Temporarius</i>	das eine kleine zeit wehret	Docześny
<i>Cœlestis</i>	Himmlich	Liebieſki
<i>Torrestris</i>	Irrelich	Ziemſki
<i>Mortalis</i>	Sterblich	Smertelny
<i>Immortalis</i>	Baſterblich	Niesmertelny
<i>Sapiens</i>	Weise	Madry
<i>Inſipiens</i>	Unweiſe	Glupi
<i>Iuſtus</i>	Gerecht	Sprawniedliwy
<i>Iniuſtus</i>	Ungerecht	Niesprawniedliwy
<i>Miſericors</i>	Barmhertzig	Miłoſierny
<i>Bonus</i>	Gut	Dobry
<i>Malus</i>	Böſe	Zły
<i>Verax</i>	Warhaſtig	Prawdziwy
<i>Mendax</i>	Lügenhaſtig	Lżacy/Kłamca
<i>Potens</i>	Mächtig	Mocny
<i>Impotens</i>	Unmächtig	Niemocny
<i>Sanctus</i>	Heilig	Święty
<i>Prophanus</i>	Wellich	Świecki
<i>Honestus</i>	Ehrlich	poźciwy
<i>Turpis</i>	Schöde / ſchändlich	Siakradny
<i>Cœleſtus</i>	Schändlich	Nieczotliwy
<i>Caſtus, Pudicus</i>	Keuſch	powoſciagliwy Czyſty
<i>Libidinoſus</i>	Unkeuſch	Zuchwały
<i>Purus</i>	Rein	Czyſty
<i>Inquinatus</i>	Befleckt	Pomazany
<i>Verecundus</i>	Schamhaſtig	Wſtydliwy
<i>Protervus</i>	Wild / Frech	Uporny Zuchwały
<i>Nobilis</i>	Adelich	Szlachetny
<i>Civilis</i>	Bürgerlich	Mieyſki
<i>Urbanus</i>	Höſlich	Obyczayny/Dworny

Agrestis

Alacris

Segnis

Industrius

Piger

Pulcher, Formosus schön/ wolgestalt

Deformis

Elegans

Foedus

Amabilis

Odiosus

Cordatus

Amens

Ingeniosus

Stolidus, Stupidus

Prudens

Fatuus

Stultus

Infans

Doctus

Indoctus

Probus

Pravus

Simplex

Astutus

Liberalis

Parcus

Profusus, Prodigus

Avarus

Bäwriſch

Munter/behend pretki/Racz

Träg

Embſig

Faul

Ungeſtalt

Hübſch

Heßlich/ſcheußlich

Ueblich

Heßlich

Behergt Serdeczny/wielkiego serca

Thöricht

Sinnreich

Toll / vnbeſonnen

Fürſichtig/ Klug

Thöricht

Narr/ Närrſch

Vnſinnig

Gelehrſ

Ungelehrſ

Fromm

Arg

Einfältig

Liſtig

Milde

Sparsam

Verſchwender

Gelzig

Chłopski/ Grub

Wunter/behend pretki/Racz

Träg

Embſig

Faul

Ungeſtalt

Hübſch

Heßlich/ſcheußlich

Ueblich

Heßlich

Behergt Serdeczny/wielkiego serca

Thöricht

Sinnreich

Toll / vnbeſonnen

Fürſichtig/ Klug

Thöricht

Narr/ Närrſch

Vnſinnig

Gelehrſ

Ungelehrſ

Fromm

Arg

Einfältig

Liſtig

Milde

Sparsam

Verſchwender

Gelzig

Chłopski/ Grub

Wunter/behend pretki/Racz

Träg

Embſig

Faul

Heßlich

Behergt Serdeczny/wielkiego serca

Thöricht

Sinnreich

Toll / vnbeſonnen

Fürſichtig/ Klug

Thöricht

Narr/ Närrſch

Vnſinnig

Gelehrſ

Ungelehrſ

Fromm

Arg

Einfältig

Liſtig

Milde

Sparsam

Verſchwender

Gelzig

Fortis

Fortis	Männlich	Mieźny
Timidus, Pavidus	Forchtsam	Bojázliwy
Audax	Ruhn	Smiały
Temerarius	Grevenelich	Zuchwálec
Virilis	Männlich	Mieści
Muliebris	Weibisch	Niewieściuch
Clemens	Gnädig	Láskawy
Crudelis, Atrox	Grawsam	Srogi
Mitis	Sanftmütig	Cichy
Iracundus	Zornig	Gniewliwy
Immanis	Ungeher	Okrutny
Benignus	Gütig	Dobrotliwy
Severus	Ernsthaft	Surowy/Stateczny
Humanus	Comis Freundlich	Ludzki
Inhumanus	Unfreundlich	Nieudzki
Charus	Lieb	Miły
Contemptus	Veracht	Wygárdzony
Dignus	Würdig	Godny
Indignus	Unwürdig	Niegodny
Concors	Einträchtig	Zgodliwy
Discors	Zwenträchtig	Niezgodny
Robustus	Stark	Duży
Debilis	Schwach	Słaby
Celer	Schnell	Prętki
tardus	Langsam	Leniwy
Diligens	Fleißig	Pilny
Negligens	Hinläßig	Niebalec
Vehemens	Heftig	Bystry
Divites	Reich	Bogaty
Pauper	Arm	Ubogi
Felix	Glücklich	Szczęśliwy

Miser	Elend	Nedźny
Copiosus	Überflüssig	Obfity
Mediocris	Mittelmässig	Mierny
Paucus	Wenig	Trocha
Preciosus	Köstlich	Kosztowny
Tenuis, Vilis	Gering	Tani/Nieczemny
Frequens	Oft	Częsty
Rarus	Selten	Rzadki
Durus	Hart	Twardy
Mollis	Weich	Mięki
Tener	Zart	Subtelny
Asper	Scharff	Chrupiąsty/Chrupowaty
Lenis	Inde	Wolny
Acutus	Scharff/Spizig	Ostry/Koniczaty
Hebes	Stumpff	Tępy
Gravis	Schwer/Tapffer	Cieżyki
Lenis	Leicht/Gering	Lecki
Facilis	Leicht	Lacny
Difficilis	Schwer	Tępony
Coctus	Gelocht	Ważony
Crudus	Roh	Serowy
Dulcis	Süß	Stodki
Amarus, Acerbus	Bitter/Herbe	Gorski
Satur	Satt/gesättiget	Nasycony
Famelicus	Hungerich	Głodny
Sitibandus	Durstig	Pragnący
Sobrius	Nüchtern	Naczeży/Trzeźwy
Ebrius	Truncken	pijący
Vinosus	Weinsüchtig	winopajny
Abstemijs	Der nit Wein trincket	Co Wina nie pija
Fœcundus	Fruchtbar	ptowny
Sterilis	Unfruchtbar	Nieplodny
Humidius	Feucht	Wilgotny

Siccus	Trocken	Suchy
Aridus	Dürr	Twardy/Vschly
Calidus	Warm	Cieply
Frigidus	Kalt	Zimny
Tepidus	Lau	Letny
Feruidus	Hitig/Stedig	Goracy
Firmus	Kräfttig	Mocny
Fragilis	Gebrechlich	Slaby/Mgly
Caducus	Hinfältig	Upadajacy
Constant, Stabilis	Beständig	Státeczny/Trwały
Fugax, Inconstans	Flüchtig/unbeständig	Niestateczny
Certus	Gewiß	Perony
Dubius	Zweyfelhaftig	Watpliwy (jemny)
Gratus	danckbar/angenehm	Wdzieczny/Przy-
Ingratus	Undanckbar/unangenehm	Niewdzieczny/Nie-
Molestus	Verdrießlich	Przykty (przyjemny)
Opportunus	Bequem	Wczesny
Importunus	Unbequem	Niewczesny
Superbus	Hoffärtig	Pysny
Ambitiosus	Ehrgeizig	Nadety
Faustuosus	Prächtig	Pychalka
Arrogans	Ruhmreißig	Wyniosly
Modestus	Demüthig	Pokorny
Obsequiosus	Ehorsam	Poslusny
Conumax	Widerspenstig	Uporny
Benevolus	Günstig	Dobrotliwy
Invidus	Neidisch	Jazdrościwy
Lætus, Hilaris	Frolich	Wesoly
Tristis	Trawrig	Gmurny
Plenus	Voll	pełny
Vacuus	Leer	prozny
Integer	Ganz	Caly

<i>Lacer</i>	<i>Zerrissen</i>	<i>Posárpány/Podárty</i>
<i>Novus</i>	<i>Neu</i>	<i>Nowy</i>
<i>Vetus, Antiquus</i>	<i>Alt</i>	<i>Stary</i>
<i>Utilis</i>	<i>Nütz</i>	<i>Pożyteczny</i>
<i>Noxius</i>	<i>Schädlich</i>	<i>Szkodliwy</i>
<i>Vestitus</i>	<i>Befleidet</i>	<i>Odziany</i>
<i>Nudus</i>	<i>Nackt</i>	<i>Nagi</i>
<i>Onustus</i>	<i>Beschwert</i>	<i>Obciążony</i>
<i>Fessus</i>	<i>Müde</i>	<i>zmordowany</i>
<i>Magnus</i>	<i>Groß</i>	<i>Wielki</i>
<i>Parvus</i>	<i>Klein</i>	<i>Maly</i>
<i>Longus</i>	<i>Lang</i>	<i>Długi</i>
<i>Brevis</i>	<i>Kurz</i>	<i>Krótki</i>
<i>Altus</i>	<i>Hoch</i>	<i>Wysoki</i>
<i>Humilis</i>	<i>Niedrig</i>	<i>Niski</i>
<i>Planus</i>	<i>Eben</i>	<i>Równy</i>
<i>Montosus</i>	<i>Bergicht</i>	<i>Gorski</i>
<i>Longinquus</i>	<i>Fern</i>	<i>Daleki</i>
<i>Propinquus</i>	<i>Nahend</i>	<i>Bliski</i>
<i>Communis</i>	<i>Gemein</i>	<i>Pospolity</i>
<i>Privatus</i>	<i>Sonder</i>	<i>Osobny</i>
<i>Proprius</i>	<i>Eigen</i>	<i>Własny</i>
<i>Alienus</i>	<i>Fremddling</i>	<i>Obcy</i>
<i>Domesticus</i>	<i>Einheimisch</i>	<i>Domowy</i>
<i>Peregrinus</i>	<i>Frembo</i>	<i>Cudzy</i>
<i>Amplus</i>	<i>Weit</i>	<i>Przestrony</i>
<i>Angustus</i>	<i>Enge</i>	<i>Ciasny</i>
<i>Latus</i>	<i>Brett</i>	<i>Szeroki</i>
<i>Strictus</i>	<i>Schmal</i>	<i>Wąski</i>
<i>Rectus</i>	<i>Recht</i>	<i>Prosty</i>
<i>Curvus</i>	<i>Krumb</i>	<i>Krzywy</i>
<i>Rotundus</i>	<i>Rund</i>	<i>Wkrągły</i>
<i>Serenus</i>	<i>Heil</i>	<i>Pogodny</i>

<i>Turbidus</i>	Trüb	Niepogodny
<i>Clarus</i>	Klar/herrlich	Jasny
<i>Obscurus</i>	Dunkel	Ciemny
<i>Amans</i>	Lustig	Wesoly
<i>Inamans</i>	Unlustig	Niewesoly
<i>Manifestus</i>	Offenbar	Jawny
<i>Occultus</i>	Heimlich	Tajemny
<i>Securus, Tutus</i>	Sicher	Bezpieczny
<i>Periculosus</i>	Gefährlich	Niebezpieczny
<i>Pinguis</i>	Fett	Clusky
<i>Macer</i>	Mager	Chudy
<i>Procerus</i>	Gerade	Wysoki
<i>Crassus</i>	Dicke	Miasny
<i>Gracilis</i>	Geschlang	Cenki
<i>Sanus</i>	Gesund	Zdrowy
<i>Egrotus</i>	Krank	Chory
<i>Vivus</i>	Lebendig	Zywy
<i>Mortuus</i>	Todt	Umarty
<i>Beatus</i>	Selig	Blagosławiony
<i>Damnatus</i>	Verdampt	Potępiony.

L.

QUÆDAM EXEMPLA CONJUGATIONUM.

VERBA PRIMÆ CONJUGATIONIS.

<i>Amo</i>	Ich liebe	Miluje
<i>Do</i>	Ich gebe	Dawam
<i>Sto</i>	Ich stehe	Stoje
<i>Cogito</i>	Ich gedencke	Mysle
<i>Scito</i>	Ich gehne	Ziewam
<i>Scernuto</i>	Ich nlese	Richam
<i>Tusto</i>	Ich schmecke	Kosztuje
<i>Poto</i>	Ich Beche	Pije

Frico
 Crepo
 Dimico
 Arco
 Equito
 Navigo
 No
 Mando
 Rogo
 Aedifico
 Lavo
 Porto
 Juvo
 Clamo
 Veto
 Seco
 Voco
 Lacrymo
 Sudo
 Adhortor

Ich Krawe
 Ich Knarre
 Ich kämpffe
 Ich pflüge
 Ich Reite
 Ich Schiffe
 Ich schwimme
 Ich befehle
 Ich bitte
 Ich bauwe
 Ich bade
 Ich frage
 Ich helffe
 Ich schreie
 Ich verblete
 Ich schneide
 Ich russe
 Ich weine
 Ich schwitze
 Ich Vermahne

Drápiu
 Skrzypio
 Walczę
 Orze
 Na koniu jeżdże
 Na morzu jadę
 pływam
 poruczam / zlecam
 proszę
 Buduję
 myję się
 Używam
 pomagam
 Wolam
 Zakazuję
 Krążę
 Wolam
 płaczą
 Poce się
 Napominam

VERBA SECUNDÆ CONJUGATIONIS.

Doceo
 Noceo
 Taceo, Sileo
 Svadeo
 Rideo
 Video
 Sedeo
 Mordeo
 Eleo
 Neo
 Maneo
 Monco

Ich lehre
 Ich schade
 Ich schwelge
 Ich rathe
 Ich lache
 Ich sehe
 Ich sitze
 Ich beiße
 Ich weins
 Ich nehe
 Ich bleibe
 Ich vermähne

Dozę
 Szkodzę
 Milczę
 Radzę
 Śmieję się
 Widzę
 Siedzę
 Kąsam
 płacę
 Się
 Niezdam
 Napominam
 Augco

Augeo	Ich mehre	Przymnażam
Spondeo	Ich leuchte	Łświe ście
Moveo	Ich bewege	poruśam
Mœreo	Ich tramre	Smuſcie ście
Placeo	Ich gefalle	Podobam: ście
Deleo	Ich leſche auß	Śmazaſuje/Śtaſze
Jubeo	Ich heiſſe	Rośkaſuje
Gaudeo	Ich fremwe mich	Wefeſe ſie
Muigeo	Ich melcke	Doje
Sorbeo	Ich Suppe	Satkam
Langueo	Ich bin matt	Moleje
Teneo	Ich halte	Trzymam
Prohibeo	Ich verbiete	Źakazaſuje
Egeo	Ich leide mangel	potrzebuje
Caleo	Mir iſt warm	Ciepło mi
Algeo	Mich freuſt	Źimno mi
Aideo	Ich brenne	Goram
Fateor	Ich bekenne	Wyznam

VERBA TERTIÆ CONJUGATIONIS.

Lego	Ich leſe	Czytam
Scribo	Ich ſchreibe	Piſze
Cresco	Ich wächſe	Rośte
Disco	Ich trindie	Doje ście
Ludo	Ich ſpiele	Gram
Edo	Ich eſſe	Jem
Bibo	Ich trindke	Pije
Scindo	Ich ſchneide	Kraje
Cado	Ich falle	padam
Credo	Ich glaube	Wierze
Surgo	Ich ſtehe auß	Wſtawam
Pingo	Ich Mahle	Maluje
Cano	Ich ſinge	Spiewam
Mitto	Ich ſende	poſyłam
Vivo	Ich lebe	Żyje
Curro	Ich lauffe	Bieże
Alo	Ich ernehre	Żywie
		Olfacio

Olfacio
Dico
Tego
Fingo
Findo
Frango
Molo
Fundo
Vincio
Fallo
Loquor

Ich rieche
Ich sage
Ich decke zu
Ich lichte
Ich spalte
Ich zerbreche
Ich mable
Ich gieße
Ich überwinde
Ich betrieße
Ich rede

Wacham/Wontam
Mowam
przykrywam
Zmyślam/Dumam
Kozupuje
Lamam
Mielam
Liejem/Kłaniam
Żywięcam
Żorad;am
Mowam

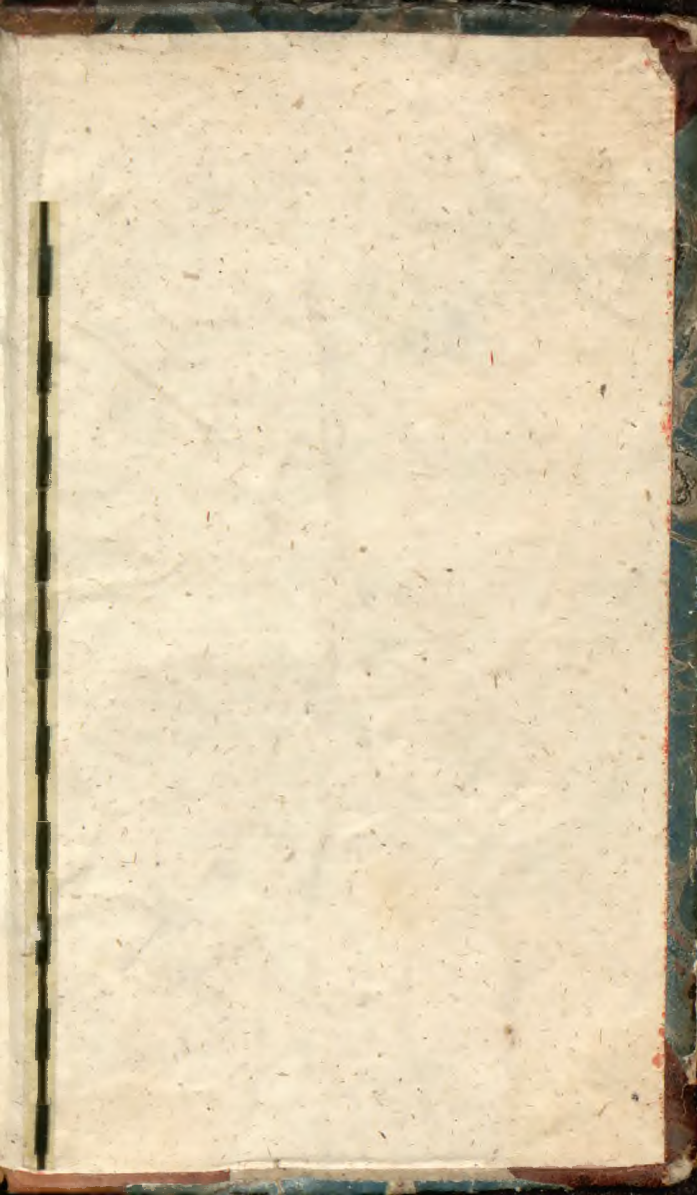
VERBA QUARTÆ CONJUGATIONIS

Audio
Venio
Servio
Haurio
Sepelio
Aperio
Eo
Custodio
Invenio
Nescio
Dormio
Sentio
Sarcio
Vincio
Singultio
Punio
Esurio
Satio
Saxio
Impedio
Pereo
Lenio
Salio
Fulcio
Suffio
Experio

Ich höre
Ich komme
Ich diene
Ich schöpfe
Ich begrabe
Ich thue auff
Ich gehe
Ich bewahre
Ich finde
Ich weiß nicht
Ich schlaffe
Ich fühle
Ich flicke
Ich binde
Ich schlucke
Ich straffe
Mich hungert
Mich dürstet
Ich wülte
Ich verhindere
Ich verderbe
Ich lindere
Ich springe
Ich stütze
Ich räuchere
Ich erfahre

QUART Stucham
przychodzę
Sluzę
Cierpam
pogrzebuję
Otworzę;am
Jazę
Strzeżę
Najduję
Niewiem
Opiszę
Czuję
Lagam
Wiazę
Czuję;am
Karczę
Lękam
Pragnę
Stroję się
Żawadzę;am
Głębę
Wzajem
Stęczę
Podpieram
Kurzę/Kładę
Doświadczam

FINIS.

Biblioteka Śląska

227147

227150

I

Zbio